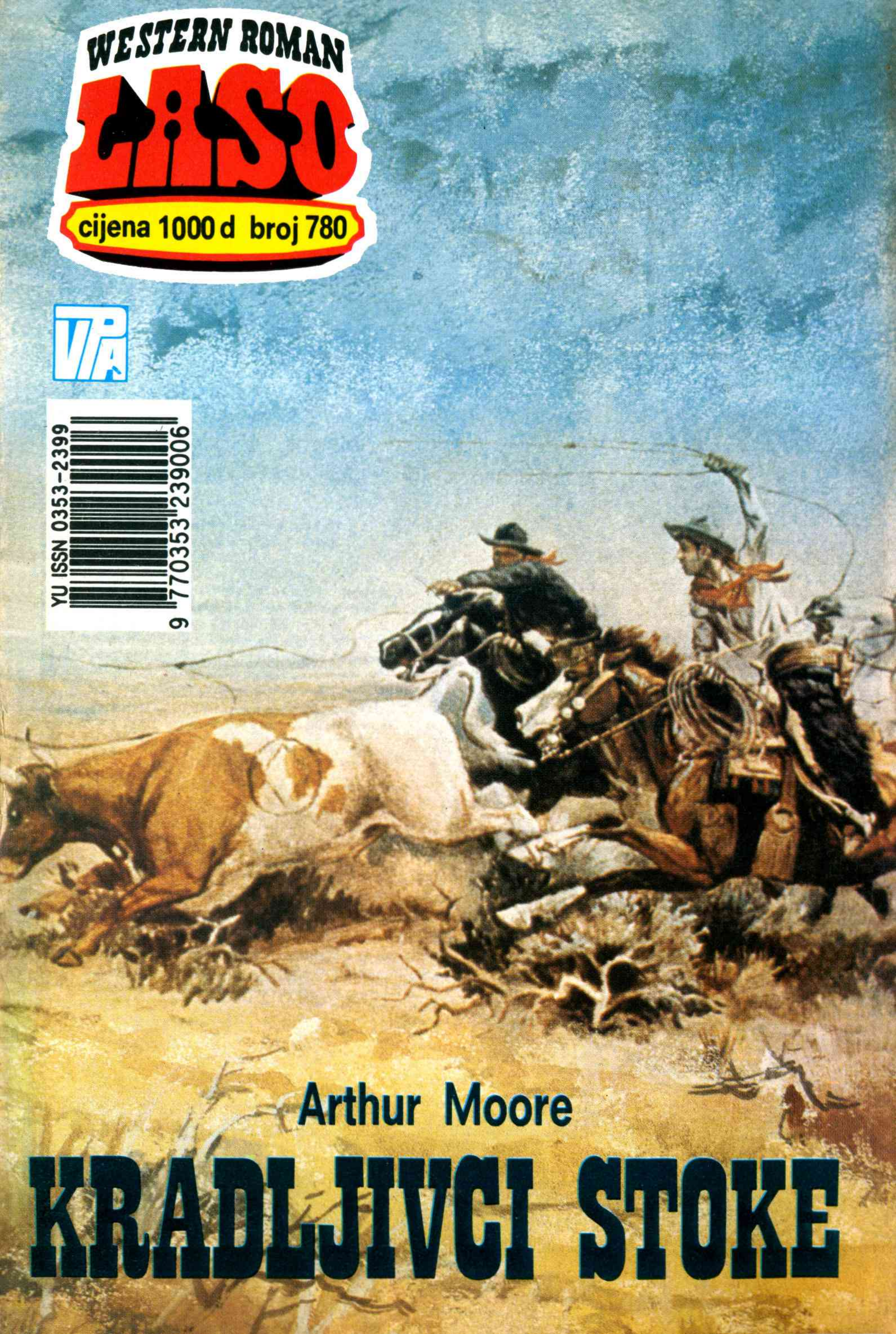
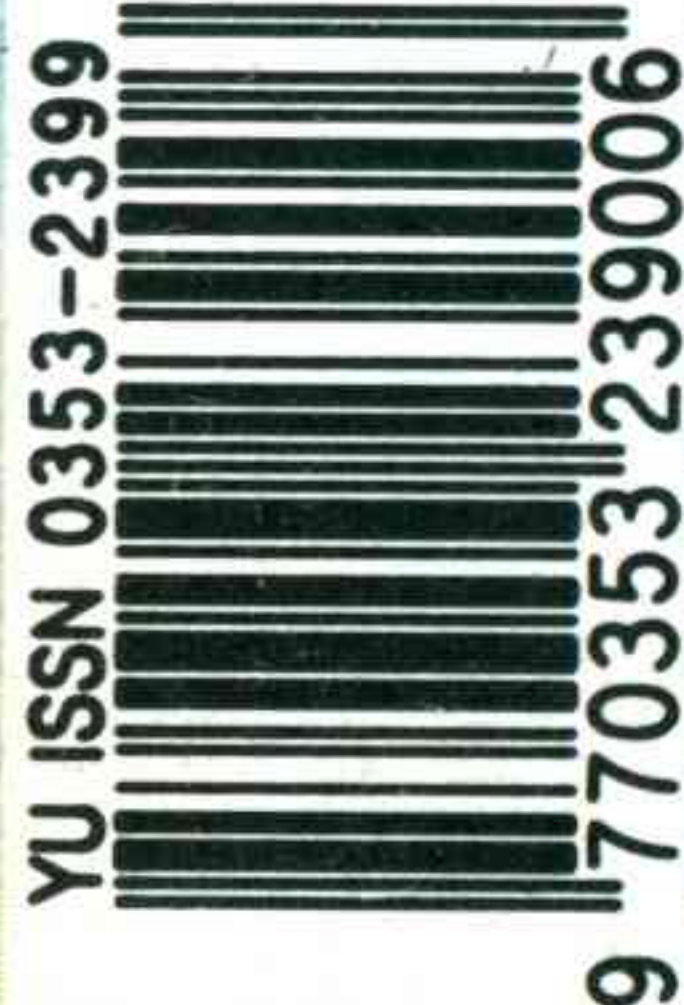

Arthur Moore

KRADJIVCI STOKE

Arthur Moore

KRADLJIVCI STOKE

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog
odбора Vjekoslav Koprivnjak)
– OOUR Informativno-revijalna izdanja
(direktor Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb,
Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i
odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NISPRO
»Vjesnik«, OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Arthur Moore: Kradljivci stoke
Naslov originala: Track-Down
Copyright: VPA

Recenzija: Marijan Krmpotić
Prijevod Miroslav Kiš

Laso broj 780 izlazi 23. 9. 1988.
u nakladi od 61.000 primjeraka

I

Put kojim su tjerovali stoku vodio je na sjever kroz teksaški Panhandle. Preko sunčanog Concha dosezao je i prelazio South Canadian i vrludao po plicacima Willow Crossinga, išao rubom Blackhorse Hillsa, brežuljaka koji su nestajali u plavoj izmaglici na istoku. Prolazio je glavnom ulicom Bullhorna te nestajao u pustinijskoj vrućini prema Fort Dodgeu.

Gradić Bullhorn sastojao se od nekoliko skladišta i trgovina, kuća i koliba, brvnara izgrađenih uz taj put kojim su prolazila stada. Bio je to jedan od onih zapadnjačkih gradića koji su ovisili o stočnom prometu. Gradić stočara i kauboja, kravara, smješten na pogodnom mjestu u prostranstvu prerije.

Toga poslijepodneva u glavnoj ulici Bullhorna još se osjećao zadah oko tisuću i pet stotina goveda, koja su hitala na sjever.

Brice Henry, rančer i stočar, izašao je iz saluna »Red Slipper« i zastao na verandi, žmirkajući u smjeru u kojem je otišlo stado. Ulica je bila neobično tiha i pusta, zbog vrućine. S desne se strane, odjednom, pojavio visok muškarac u izbljedjelim farmericama i plavoj košulji, sa sivim prašnjavim šeširom. Prilazio je salunu nehajnim širokim korakom čovjeka naviklog na jahanje.

– Zdravo, Brice. Nisam znao da si u gradu – pozdravio je pridolšica, zakoračivši na verandu.

– Morao sam doći, zbog poslova – odgovorio je stočar. – Drago mi je da te vidim, Ace. Čuo sam da si u Conchu.

Dva su se muškarca srdačno rukovala.

– Bio sam u Conchu, ali sam se ranije vratio – nastavio je razgovor Ace Ryan. – Kizzie i Pete stižu za mnom večeras.

– Ne izlaziš već mjesec dana, Ace. Čak ni nedjeljom. Zar si tako proketo zaposlen? – upita Brice Henry.

– Pa prilično. Nastojim dobiti ove poslove za vojsku prije nego što ih ugrabi netko drugi.

– Ovdje se nitko ne bavi prijevozom.

– Zasad – osmjehnuo se Ace Ryan. – Nastojat ću da tako i ostane. Nego, razmišljao sam o tebi, nedavno, kad sam tjedan dana bio u San Antoneu.

– Ah! – oteo se uzdah stočaru. – Divno smo se tamo nekad provodili. Sjećaš li se one prekrasne plave plesačice?

Uzdišući, izvadio je cigaru i znački joj odgrizao vrh. Pripaljujući je, zagledao se u udaljen oblak prašine, za stadom.

– Pitam se kako ću proći slijedeće zime – vratio se Brice u svakodnevicu.

– Zar ti krađu goveda, Brice?

– Kradljivci stoke su sve aktivniji – kimnuo je Brice Henry – a bit će i zimi. Pa i Indijanci uzimaju sve više. Veliki šef, tamo na Istoku, ustraje na ograđivanju žicom.

– Dopušta li to agent za indijanska pitanja?

– Ne znam. Tu žicu lako je presjeći. Čini mi se da bismo više morali upotrebljavati užad za omče oko vrata. Dobro bi mi došao tvoj revolver, Ace.

Posljednje stočareve riječi na Zapadu su značile ponudu zaposlenja.

– Pa, ne vladamo baš cijelim poručjem, ali još uvijek redovito jedemo – ljubazno je odbijao ponudu Ryan. – A znaš da imam i dva ortaka.

– Zaposlio bih i Kizziea i Petea – ustrajao je Brice Henry. – Znaš li da večeras odlazim? Odluči se. Nemaš, valjda, negdje kakvu djevojku?

– Djevojku? Nemam! – ozbiljno je odgovorio Ryan, a onda se nasmejao, shvaćajući da se stočar šali, jer bi se na dvjesto kilometara, u bilo kojem smjeru, jedva našlo pet djevojaka, ne računajući, naravno, plesačice po salunima. – Čujem, međutim, da u Dryforku ima dosta djevojaka – pecnuo je on stočara.

– Trebalo bi da vidiš taj gradić, Ace! Imamo dva nova saluna pod šatorima, a svakoga dana posjećuje ih sve više gospode. Naravno, s pripasanim revolverima.

– To ti je današnji napredak – sumorno je uzvratio Ryan.

Pažnju im je toga trenutka privukla tamno odjevena djevojka koja je prilazila salunu. Prepoznali su je. Bila je to Meksikanka Pilar. Stanovala je kod obitelji Montijo, koja je logorovala na potoku sjeverno od grada.

– Nije li to ona Meksikanka s kojom se spetljao nesretni Otis Milbright? – upitao je stočar.

– Aha! – promrmljao je Ryan.

Otis Milbright bio je jedan od dvojice muškaraca u cijelom Bullhornu koji su imali žene. Njegova Verda bila je ridokosa ljepotica. Doputovala je kočijom tek prije nekoliko tjedana.

– Dosta je zgodna ova mala Meksikanka – mumljao je Brice Henry. – Pitam se zna li gospoda Milbright za nju.

– Pa ti, prijatelju, počinješ ogo-varati! – spočitnuo mu je u šali Ryan.

– Previše sam dugo razgovarao samo s govedima – prihvatio je šalu stočar. – Ne pokupim li se brzo u San Antone, još ću početi razgovarati i s prijevoznicima i njihovim mazgama!

Ryan se nasmejao, promatrajući i dalje djevojku. Bila je dobro građena, ali previtka, sa strukom kao u ose. Već je stigla do saluna.

Toga trenutka iz saluna nahru-piše tri mladića, veselo galameći, smijući se grohotom nekoj šali.

– Jime, pravi si mazgin podrepak! – doviknuo je svom drugu Treadby Kirk. – Zar ne vidiš da si uzeo moj šešir?!

Skidajući Jimu šešir s glave, a hodajući unatrag, Treadby je posrnuo preko dviju stepenica s verande na cestu i sudario se s mladom Meksikankom, te su oboje pali u prašinu.

– Pada na Meksikanke! – cerekao se Jim, obigravajući, zajedno s trećim pripitim mladićem, oko ono dvoje u prašini.

Treadby Kirk se iznenadio, vidjevši tek sada da se sudario s djevojkom. Vrisnuo je veselo, grubo je podigavši.

– Oprostite, gospodo! – podrugljivo joj se obratio, namignuvši ostaloj dvojici mladića. – Nisam vas htio tako povaliti, barem ne ovdje, na ulici – dodao je i počeo

opipavati djevojku, uz povike odobravanja svojih prijatelja.

Ace Ryan je bijesno uzviknuo, a Brice Henry načinio grimasu negodovanja, spreman da se uplete.

— Ostavi ih — trezveno ga je savjetovao stočar, zadržavajući ga rukom. — To je posao šerifa Traska — rekao i pokazao je na uredno odjevenog muškarca koji je, izašavši iz saluna, promatrao prizor.

— Možda jest — odvratio je Ryan — ali Jim je šerifov rođeni brat.

Djevojka se u međuvremenu uzalud pokušavala oteti iz grubog zagrljaja Treadbya Kirka, uzbuđeno negodujući na španjolskom.

— Samo polako, srdašce — rugao se Treadby. Još ćemo biti prijatelji, ti i ja, pravi prijatelji!

— Poljubi je i umjesto mene! — hrabrio ga je Jim Trask.

Kada je to pokušao i učiniti, Treadby Kirk se sapleo ostrugama o djevojčine skute, te su se oboje ponovo našli na zemlji.

Ryan je uto otklonio stočarevu ruku, te pohitao prema djevojci. Podigao ju je na noge i uputio joj osmijeh ohrabrenja. Nije bila ozlijeđena, ali je bila ljuta i sva prašna. Zahvalila mu je samo pogledom, ustuknuvši ponovo pred Treadbyem koji im se, ustavši, približavao.

— Gotovo je. Predstava je završena! — mirno će Ryan mladiću.

— Skloni se! — dahtao je Treadby. — Neću je ozlijediti!

Ryan se, odgurnuvši djevojku od sebe, ustobočio pred svom trojicom razuzdanih mladića. Promatrao je Treadbya koji im je očito bio voda.

— Vratite se, momci, u salon i tamo nastavite zabavu — pokušavao je preokrenuti sve na šalu. — Već si dobro nagnjavio ovu djevojku! — čak se našalio s Treadbyem.

— Nije to nikakva djevojka, nego prljava Meksikanka! — zarežao je Treadby.

Posegao je opet za djevojkom, ali mu je Ryan prepriječio put. Mladić je posrnuo, gotovo pao, a djevojka je potrčala prema izlazu iz grada, bojažljivo se osvrćući. Treadby Kirk je svrnuo pogled na Ryana, prijeteci.

— Nesnosno je vruće danas, Treadby. Dodi, počastit ću te pićem — pokušavao ga je smiriti Ryan.

Treadby je, međutim, užarenih obraza, s mržnjom buljio u Ryana. Počeo je spuštati ruke k nogavicama, kao da ih želi obrisati.

— Hajde, Treadby, smiri se! — pokušao ga je nagovoriti i Jim Trask. — Kome je uopće stalo do te Meksikanke!

— Točno — prihvatio je Brice Henry. — Podimo na piće! Plaćam svima piće!

— Ne miješajte se, gospodine Henry — tiho je odbio Treadby Kirk.

Ryan se mrštio, ne skidajući pogled s Treadbya, sada sagnutoga pred njim, u položaju jaguara spremnoga na skok. Mirno poslijepodne pretvorilo se za nekoliko sekundi u opasnu atmosferu u kojoj je vrebala smrt. Ryan je uzdisao u sebi. Ta mlada budala! Treadby se bojava njega, ali je morao nešto učiniti da spasi obraz pred prijateljima. Ryan bi se najradije okrenuo i otišao, no Treadby je bio u takvom raspoloženju da bi mu mogao pucati u leđa. Htio ne htio, Ryanu je bilo jasno da neće moći izbjeći okršaj. Spriječiti ozbiljan sukob mogao je samo šerif Johnny Trask. Šerif se, međutim, nije niti pomaknuo.

Činilo se, kad je Ryan još jednom ponovio ponudu da će platiti piće, da se Treadby primirio. Promrmljavši kako »možda i prihvaća« ponudu, okrenuo se i pošao prema Jimu Trasku na verandi saluna. Išao je, međutim, postrance.

Ryan je, pošavši za njim, pogledao u Jima Traska. Gledajući Trasku u oči, vidio je kako su mu se

odjednom proširile: toga trenutka, naime, Treadby je posegnuo za revolverom.

Bacivši se u prašinu, Ryan je instinktivno zapucao iz kolta. Treadby je ustuknuo, zateturao, presavio se kao da se grči, a zatim se prevrnuo preko prve stepenice koja je vodila na verandu i pao natrag na prašnjavu ulicu.

Tek poslije desetak sekundi grobne tišine Jim Trask je prišao Treadbyu:

– Mrtav je – tiho je ustanovio.

Ryan je izbacio praznu čahuru iz bubnja na koltu, nadomjestivši je novim metkom. Pogledao je u Bricea Henrya. Ovaj je zatresao glavom i slegnuo ramenima, smatrajući da je Treadby Kirk dobio ono što je sâm tražio i izazvao.

– Smatra li netko – upitao je stočar – da ova borba nije bila poštena?

Ryan je, zadjenuvši palčeve u pojas, očekivao odgovor. Mladić po imenu Sam, treći iz skupine, bez riječi je ušao u salun. Jim Trask je pokupio iz prašine Treadbyev revolver.

Vlasnica saluna Sabrina Horne, njezin ogromni barmen George i jedna od djevojaka iz saluna stajali su na vratima. Daleko, na kraju ulice, prizor je promatrala i Meksikanka Pilar. Posvuda u ulici na vratima su stajali građani, među kojima se isticala golema spodoba Bena Inslera.

– Sve sam vidio – oglasio se, prišavši Ryanu, šerif Johnny Trask. – Nitko te ne optužuje niti zadržava, Ryane. A ti, Jime – upro je prstom u svojega brata – pobrini se sa Samom da tijelo otpremite pogrebniku.

– Mogli ste sve to spriječiti, šerife – mirno je ustanovio Ryan.

– Nisam plaćen da istrčavam pred metak – odgovorio je šerif Ryanu, istodobno kimajući na pozdrav stočaru. – Treadby je bio pijan, i sami ste vidjeli.

Johnny Trask bio je vitak čovjek, plavih očiju, u pomodno nabranoj bijeloj košulji, nalik na profesionalnog kockara. Besprijeko čiste bile su mu i hlače i tamnocrvene čizme.

– Niste time valjda htjeli reći da Treadby nije znao što radi, šerife? – mirno je upitao Ryan.

– Nije! – upala je u razgovor Sabrina Horne, sišavši s verande. – Je li da niste to htjeli reći, Johnny? Osim toga, ja mogu reći da su sva tri momka popila samo po dvije ili tri čašice.

– Naravno, gospodice Sabrina – osmjehnuo se šerif. – Moje je službeno mišljenje – pogledao je značajno u Ryana – da je Treadby zagrizao u veći zalogaj nego što ga je mogao sažvakati. Što se mene tiče, ova je stvar svršena.

Dodirnuvši, na pozdrav, obod šešira, šerif je pošao za ljudima koji su odnosili leš.

– Neće on to isto reći i Treadbyevoj braći, Mattu i Tedu – obratila se Sabrina Ryanu.

Bila je to visoka, vitka žena, gracioznih kretnji. Ryan je čuo da je nekada, tamo na Istoku, bila plesačica. Uvojci smeđe kose dražesno su joj padali po vratu. Kad mu se značajno osmjehnula, Ryan se osjećao pred njom čak nelagodno. No on se i inače pred ženama tako osjećao.

– Dodite, Brice i Ace, kuća vas časti pićem! – pozvala ih je.

– Hvala, Sabrina – odgovorio je Ryan, pokazujući prstom na oblak prašine na prilazu gradu – stižu Kizzie i Pete. Možda ću svratiti na piće kasnije.

– Prava je to žena, mladiću! – dobacio mu je stočar koji je također odbio ponudu.

– Što misliš o Trasku? – upitao ga je Ryan, izbjegavajući razgovor o Sabrini. Ne sviđa mi se što nije htio spriječiti borbu.

– Ne žali zbog toga – odmahnuo je rukom stočar. – Braća Kirkovi pravi su ološ. Veći nego

što je bio njihov pokojni otac. Jeste li se ti i šerif ikada zavadili?

– Nismo. On je međutim dosta blizak s Benom Inslerom i starim Putnamom. A oni upravljaju ovim gradom i plaćaju šerifa. Šuška se da bi htjeli otvoriti svoju prevoznčku tvrtku.

– Dakle, moguće suparništvo. Misliš li da je šerif čekao da ti pogineš?

– Vjerojatno.

Razgovarajući, dospjeli su na rub gradića. Tamo su stajali brvnara i korali što ih je uz Kizzieovu i Peteovu pomoć podigao Ryan.

– Idem i ja svojim putom – rekao je stočar, zastavši kod prvog korala. – Želiš li besplatan savjet, Ryane?

– Kakav?

– Podi noćas u Concho. Kirkovi bi mogli...

– Ne mogu poći nikamo... – osmjehnuo se Ryan. – Ne bojim se, uostalom, Matta.

– Znam da se ne bojiš. No ni Matt ni Ted neće ti se suprotstaviti licem u lice, pojedinačno. Potražit će te kad omjer bude barem četiri na jednoga. Takvi pucaju i u leđa! Vidić li jednoga od njih, osvrni se dobro oko sebe!

– Pazit ću kao Indijanac! – obećao je Ryan.

Rastavši se sa stočarom, Ryan je pošao da otvori brvnaru i korale. Brvnara je bila skromna, neoličena, sa zemljanog poda, služila je kao skladište i prenoćište, za čuvanje terata i mazgi. Većinom je u njoj, pretpostavljajući je hotelu, smještenom kraj saluna »Red Slipper«, spavao jedan od vozača – Shag Peters. Shag je oblijepio zidove slikama iz novina, a na vratima je nevješto ispisao nešto što je trebalo da znači naziv tvrtke: »Bavimo se prijevozom. A. C. Ryan i drugovi«.

Iako su se Kizzie, Pete i Ryan smatrali ortacima, prafi šef tvrtke bio je Ryan. On je nabavljao i ugovarao poslove, a rijetko bi uprav-

ljao kolima. Kizzie je bio neosporni šef transporta. Ni Kizzie Jaggars ni Pete Quintero nisu se, međutim, mogli nazvati osobito poslovnim ljudima. Ostala dvojica, Shag Peters i Miguel Montijo, radili su za tvrtku kao vozači.

Kizziea je Ryan sreo prije tri godine u Dodgeu. Tamo je Kizzie upravo imao svojih »pet minuta«, veliku pijanku. Ustrajao je da ga Ryan prati u obilasku svih saluna. U borbi sa zalihamama viskija u gradu obojica su tada hrabro podlegli! Kad je vrag odnio šalu, te je Ryan pokušavao smiriti Kizziea i otpraviti ga u hotel na spavanje, naišao je i pomogao mu svojim kolima Pete Quintero, stari prijatelj iz teksaškog Panhandlea. Ryan je ostao da otriježni Kizziea u hotelu, a Pete je prodao kola i mazge, te pohitao u prvi salun, gdje je izgubio novac na kartama. Kako došlo, tako prošlo – i kola i mazge zaradio je prije toga na isti način. Pete je, dakle, bio kao stvoren ortak za Kizzieev ukus.

Kizzie je bio bivši gorštak, stručnjak za mazge. Pijan ili trijezan, nikad se nije ljutio. Nikada nije pokušavao mijenjati svijet. Uzimao je stvari i događaje kako su dolazili. Volio je viski, što se ne bi moglo reći za Petea i Ryana. Tvrdio je kako poznaje mazge bolje nego što one same sebe poznaju. Izmišljao je priče o svojim doživljajima. U Dodgeu se čudio Ryanovoj plahosti prema ženama, ali je i to primio mirno, smatrajući kako svatko ima pravo na vlastite slabosti.

Osnivanje prevoznčke linije, tvrtke, predložio je tada Pete. Ryan je pristao, a on je jedini imao novaca. Tako su u Wichiti kupili dvojica kola, mazge, brašna, konzerviranih namirnica, viskija u bačvama, te započeli zajedničku prevoznčku djelatnost. Shag Peters pridružio im se u Caldwellu, najprije kao kuhar, a zatim je po-

stao vozač. Kad su se smjestili u Bullhornu, odabravši ga za sjedište, kako bi izmakli jačem suparniku u sjevernijem području, pridružio im se, na Kizzieovu preporuku, i Miguel Montijo.

Takvo se, eto, društvo okupilo i te večeri kraj brvnare i korala na rubu Bullhorna. Čim su stigli, Miguel Montijo je pohitao kući, na potok, primivši na znanje da sutra ujutro prevoze robu dalje, Shag Peters pozabavio se kolima i mazgama, Pete je ozbiljno izvještavao o putu, a Kizzie je veselo vikao kako je uvjeren da je Ryan za dočeka pripremio punu bocu dobrog viskija. Putem su, po Peteovu izvještaju, sreli dva Indijanca, a Kizzie je pričao kako je pred njim pobjeglo gotovo cijelo pleme Čejena.

Kad je Ryan spomenuo kako su svi gladni, te predložio da izvlačenjem slamki odluče tko će ostati u brvnari, Shag se dobrovoljno prijavio da ostane. Zanimale su ih novosti u gradiću, te ih je Ryan obavijestio kako je bio prisiljen ubiti Treadbya Kirka. Svi su smatrali da je počinio dobro djelo, a Pete, koji je imao samo jedno oko a preko drugoga nosio povez, savjetovao je Ryanu da ubuduće dobro otvori oči, pazeći na dva ostala Kirka. On će mu, obećao je, pomoći, držeći budnim i svoje preostalo oko. Pete je znao biti na oprezu, motriti, slušati, pamtit. Sušta suprotnost pričljivom i razmetljivom Kizzieu.

Bullhorn se budio u predvečerje, oživljavao poslije dugog sparnog, vrućeg dana. Prijatelji su krenuli u salun. »Red Slipper«.

II

Sabrina Horne bila je u Bullhornu sama već sedam mjeseci. Njezin pokojni muž Simpson podlegao je, kao i mnogi drugi mirni

ljudi na granici, naglom trovanju od olova, to jest poginuo je od metka, pokušavajući smiriti dva zavađena kauboja koji su se međusobno htjeli obračunati kol-tovima.

Ostavši sama, sa salunom, ali i s vrlo malo novca, Sabrina je pomišljala da proda salun i kočijom krene na sjever, u Dodge, odakle bi se mogla vratiti u Kansas City, gdje je bila upoznala pokojnog muža. Međutim, njezin barmen George došao joj je, odmah nakon muželjevog pogreba, s primkama, računima i popisom potrepština koje je valjalo naručiti. Kao da se ništa nije dogodilo! Sabrina se latila posla, potpisala narudžbenice, spremila preostali novac. tako je ostala u poslu, a mjeseci su prolazili. Prošlo je proljeće, a već se bližilo kraju i ljeto.

Sabrini nikada nije nedostajalo obožavatelja. Mnogi su dolazili u salun, da je vide. U tom području bilo je malo pravih žena. Bilo je, naravno, onih salunskih, dopremljenih iz riječnih pristaništa i javnih kuća iz Kansas Citya, Abilene i Dodgea. U usporedbi s njima, Sabrina je bila prava princeza!

Prije udaje radila je kod neke modistice u Kansas Cityu. Roditelji su joj umrli rano, ne ostavivši joj ništa. Otac joj je bio pastor u zacijskoj najsiromašnjoj župi u gradu. Metodistički odgojena, bezuspješno je pokušavala i pokojnog muža natjerati na tu vjeru.

U Bullhornu nije bilo ni svećenika ni laičkih propovjednika. Sabrina se družila s Biblijom, držeći je uz uzglavlje kreveta. Te večeri namjeravala se pomoliti i za dušu Tredbya Kirka, makar ga je smatrala lošim mladićem.

Vodeći salun, upoznala se s Aceom Ryanom, koji joj je dopremao robu iz Dodgea, a često je i svraćao u salun, kad god je bio u Bullhornu. Tako je sjećanje na pokojnog voljenog muža sve više blijedi-

lo, a Sabrinine misli sve je više zaokupljao Ryan. Taj smeđokosi čovjek, uglata, odlučna lica, gotovo crnih očiju, zbunjivao ju je pri svakom susretu. Njegove oči prodirale su joj i u srce i u dušu. Obično se smatralo da takve oči imaju kockari. Kad ga je pitala je li ikad bio kockar, s obzirom na njegov nadimak Ace, što je značilo i igraću kartu as, rekao je da se zapravo zove Adam Courtney Ryan, ali da mu se nikako ne sviđa ime Adam.

Mažući upravo lice kremom, razmišljala je o Ryanu. Uvijek je bio uljudan prema njoj, nikada ne neugodno izravan. Stočar Brice Henry više ju je puta uvjeravao kako je Ryan pravi vrag sa ženama. Ogroman Kizzie, međutim, često je pričao kako su žene jedina stvar koje se Ryan plaši u životu. Iako je znala da je Kizzie razmetljivo naklapalo, Sabrina je u srcu vjerovala njegovim, a ne stočarevim pričama o Ryanu i ženama.

Kad je dotjerala lice i obukla crnu haljinu, dolje u salunu začuli su se prvi zvuci klavira. Sooeey je svirala njezinu omiljenu »Lorenu«. Zaključavši privatne prostorije na katu, pošla je u salun. Zastala je na vrhu stubišta. Salun je još bio prazan, podsjećajući je još jednom na sedmomjesečnu prazninu u njenom životu.

Pogledala je u barmena Georgea, koji se savjesno pripremao za goste te večeri. Pitala se zašto je taj velik, dobrodušan muškarac ostao s njom. Plaća mu je bila mala. Čemu se nadao? Kad ju je jednom pokušavao nagovoriti da u salunu zaposli i djevojke, energično mu je rekla da ona nije svodilja. Dopuštala je, međutim, da djevojke dolaze u salun. Povećavale su promet, a George je s njima zacijelo imao nekakve dogovore. Ako bi pošla s kakvim muškarcem, pošle bi u susjednu zgradu hotela. Trenutačno su u salunu bi-

le dvije djevojke, Sooeey za klavirrom i Bess u razgovoru s Georgeom.

Salun se uskoro počeo puniti gostima. Sabrina je službeno obilazila stolove, uljudno razgovarajući s gostima. Prišao joj je George, nudeći da joj meksikanski kuhar za večeru pripravi srnetinu.

— Je li Matt Kirk u gradu? — upitala ga je.

— Nisam ga vidio — odmahnuo je barmen glavom, znajući za koga to njegova šefica strepi.

Sabrina se prenula iz neveselih misli i sva živnula kad se na salunskim vratima pojavio Ace Ryan sa svojim prijateljima.

Ryan je pio umjereno. Sjedio je s Peteom, leđima okrenut k zidu. Kizzie je stajao kraj Georgeova šanka i nekom mladom kauboju živo pričao o svojim sukobima s Indijancima.

Pete je prvi zamijetio kad su u salun ušli Jim Trask i njegov prijatelj Sam. Upozorio je na to Ryana, koji je samo kimnuo glavom. Odmah za njima ušao je i šerif Johnny Trask.

— Možemo li porazgovarati? — upitao je šerif Ryana, prišavši k njihovom stolu. — Nadam se da ovo što ću ti reći nećeš primiti suviše osobno.

— Ovisi o tome što ćete mi reći, šerife — mirno je odgovorio Ryan.

— Dakle, riječ je o borbi danas poslijepodne. Prije svega, ispričavam se što se tamo tatekao i moj brat Jim. Već sam o tome porazgovarao s njim. No najviše me, znaš kako je to kad čovjek nosi značku, gnjave Ben Insler i stari Locke Putnam. Oni, naime, smatraju, da ti ne bi smio ostati u Bullhornu.

— Zar tako?

— Znaš kako je, Ace — zbunjeno je nastavio šerif. — Ne žele gužvu u gradu. A ja ne bih volio da netko nekome puca u leđa. Matt Kirk

će zacijelo podivljati kad sazna da si mu ubio brata.

– Obavijestit ćete ga, dakako, točno kako je bilo? – upitao je Ryan.

– Naravno. Dovraga, pa Treadby je povukao prvi! Svi to znaju. Ali to neće umiriti Matta.

– Zadržat ćete i Matta izvan grada? – upitao je, značajno se nakašljavši, Pete.

– Naravno. Sa svima postupam jednako. Zna, Ben i stari Putnam ne žele ubojstva u ovom gradu. Ne žele da steknemo ime kao Abilene. Zna i sami što se tamo događalo. Kad saznaju kako si brz, Ace, po hitat će ovamo i drugi revolveraši, ne bi li te smaknuli. Privlačit ćeš ih kao Bill Hickok.

– Pokušavate mi, dakle, spasiti život? Duboko sam vam za to zahvalan, šerife.

– Znači li to da nećeš otići? – upitao je šerif.

– Miran sam čovjek, šerife. Ne znam odgovara li mi da me usporerđuju s gospodinom Hickokom, ali znam da ja nikada neću tražiti ni izazvati sukob. Recite to Benu i Putnamu. Moj odlazak ne dolazi u obzir.

– Mislio sam da ću dobiti takav odgovor – potišteno je zaključio šerif.

Bilo je skoro deset uvečer kada su Ryan, Pete i Kizzie krenuli iz saluna prema svojoj brvnari i koralima. Pete je išao sprijeda, Ryan u sredini, a Kizzie iza njega.

– Bude li tko ustrijeljen, bit ću to ja, jer imam najšira leđa! – šalio se Kizzie, te večeri začudo trijezan.

Kao i svakog radnog dana, ulica je u to doba bila pusta. Kauboji su pošli na spavanje jer su morali rano ustajati. Začuo se, međutim, topot kopita jednoga konja, upregnutog u laku dvokolicu.

Zastavši, Ryan se oprezno povukao u sjenu.

– Gospodine Ryane! Jeste li to vi, gospodine Ryane? – začuo se zvonak ženski glas.

– Da, gospodo.

Ryan je istupio na mjesecinu. Po dvokolici je prepoznao da razgovara s gospodom Verdom Milbright. Bila je gologlava. Divna rida kosa presijavala joj se na mjesecini.

– Drago mi je da sam vas našla – nastavila je žena. – Rekli su mi da ste u salunu, pa sam vas čekala.

– Mogli ste nekoga poslati s porukom. Žao mi je što ste čekali...

– Sve je u redu – osmjehnula mu se, a izgledala je nekako krhka na mjesecini. – Htjela bih ujutro poći s vama u Fort Craig – tiho je rekla, nagnuvši se prema njemu. – Neobično je važno, moram poći tamo.

Ryan je, namrštivši se, napucao usne. Njegova teretna kola nisu bila namijenjena prijevozu putnika, pogotovu žena.

– Platit ću koliko god tražite...

– nastavi žena.

– Što se sami ne odvezete onamo? – pokazao je na njezinu dvokolicu.

– Nema me tko otpratiti – osmjehnula se. – Ne znam se služiti oružjem, a čula sam da je put opasan.

Ryan je zbunjeno pogledavao u Petea, no ovaj je šutio.

– Pa... – nespretno se javio Kizzie, koji je, činilo se, bio voljan primiti takvog putnika.

– Molim vas! – ustrajala je žena. – Važno mi je, a neću vam biti na teret.

– Zašto morate onamo?

– Da se sretnem s mužem. Sada je u Fort Craigu. Hoćete li me povesti, gospodine Ryane?

– Pa, dobro – slegnuo je konačno ramenima – možete se povesti s Peteom, njegovim kolima.

- Oh, hvala vam!
- Krećemo čim izađe sunce! – opomenuo ju je.
- Bez brige, bit ću točna! – rekla je gotovo veselo.

III

U zoru je Verda Millbright krenula prema Ryanovim koralima u crnim čizmicama što joj ih je svojedobno Otis kupio u Kansas Cityu. Bilo je hladno. Preko pamučne haljine odjenula je vuneni pulover, a preko svega navukla još i lagani tamnoplavi ogrtač. Mrzeći kape i rupce, kosu je pričvrstila samo pamučnom vrpcom.

U ruci je nosila kožnati kovčez. Ponijela je u njemu toaletni pribor, ručnike, rublje, a na dno je stavila i mali revolver s drškom optočenom biserima.

Verda Milbright nije bila maštovita osoba. O graničnom području pročitala je, prije nego što je ova-
mo došla, sve što joj je dospjelo u ruke. Znala je da će joj biti teško. No nije se nadala da su tu i sami prirodni uvjeti znatno teži: nigdje toliko vrućine, nigdje vjetar nije tako uporno nosio fini pijesak koji je zagorčavao život. Naučila je čuvati od pijeska odjeću, ali nije bilo moguće sačuvati i hranu. Kako god ju je spremila, u hrani je uvijek bilo pijeska.

Potjecala je iz srednje imućne obitelji i imala divnoga oca. Uspoređujući sve muškarce s njim, nije mu još sreća ravnoga – ni kao pouzdana muškarca ni kao čovjeka. S muškarcima zapravo, sve do udaje, gotovo nije imala veze. Većinu njezinih udvarača obeshrabrivala je njena neobično stroga majka.

Otis je bio prvi muškarac koji ju je poljubio. Osvojio ju je, gotovo doslovce, na juriš. Sreli su se u crkvi, a zatim ju je došao zaprositi u njezinom domu. Dijamantnim pr-

stenom opčarao je strogu majku. Okrznuo je njime, kao slučajno, neku stakleninu, a onda se, kao u neugodi, ispričavao zbog štete, skrenuvši tako pažnju svih prisutnih na činjenicu da je dijamant pravi.

Čim su se vjenčali, krenuli su vlakom na Zapad. Verda je shvatila joj muž nije bogat. Pitanje gdje mu je dijamantni prsten spretno je prečuo. Spoznala je još nešto: muž joj je bio profesionalni kockar!

Najprije ju je ta spoznaja zaprepastila. Stroga majka najčešće joj je govorila baš o opasnostima od kocke i karata. Verda se, međutim, morala pomiriti i s mužem kockarom i s njegovim životom i njegovim obećanjima.

Bila je trezvena i znala je da će se samo novcem moći izvući iz teških uvjeta života, napustiti Zapad. A Otis Milbright ponekad je gubio, ponekad dobivao, ali najčešće govorio o velikom dobitku koji ga, bio je uvjeren, svakako očekuje.

Nakon dolaska u Bullhorn ubrzo je Verda shvatila da se Otis, osim kartanjem i kockom, bavi još nečim. Nije joj, međutim, o tome govorio, a ona nije pitala. Često joj je davao novac, ponekad i veće svote. Budući da u Bullhornu nije bilo banke, stavljala je novac u vlastitu malu čeličnu blagajnu. Otis joj je obećao da će se s njom, kad sakupe deset tisuća dolara, vratiti na Istok.

Kada je prošle noći stigao jahač s Otisovom porukom, Verda je u blagajni imala više od šest tisuća dolara. Poruka je glasila da odmah dođe u Fort Craig i ponese sav novac. Nikada mu nije odbila poslušnost. Bio je slabić, ali nije bio budala. Stavila je sav novac u pojas koji je toga jutra opasala ispod odjeće. Pomislila je kako je moguće da je na pomolu veliki dobitak koji je Otis i sebi i njoj neprestano obećavao.

Dobro jutro, gospodo Milbright!
– pozdravio ju je Ryan, sačekavši je kod brvnare.

– Nadam se da ne kasnim? – upitala je sa smiješkom.

– Vrlo ste točni, gospodo – odgovorio joj je, a zatim ju je, uzevši od nje kovčević, poveo prema lakšim Peteovim kolima.

Kad su, utovarivši robu Bricea Henrya, izašli iz grada i krenuli na sjeveroistok duž Comanche Creeka, preko kaduljom obrasle prerije razlile su se prve zrake sunca.

Udišući punim plućima svjež jutarnji zrak, Ryan je odjahao na čelo kolone koju su činila četvora kola. U daljini, u posljednjim Peteovim kolima, zamijetio je kako se presijava rida Verdina kosa. Osmjehnuo se pri pomisli koliko će se žena nagutati prašine, vozeći se u posljednjim kolima. No bila su najlakša i najudobnija. Kizzie, Shag i Miguel prevozili su svojim kolima glavni dio tereta. Verda očito nije bila navikla na život na granici. Ryan se pitao zašto ona mora u Fort Craig, no zaključio je da ga se to ne tiče. Bila je, međutim, lijepa, vrlo lijepa, a to nije mogao previdjeti.

Kad su, u podne, zastali, Miguel je na maloj vatri skuhaio kavu. Ryan je pojeo nekoliko dvopeka i komad sušene govedine te pošao osedlati svog rezervnog konja, privezanog iza Peteovih kola.

Neizbježno se upustio u razgovor s Verdom Milbright. Zanimalo ju je sve oko nje, poneki osamljen indijanski grob, rasute kosti ili cijeli kosturi životinja. Čudila se kako on raspoznaje koje su kosti jelenske, a koje bizonske.

– Važno je jedino da nisu govede! – primijetio je. – Ovo je stočarski kraj, na granici.

– Mislila sam da je to indijansko područje – rekla je.

– I jest – odgovorio je, svjestan toga kako mu nosnice nadražuje

njezin parfem. – Stočari ga, međutim, uzimaju u zakup od Agencije za indijanska pitanja. Indijanci to, dakako, ne vole. Kad su gladni, ubijaju stoku koje se domognu.

– A onda to stočari ne vole – osmjehnula se.

– Bolje je – poučio ju je – izgubiti i nekoliko goveda nego dospjeti u ozbiljan sukob s Indijancima. Bizona je sve manje, a i Indijanci moraju od nečega živjeti. Nisu oni tolika nevolja kao kradljivci stoke.

– Zar krađu goveda?

– Krađu. U Dodgeu im to donosi lijep novac. Ljude tamo ne zanima čiji su žigovi na stoci. Zanima ih dobro meso.

Bila je skinula kaput i pulover. Kad ju je, uhvativši je oko pasa, podizao na kola, da nastave put, osjetio je pod rukama pojas s novcem. Trenutačno ga je zabavljalo kako je, u njegovim rukama, sva pocrvenjela i stisnula lijepe usne, ali je poslije razmišljao o svrsi njezina puta i novcu što ga tako skriva.

Toga poslijepodneva pretekli su samo nekoliko volovskih zaprega. Promatrali su, svatko zaokupljen svojim mislima, život u mirnoj preriji.

O zalasku sunca Kizzie je skrenuo s puta svojim kolima, pronalazeći pogodno mjesto za noćni logor, a ostali su se povelili za njegovim primjerom. Pete je potjerao svoja kola na čelo kolone. Pomogao je Verdi sići s kola, a onda prihvatio vreću s tresetom, koju mu je Kizzie dobacio, da pripremi vatru.

– Napraviti ću biskvite – brbljao je Kizzie – a ti, Shage, digni tu svoju guzicu. Oh, oprostite, gospodo Milbright. A ti, Shage, pobrini se da nahraniš i napojiš mazge!

Meksikanac Miguel, keseći se zbog Kizzieove zbunjenosti pred

ženom, već je vodio svoju zapregu na potok.

Ryan je, za to vrijeme, objahao u krugovima cijelo logorište. Uvjerivši se da nema neposredne opasnosti, čučnuo je također uz vatru. Kizzie i Pete bili su već ispekli kruha, slanine, skuhalo kavu, te upravo pekli male okrugle biskvite koje su, zbog oblika, nazivali »dolarima«.

Kad je Ryan izvijestio da nije vidio nikakve Indijance, ali spomenuo kako će ipak morati postaviti stražu, došlo je Kizzievih »pet minuta« za priče o Indijancima.

– Bolje da imamo stražu – rekao je – jer ta vaša crvena kosa, gospodo, bila bi vrlo lijep ukras o pasu kakvog Indijanca.

– Zaveži, Kizzie! – prekinuo ga je Ryan.

Oh, pusti ga, Ace, neka priča. Ne marim – osmjehnula se Verda – premda ipak ne volim pomisao da se susretnem s Indijancima.

– Bila bi i šteta za vašu kosu! – upao je Kizzie.

– Zar ne znate pričati o čemu drugome?! – opet ih je prekorio Ryan. – Bolje je da Pete i Shag podu zavezati mazge za noć.

Nebom su se osuli milijuni zvijezda, a blijedi mjesec obasjavao je prljavo lišće pamukovca kao da ga kupa. Daleko preko potoka zavijali su kojoti. Ryan i Pete Quintero čučali su kraj potoka.

Matt Kirk želi se domoći mene – tiho je govorio Ryan. – Smatram, da će nas pokušati napasti prije nego što stignemo do tvrđave Craig.

– Možda još nije saznao...

– Saznao je. Mislim da zbog toga i nije dolazio u Bullhorn. Ne želi se sukobiti izravno, pošteno.

– Imat će barem pet pušaka – pretpostavljao je Pete.

– Jedno te molim, Pete. Započne li pucnjava, gospodu Milbright baci na pod kola, da ne nastrada.

– Misliš, znači, na zasjedu?

– Kao što sam rekao, vreba na mene. No, neće zacijelo propustiti priliku da napadne našu kolonu, ako mu je pružimo. A ne znamo koga će imati uz sebe.

– I ona se brine – osmjehnuo se Pete.

– Zar zbog Indijanaca?

– Ne, nego zbog tebe, da ne pogineš! – značajno mu je dobacio Pete, vraćajući se u logor.

Ostavši sam, Ryan je pošao niz potok. Vratila mu se pomisao na Verdu i njezin pojas s novcem. Zašto Otisu Milbrightu treba gotovina u Fort Craigu? Ako vojska prodaje konje, mogao je doći do novca na lakši način, ne izlažući ženu teškoćama ovakvog puta.

Okrenuo se i polako se počeo vraćati na mjesto gdje je razgovarao s Peterom. Sjetio se kako mu je ortak dobacio da se Verda boji za njega. I istoga ju je trenutka ugledao kraj potoka.

– Niste smjeli napuštati logor – blago ju je prekorio.

– Natruckala sam se sjedeći na tim kolima cijeli dan – nasmijala se – pa moram malo protegnuti noge. A vi ste zacijelo umorni od jahanja. Cijeli dan u pokretu! Pete mi je rekao da poznajete svako drvo i svaku stijenu na ovom području.

– Pete priča previše – zbunjeno je odgovorio, odjednom iznenađen takvom ocjenom o njemu, pa je zadjenao palčeve za pojas. – Ne obazirite se na njega. Skoro mjesec dana razgovarao je samo s mazgama i sada koristi prigodu da se napriča u ugodnom društvu.

– Jeste li ovdje i rođeni? – znatiželjno je upitala, uhvativši ga za ruku i nakrivivši glavu u očekivanju odgovora.

– Ne, gospodo Verda, rođen sam u Marylandu.

– Ali ste tu, zar ne, oduvijek živjeli?

– Nisam – osmjehnuo se. – Došli smo iz Marylanda kad je po-

čeo građanski rat. Otac se naselio u istočnom Teksasu. Bilo mi je šesnaest godina, kad je rat završio. Bio sam u nekakvoj »miliciji«, ali borbe nisam okusio.

– A roditelji?

– Pomrli su, gospodo. Otada sam kao kamen koji se kotrlja i na kojem se nikako ne skuplja mahovina.

Zamijetila sam neki nemir u vama.

Pošla je prema potočiću koji se sjao na mjesecini. On je pošao za njom. Šutjeli su, slušajući žubor vode.

– Zar vam je toliko važan ovaj posao? Ne poželite li ponekad vratiti se u Maryland? – upitala je, podignuvši glavu prema njemu.

– Ne – iskreno je odgovorio. – Sada je ovo divlja zemlja, ali neće ostati takva. Želim gledati kako se razvija i dati i svoj doprinos tome.

– Zašto?

– Jeste li bili u Kaliforniji, gospodo Verda? Ona ima status države od 1850. godine. I Nevada je sada država. Sve što je između njih su takozvana »područja«. No i ona će jednom postati državama. Sve ovo bit će naseljeno i civilizirano. To je sigurno kao što je sigurno da i ove zvijezde – pokazao je rukom prema nebeskom svodu – sjaju iznad nas.

– Ipak ste, dakle, sanjar – rekla je. – A svakako imate i svoj cilj, zar ne?

Nije odgovorio. Osluhnuo je zov kojota u daljini i lepršanje povjetarca koji kao da je milovao lišće iznad njih.

– Postoji li i kakva žena? – šaptom je upitala.

– Ne, nemam nikakvih obaveza – odgovorio je, promatrajući joj lice.

Bila mu je tako blizu da ga je, još više nego nedavno u logoru, draškao njezin parfem. Usne su joj bile željno razdvojene, a osjetio

je i kako mu koljena dodiruje njezina haljina.

Odjednom mu je pala u naručje, a svojim je usnama potražila njezine. Trgnuo se. Njezine su ga ruke obavijale, grlile, stiskale, privijala se k njemu.

A onda ga je, strasno ga poljubivši, iznenada pustila i krenula prema logoru. Gledao je za njom, a onda je stisnuvši usne, na kojima je još osjećao njezin poljubac, bacio kamen u potok.

IV

Ujutro je Ryan pojahao ispred kolone, neprestano izviđajući put. Nije isprva susreo ni žive duše. Tek nekoliko zečeva i prerijskih pasa. Dugoroga teksaška goveda, koja je također povremeno susretao, nosila su žig »77«, oznaku ranča Hirama Springera. Ranč Bricea Henrya »Box K« bio je udaljen oko dva dana jahanja.

Nekoliko kilometara južnije od puta kojim su tjerovali kola Ryan je naišao na čudnu skupinu stijena i zemlje – crnice, kakvu prije nije vidio, usprkos Peteovim uvjerenjima kako poznaje svako drvo i svaku stijenu. Na zapadnoj strani neke udoline s takvim stijenama bilo je vode. Napunio je čuturicu, napojio konja, a zatim zagrabio pun šešir vode i stavio ga sebi na glavu, kako bi se rashladio.

Privezavši konja uz jedno od rijetkih stabala, pošao je prema vrhu najviše stijene. Penjući se, zamijetio je da se do otprilike dva kilometra dalje proteže jezičac Blackhorse Hillsa. Duž toga jezička spazio je, popevši se na stijenu, krda goveda, a među njima i malo višu, sićušnu točku jahača.

Spuštajući se sa stijene, razmišljao je kako je nelogično što jahač tjera goveda od vode, a ne k njoj. Morat će, pomislio je, prvom prigodom, upitati Hirama Springera

gera ima li vode duž toga obronka Blackhorse Hillsa.

Kad se Ryan, na povratku, približio koloni, Kizzie mu je, zama-hnuvši dugim bičem iznad ušiju zaprege, doviknuo da imaju dru-štvo.

— Samo, znaš — objašnjavao je na svoj način — momak je nekako nedruželjubiv. Postajno nas slijedi već nekoliko kilometara, otkako sam ga zamijetio.

— Gdje si ga zamijetio?

— Tamo preko potoka.

Morat ćemo ionako uskoro stati, zbog odmora — obratio se Kizzieu.

— Pokušaj naći pogodno mjesto.

Stali su nasred prerije, bez ijed-nog drveta uokolo. Kizzie je, s vin-česterkom u rukama, skočio sa sjedala i maknuo se u sjenu kola. Miguel je počeo hraniti mazge. Ryan je rasedlao svojega konja, a zatim pošao pješice duž kolone, dajući znak Peteu. Sva trojica uskoro su vijećala u sjeni Kizzi-evih kola.

— Ugledao sam ga preko poto-ka, eto tamo! — pokazao je prstom Kizzie.

— Misliš li da je bio Matt Kirk?

— upitao je Pete.

— Ovo dijete misli baš tako — odgovorio je na svoj način Kizzie, uprijevši kažiprstom u vlastita pr-sa, dok je drugom rukom češljao bradu. — Nego, zar nitko nije gla-dan? — upitao je. — Ne brinite, ovaj će dječak držati oči otvorene.

— Gospoda bi htjela znati ne bi-smo li mogli poći u sjenu onih sta-bala — javio se Shag, prišavši im, te pokaže glavom prema udaljenoj skupini drveća.

— Objasnit ću joj — javio se Ryan i ustao.

Verda je odbila vodu, ali je rekla kako bi, što se hrane tiče, mogla pojesti konja.

Dok joj je objašnjavao kako je baš konjsko meso vrlo ukusno, odjeknuo je prvi pucanj. Kizzie je odmah odgovorio pucnjem iz vin-česterke, napomenuvši usput kako

je strijelac predaleko da bi ih po-godio. Mogao bi samo slučajno po-goditi koju mazgu.

— Toga se i ja bojim — rekao je Ryan. — Da nam ne nanese štetu kojoj zaprezi.

Pogledavši u smjeru u kojem je Kizzie pokazivao kažiprstom, spa-zio je oblačić dima kad je odjek-nuo drugi pucanj.

— Shage, podi onamo desno, a ja ću lijevo — odlučio je Ryan u hipu. — A ti, Kizzie, drži momka prikovanoga na istom mjesut, pu-cajući prema njemu!

Na slijedeći metak iz zasjede Ki-zzie je odgovorio brzom paljbom, a Shag i Ryan prikradali su se s dviju strana. Kad je prešao potok, Ryan shvati da je i protivnik pro-zreo njihovu namjeru, jer je zapu-cao i u njegovom smjeru. Očeki-vao je da će Kizzie svakoga tre-nutka doviknuti da je protivnik napustio zasjedu. Kako se to nije dogodilo, Ryan se nastavio prikra-dati. Bio je uvjeren da je u zasjedi Matt Kirk. Naime, iako je vidio da ih je više, Matt se nije mogao obu-zdati da ne zapuca na njih, ne bi li im nanio barem štetu.

Kad se, na neravnom tlu na sje-vernoj obali potoka, dovoljno pri-bližio i uspravio, Ryan je ugledao nekoga jahača na sivom konju ka-ko gotovo bezbrižno napušta za-sjedu. Nije ga mogao prepoznati. Našao je mjesto s kojega je napa-dač iz klečećeg stava pucao. Na-šao je i čahure kalibra 44, ukupno njih pet, a svaka je bila obilježena slovom »H«. Stavio ih je u džep, a zatim se, s vinčesterkom o rame-nu, vratio u logor.

Dok je Ryan osedlavao reze-rvnog konja, Kizzie i Pete znati-željno su ga promatrali, oslonjeni o Peteova kola. Ryan im je doba-cio čahure.

— Sigurno je pucao iz henrijev-ke ili neke od starijih modela vin-česterki — iznio je svoje mišljenje.

– Ne mora biti – ocijenio je Pete. – Raspitat ćemo se. Možda će netko znati kakvu pušku Matt Kirk upotrebljava u posljednje vrijeme.

– Nije to sada najvažnije. Krenite, kako bismo prije zalaska sunca stigli u Fort Craig. Jeste li nahranili mazge? – upitao je Ryan.

– Hranim ih triput na dan – progundao je Kizzie. – Jedu bolje od nas!

– Misliš li da bi ona mogla malo upravljati mojim kolima? – upitao je Pete, mahnuvši glavom prema mjestu gdje je sjedila Verda.

– Možda bi, no ti ostaješ na kolima, s time što ćeš pažljivo pratiti slijedi li nas netko.

– Tako sam i mislio – suglasio se Pete.

Kizzie ih je stao uvjeravati kako bi bilo dobro da sin njegove majke, to jest on, uzme konja i pođe tragom protivnika. Ryan je, međutim, odajući priznanje ortakovo hrabrosti, naredio da ne gube vrijeme, nego da kolona odmah nastavi put.

– Budite oprezni, Ace – tiho mu je rekla Verda, kad je projahao kraj nje.

– Naravno da ću biti, gospodo Verda! – odgovorio je.

Sat kasnije, jašući ispred kolone, Ryan je stigao na propusno tlo. Potapšavši konja po vratu, u nedoumici ga je zaustavio i stao svijati cigaretu. Neravno tlo bilo je vrlo pogodno i za zasjedu, opasnije od maloprijašnjeg. A bili su namjeravali proći baš ovuda, kako bi skratili put.

Poslije dogovora s Kizzieom i Peteom, odlučili su da ne napuštaju određeni smjer, odnosno odustali su od prečice.

– Krećemo, dakle, dalje – odlučno je rekao Ryan, podbovši konja ostrugama, a vinčesterku je stavio preko koljena, nadohvat ruci.

Prvi ih je pucanj ipak iznenadio. Zvižduk metka dojmio se kao fijuk

biča. Ryan je odgovorio hicem iz svoje vinčesterke, onako s koljena, ne prinijevši je uopće k ramenu. Odmah je nadomjestio utrošeni metak, a onda je, prema oblačiću barutnog dima, naciljao u samu crtu obzora. Protivnik iz zasjede odgovorio je uzastopnom paljbom. Kad mu je konj zaništao, Ryan je, osvrnuvši se, zamijetio da mu je metak okrznuo sapi. Kirk je, dakle, ako je to doista bio on, ovaj put gađao mnogo preciznije. No, ovaj se put, s obzirom na izgled terena, zacijelo prikrao pješice. A to je značilo da se neće usuditi prići još bliže, kako mu ne bi odsjekli odstupnicu.

Oglasila se i Kizzieova vinčesterka, a zatim se začuo i prasak Shagove vojničke spenserice.

Zapucavši opet u smjeru zasjede, Ryan je dao znak Kizzieu da produži vožnju.

Protivnik je i odgovarao na Ryanove i Shagove pucnjeve. Shag je pucao stojeći u kolima i vičući na mazge:

– Poletite, golubice! Sutra ćete dobiti za doručak kukuruza!

Pete je sam sjedio na visokom sjedalu svojih kola. Ryan je samo na trenutak vidio odbljesak ride kose iza njih. Verda je, dakle, bila na sigurnom, u kolima.

Znajući da mazge u trku ne pružaju osobito pogodan cilj, Ryan je i dalje jahao prema zasjedi i uporonom protivniku, dok je kolona jurila za njim. A onda je odlučio promijeniti pušku. Vrativši se do Peteovih kola, dobacio mu je vinčesterku, a dohvatio njegovo oružje. Brzom paljbom ispraznio je i Peteovu dalekometniju pušku, zadovoljno pomišljajući kako će, za koji trenutak, sva vozila dospjeti izvan dometa protivnikove paljbe.

Toga trenutka bijesno je opsovao. S kraja kolone vidio je kako je u Miguelovoj zaprezi posrnula pogodena mazga. Miguel je vozio treća kola u koloni. Kizzie na pr-

vim i Shag na drugim kolima uopće nisu zamijetili što se se ispred njih događa, pa su nastavili brzu vožnju.

No pucnjava je iznenada prestala. Sve je utihnulo. Čulo se samo dahtanje mazgi. Ryan je zamijetio da su i Kizzie i Shag zaustavili zaprege. Miguel je ubio ranjenu mazgu. Sada će u njegovu zapregu morati upregnuti Ryanova rezervnog konja.

Kizzie je u međuvremenu, zgrabivši pušku, potrčao uzbrdicom prema protivniku u zasjedi. Sagnuvši se, očekujući svaki čas zvižduk metka uz uho, Ryan je prilazio s druge strane, shvativši Kizzieovu namjeru da ukliješte protivnika.

Dospjeviši do vrha skupine stijena, među kojima se mogla sakriti i cijela četa, Ryan je začuo prvi, a potom i drugi pucanj. Začuvši Kizzieov pobjedonosni uzvik, uhvatio se u pomisli kako bi više volio da se Matt Kirk našao na nišanu njemu.

— Pogodio sam kopilana! — vikao je Kizzie.

No to nije značilo da ga je i ubio, a nije značilo ni to da je u zasjedi bio baš Matt Kirk.

V

U Fort Craig stigli su upravo o zalasku sunca.

Verda je uzdisala, zaglađujući kosu i pomišljajući kako zacijelo izgleda očajno prljavo i neuredno.

Prešavši potok nadomak tvrđave, prošli su kraj više kuća od nepečene cigle i kraj nekoliko indijanskih kožnatih šatora. Za njima se stuštila hrpa gole indijanske djece, a pogledom su ih, stojeći pred kućama, pratili bijelci.

— Pa mislim da smo stigli, gospodo — obratio joj se Pete.

Zaustavivši zapregu čim su prošli kroz ulazna vrata tvrđave, zabacio je šešir na glavi, iskočio iz

kola i otmjeno joj pomogao da i ona side s kola. Kad se osvrnula, pred njom je stajao Otis.

— Verda — osmjehnuo joj se.

Obujmio ju je. Bio je sav preplatio od sunca. Iznenadilo ju je što je, umjesto bijele, nosio kariranu košulju, a još više ju je iznenadio revolver o njegovu pojasu. Kosa mu je također djelovala neuredno, raščupano. Trebalo joj je nekoliko sekundi da prepozna svog inače gotovo kicoški dotjeranog muža.

— Čuo sam da si krenula iz Bullhorna. Čekamo vas već satima.

— Čuo?

— Pa ovo je, znaš, vojna tvrđava, gdje postoji telegraf!

— Oh, naravno! — rekla je, okrenula se i povukla Petea za rukav. — Hvala vam. Žao mi je što sam vam smetala na putu.

— Nema na čemu, gospodo! — uljudno je odgovorio Pete, začudeno promatrajući svojim jedinim okom Otisa Milbrighta. — Nadam se da će vam sada biti dobro, gospodo — dodao je.

Usiljeno se osmjehujući, Otis je uhvatio ženu ispod ruke i poveo je u tvrđavu preko zasjenjenog vježbališta odakle je upravo prilazila skupina konjanika u plavim uniformama. Vojnici su, mimoilazeći se s njima, bacali na Verdu znatiželjne poglede.

— Dodi, draga — rekao je Otis.

— Treba da upoznaš majora Elya.

— Oh, Otise! — pošla je rukom preko kose. — Zar ovako neuredna? Ne može li to malo kasnije?

— Bojim se da ne može — odgovorio je Otis.

Pokazao je na zdepastog starijeg oficira koji im je prilazio, nervozno čupkajući crne brkove. Pratio ga je mladi, vitak oficir, namještajući rukom šešir na glavi.

— Ovo je major Ely, draa... — rekao je Otis kad je major zastao pred njima i naklonio se.

— Vrlo sam počašćen, gospode Milbright. — široko se osmehnuo major, razotkrivši zdrave bijele

zube. – I dobro nam došli u Fort Craig! – dodao je grlenim glasom.

– A ovo je poručnik Coombs – nastavio je Otis, pokazavši na mladića.

Major joj je sve vrijeme nešto govorio, no Verda to ni po cijenu života ne bi mogla ponoviti. Zapazivši malo dalje Ryana, postala je odsutna mislima.

– Žena mi je umorna, majore – spasio je situaciju Otis, obujmivši Verdu oko pasa. – Naravno da prihvaćamo vaš ljubazan poziv, zar ne, draga?

Kimnula je i odahnula kad su se oficiri udaljili.

– Žao mi je, Otise... – ispričavala se.

– Dobro, dobro. Dodi, imamo sobu iznad Sutlerova skladišta – rekao je Otis i poveo je vanjskim stubištem.

– Moj kovčežić! – sjetila se.

– Ja ću poći po nj – krenuo je Otis. – Jesi li donijela novac? – upitao ju je, kad se vratio od Peteovih kola.

Kimnula je, ali se istodobno, prvi put u braku, zapitala je li mu uopće drago što je vidi ili ju je željno čekao samo kao kurira koji donosi novac.

Večera kod majora nije bila osobita. Verda ju je shvatila kao nužnu dužnost. Otis je sjedio nasuprot njoj, još uvijek u kockastoj košulji i nekakvom plavom kaputu koji nikad prije nije vidjela na njemu. Major Ely glumio je domaćina, a prisutni su bili i kapetan Fischer, vojni liječnik s prosijedim zaliscima, plavi mladi poručnik Lenack, te poručnik Coombs, koji ju je kriomice promatrao, neprestano trepćući očima.

Kad su pili kavu, major Ely ljubazno je upitao Verdu hoće li dugo ostati u tvrđavi.

– Vjerojatno neću – odgovorila je. – Vjerujem da ćemo poći odavde čim moj muž obavi svoj posao.

Čim je to izrekla i pogledala Otisa, shvatila je da je pogriješila.

– Moja žena griješi – pokušavao je Otis spasiti situaciju. – Nemamo nikakva posla, nego razgledavamo ove krajeve, prije nego što se vratimo na Istok. Obećao sam joj, među ostalim, pokazati i prave Indijance.

– Hoće li ovi krajevi ikada biti naseljeni? – zapitala je Verda. – Hoće li ljudi ovdje izgraditi gradove?

– Žene su kolonizatori, ne mi – uključio se u razgovor Otis. – Ima li uopće novih naseljenika u ovom području, majore?

– Nekoliko. Svi su siromašni kao crkveni miševi. Veliki stočari zaposjeli su veći dio zemlje. Uostalom, budućnost i jest u rančevima, a ne u farmicama. Poznato je da stočari ne vole farmere, a ni gradove.

– Zašto? – čudila se Verda.

– Zato – objašnjavao je majorove misli kapetan Fischer – što to dovlači ovamo sve više ljudi, a stočari ne vole ograde.

– Ali vi ste, majore, ovdje da štitate male farmere, doseljenike, zar ne? – raspitivala se dalje Verda.

– Vojska, gospodo, štiti sve građane – odgovorio je. – Kad god to može. Morate shvatiti da je Bullhorn, naprimjer, na takozvanom neutralnom tlu, gdje uopće vojska nije nadležna.

– Ne razumijem, majore!

– Ovo je tvrđava na indijanskom području. Odavde na zapad, sve do Novog Meksika, neutralna je zona. Tamo nemamo nadležnosti ni mi ni bilo kakva civilna agencija.

– Zar ne postoji nikakav zakon? – zaprepastila se Verda.

– Samo ovaj što ga provode sami građani na tom području – potvrdio je major. – Kao što vidite, gospodo, živimo u prilično primitivnom društvu. Čujem, uostalom, da su i vaša kola bila napadnuta na putu, iz zasjede.

Otis Milbright je hinio brižnog muža, predbacujući Verdi pred svima što mu nije ni spomenula u kakvoj je opasnosti bila. Verda je ipak istodobno razmišljala o tome kako je pohlepno zgrabio novac, ne pitajući je uopće o tome kako je proteklo njezino naporno putovanje.

— Upropašćuješ mi sve što započnem! — spočitavao joj je kad su se vratili u svoju sobu. — Sada će taj glupavi Ely posvuda njuškati, ne bi li pronašao o kakvom je to mojem poslu riječ.

— A smijem li ja znati o kakvom?

— Valjda ti je jasno da se i meni ovdje ne sviđa, da nastojim zaraditi, kako bismo se vratili na Istok. Ubuduće se barem posavjetuj sa mnom prije nego što pred nekim počneš opovrgavati ono što sam ja dotada napričao! Tko zna što si sve izbrbljala pred onim Ryanom!

— Nismo razgovarali ni o tebi ni o tvom poslu.

Ugasila je svjetlo i počela se razodijevati. Prisjetila se kako se našla u Ryanovim rukama kad joj je pomogao da se popne na kola. Pomislila je kako je vjerojatno pod rukama osjetio i njezin pojas s novcem.

— Vraćaš se u Bullhorn čim ti nađem prijevoz — ljutito je nastavio Otis. — U tvrđavi ne možeš ostati sama, a ja neću biti ovdje.

— A gdje ćeš biti? Kojim se to poslom baviš, Otise? Što ti je trebao sav naš novac u ovom mjestu, bogu za ledima?

— Reći ću ti kad za to dođe vrijeme — odbrusio je i zašutio.

Mnogo kasnije, ležeći kraj zaspalog muža, Verda je razmišljala o Ryanu pouzdanom muškarcu, uvjerenom u razvoj i napredak ovih krajeva.

VI

Slijedećeg jutra Ryan je zaposlio svu svoju družinu. Kizzie i Miguel odvest će Briceu Henryu njegovu robu. Kizzieu je taj posao pripao kao najboljem vozaču, a trezveni Miguel dobio je dužnost pratioca, kako bi spriječio da Kizzie ne zaglavi u nekom od desetak saluna u Dryforku. Shag i nekoliko unajmljenih vozača već su pošli dvojim kolima na Springerov ranč, svega pet kilometara južno od tvrđave, da natovare kože i još se istoga dana vrate u tvrđavu, gdje će pokupiti i Peteova lagana kola te krenuti u Bullhorn. A Ryan i Pete preuzet će opasniji posao — potragu za Mattom Kirkom.

Sav taj raspored Ryan je iznio u ranu zoru u njihovu logoru kraj potoka nedaleko od tvrđave. Prošle noći razgovarao je s Hiramom Springerom. Dobio je od njega posao da mu preveze kože u Bullhorn, ali i nekoliko važnih obavijesti. Saznao je da je i Springerova momčad u potrazi za Mattom Kirkom i njegovim kradljivcima stoke, te da na onom obronku Blakhorse Hillsa, gdje je vidio kako nepoznati jahač tjera stado, nema nikakve vode.

— Kojim ćemo putom? — upitao ga je Pete kad su nedaleko od tvrđave, u kojoj je zvuk trube upravo pozivao vojsku na ustajanje, stajali pripravnici za polazak u potragu za Mattom Kirkom.

— Čini se da je svejedno — odgovorio je Ryan. — Jasno je jedino da je Matt negdje u ovom prostoru između tvrđave i Bullhorna.

Potjeravši konja preko potoka, Ryan je razmišljao kako se odlučio na ovaj pothvat. Znao je da ga Matt traži. Zašto ne bi prema tome, on potražio Matta? Zašto da ne bude progonitelj, a ne progonjeni, kad do njihova obračuna ionako mora doći? Htio je poći sâm,

no vjerni Pete ukazao mu je na mogućnost da su i Matt i Ted Kirk zajedno, pa će mu biti potreban netko pouzdan, da mu štiti leđa.

– Hiram Springer mi je rekao da su njegovi momci vidjeli Matta južno, tamo prema brdima – rekao je Ryan Peteu kad su dospjeli do prve uzvisine.

– Ako krade stoku, vjerojatno nije na jugu – smatrao je Pete.

– I ja tako mislim. Tamo nema vode. Vjerojatno tjeraju goveda sjevernije, s jedne ili druge strane Bullhorna.

– Zašto kažeš i »s druge strane«?

– Mislim na rutu Tascosa Trail. Ona se račva na oko dva dana jahanja sjeverno od Bullhorna.

– U svakom slučaju, uvjereni smo, zar ne, da Matt krade stoku?

– Igram svakako na tu kartu. Matt je bio u Fort Craigu kad smo krenuli iz Bullhorna. Saznao sam to od nekih vojnika. Presretao nas je putem, a to znači da je kod stada, ako su ga već imali, zacijelo bio Ted. To je i razlog zašto nas nisu zajedno napadali.

– Zvuči razumno – suglasio se Pete.

– A vojnici su mi rekli još nešto: Matt Kirk upotrebljava vinčesterku istog tipa iz kakve je na nas pucao onaj momak iz zasjede.

Napredovali su, bez kola, mnogo lakše nego prigodom dolaska u tvrđavu. Jahali su uz Comanche Creek na način uobičajen u američkoj konjici: naizmjenično hodom, kasom i galopom, štedeći tako konje. Stigli su i do dionice s propusnim tlom, gdje im je ubijena mazga. Bilo je već kasno poslijepodne kad su, prešavši i taj dio puta, naišli na tragove stada, koji su vodili na sjever. Zaključili su da su tragovi stari dva dana.

– Sakupljaju manja stada – razmišljao je Ryan u sumrak, uz vatru, skromnu večeru i kavu. – Okupljaju ih na pogodnom mjestu, a onda ih tjeraju na prodaju.

– Ovo je stado, sudeći po tragovima, bilo prilično – smatrao je Pete.

– Postaju pohlepni – zaključio je Ryan. – Ljeto je na izmaku, a zimi je taj posao teži.

Slijedećeg dana pratili su tragove cijelo prijepodne, te oko podneva stigli do plitke udoline, okružene s triju strana brežuljcima, obrasle takozvanom bizonskom travom. Na suprotnom kraju doline ugledali su skupinu drveća: pamukovce i vrbe.

– Čini se da ima vode – primijetio je Pete. – Čudi me da nema i goveda.

– Možda su već krenuli na sjever. Čini se da kasnimo – smatrao je Ryan.

– Imaju jedan dan prednosti – ocijenio je njegov ortak.

Ryan je predložio da sâm uđe u dolinu izravno po tragu, a Pete da je obide, te se s njim sretne s druge strane. Pete je samo kimnuo, stavio preda se vinčesterku, te pojahao gornjim rubom udoline.

Jašući dnom doline, Ryan je, već pri njezinu kraju, naišao na ostatke vatre. Kad ju je razgrnuo, uvjerio se da je pepeo još neznatno topao. Znači prednost kradljivaca stoke pred njima iznosila je samo nekoliko sati. Poveo je konja prema stablima pamukovca. Našao je vodu, napio se, napunio čaturicu i napojio konja.

Kad je konj tiho zarzao, Ryan je priskočio k njemu i poklopio mu nozdrve. Primirivši se, promatrao je gornje rubove doline. Pomislio je da to dolazi Pete. Ugledao je, međutim, kako se, po tragu otjernih goveda, u dolinu vraća neki stranac. Jahao je ridana, a bio je odjeven u plavu, izbljedjelu vojničku košulju i isto takve farmerice. Pušku je držao pred sobom na sedlu. Zamijetio je Ryana tek kad mu se već približio na stotinjak metara. Ustuknuvši, samo je neko-

liko sekundi razmišljao, a onda podigne pušku i opali prema Ryanu.

Ryan se bacio u sedlo i dohvatio pušku iz navlake. Stranac je, okrenuvši konja, već galopirao smjerom kojim je bio i došao. Ryan je pucao za njim, ali nije ni očekivao da će ga pogoditi. Pojahao je za strancem, ali je na izlasku iz doline, tamo gdje se proširivala u prostranu pustinju, zastao. Bojao se zasjede. Ugledao je još kako je stranac u daljini pojahao koritom potoka.

Pete je stigao s izrazom znatiželje na licu. Dakako, čuo je pucjeve.

– Nisam ga dobro promotrio, ali bih se kladio da je to bio Ted Kirk – rekao je Ryan.

– Jesi li ga pogodio? No, sada smo zakuhali sebi lijepu kašu – nastavio je Pete, kada je Ryan na njegovo pitanje samo slegnuo ramenima. – Dovest će pomoć, a mi ćemo od progonitelja postati progonjeni.

– Tamo ima vode – prekinuo ga je Ryan. Podi, napoji konja i napuni čaturicu, pa da krenemo dalje.

Počeo je savijati cigaretu, razmišljajući o obratu situacije. Ne preostaje im, pošto su otkriveni, ništa drugo nego da se spašavaju bijegom. Prihvate li borbu, samo je pitanje vremena kada će ih stokokradice opkoliti i pobiti.

– Što misliš, koliko će ljudi poslati na nas? – upitao je Pete.

– Smatram, barem šestoricu.

Izlazeći iz doline i vraćajući se smjerom kojim su u nju ušli, razmišljali su bi li bilo pametno da se razdvoje. Jedan bi mogao poći u tvrđavu, a drugi u Bullhorn. Ryan je ipak odbacio tu pomisao.

– Čini mi se da nam je Bullhorn najbliži – rekao je.

– Presijecimo onda na zapad – kimnuo je Pete.

Ryan je naćulio uši. Daleko iza njih jedva je začuo tri uzastopna

pucnja. Pomislio je kako su to vjerojatno bili Tedovi signali za uzbunu.

– I Springerov ranč i ranč „Box K“ bliže su tvrđavi nego Bullhornu

– glasno je razmišljao Ryan. – Možda bismo ih ipak mogli previriti ako pođemo prema tvrđavi. Oni će misliti da jašemo u Bullhorn.

– Suglasan sam. Oni će se morati zaustaviti radi vode, a nama će to pružiti sat, možda i sat i pol prednosti.

Pogledom su potražili potočić koji je tekao na istok. Bullhorn je bio na zapadu. Pete je, s oba konja, ujahao u potok, a Ryan je zastao, da grančicama što brižljivije izbriše tragove. I sâm je sumnjao u uspjeh toga posla. Ako Matt i pojaše prema Bullhornu, kad shvati da se pred njim ne vidi oblačić prašine, znat će da nisu pojahali onamo. Pažljivije će ispitati tragove s druge strane potoka, te otkriti da su krenuli prema tvrđavi. Valjalo se, međutim, nadati da će pritom izgubiti dosta vremena.

– Znat će da smo krenuli u tvrđavu – glasno je tu misao izrekao Pete.

– S malo sreće za nas, otkrit će to tek prije sumraka – tješio se Ryan. – Zasada je prednost na Mattovoj strani.

Povremeno čak su hodali uz konje, štedeći umorne životinje. Kad su na stjenovitom području zastali, da i sami dođu do daha, Pete je priljubio uho uz tlo.

– Netko dolazi ! – rekao je.

– To ne može biti Kirk – ocijenio je Ryan.

Izvadivši vinčesterku iz navlake na sedlu, dao je znak Peteu da konje povede i sakrije malo dalje, a on se sakrio iza pješčanog humka obraslog korovom.

Desetak Indijanaca pojavilo se na nedalekoj uzvisini, desno od Ryana. Jahali su na mršavim ponijima, bez prtljaga, bez žena, ali i

bez ratnih boja. Vodio ih je jak Indijanac s perom u kosi. O sedlu mu je bila puška šarpovka.

Sjahali su i promotrili tragove. Ryan se nehotice još više priljubio uz tlo. Začuo ih je kako grlenim glasovima raspravljaju o podrijetlu i svježini njegova i Peteova traga. Gledali su prema njegovu skrovištu, pa u drugom smjeru, na zapad, odakle su on i Pete dojahali.

Minute su mu se činile kao vječnost.

Indijanci su uzjahali, a onda su dvojica opet sjahali, pažljivo ispitali tragove, te ponovo pokazali prema njemu. Ryan je stisnuo zube. Indijanci su znali svoj posao. Iako nisu bili na ratnom pohodu, neće propustiti prigodu da opljačkaju dva osamljena bijelca.

Odjednom su pojahali ravno prema njegovom skrovištu. Polako, ali odlučno.

Kad su već prišli na desetak metara, Ryan se uspravio, s puškom u rukama.

— Pete! — dozvao je glasno. — Vidiš li isto što i ja?

— Vidim — hladnokrvno mu se odazvao ortak.

Mladi Indijanci u skupini uznemirili su se poslije tog razgovora. Počeli su se komešati, htijući konjima opkoliti Ryana. Odlučno im je zaprijetio puškom. S olakšanjem je vidio da Indijanci nisu osobito naoružani. Svi su imali puške, ali prilično stare i vjerojatno loše održavane. Osim vodine šarpovke, bilo je tu springfildica, a jedan je imao i pušku skraćene cijevi.

— Odlazite! — doviknuo im je Ryan, mahnuvši rukom prema jugu.

Voda ga je samo hladno promatrao, a mladi su se Indijanci opet uskomešali, htijući jurnuti na bijelca.

— Kreni polako... natraške... ovamo! — pozivao je Pete Ryana. — Ja ću za to vrijeme držati te vragove na nišanu.

Ryan se počeo povlačiti. Dva mlada Indijanca počela su poigravati na ponijima i vriskati.

— Ne brini, to oni samo davaju oduška svojoj objesti! — mirno je Ryanu doviknuo Pete, kojih desetak metara iza njega.

Ryan se i dalje povlačio. Nekoliko je Indijanaca uprlo puške u njega.

— Odlazite! — opet im je Ryan doviknuo.

No njihov je vođa sjedio na konju poput kipa. Dvojica najnemirnijih počela su se na ponijima zalijetati prema Ryanu.

— Samo nastavi s povlačenjem. Još se nisu odlučili — hrabrio je Pete Ryana.

Ryanu je bilo jasno da se Indijanci boje njihovih pušaka jer im je bio poznat njihov učinak. Bilo mu je međutim jasno i to da je okršaj neizbježan. I doista su jurnuli iznenada, vrišteći. Oglasila se Peteova puška, a prvi je Indijanac pao pogođen u glavu.

— Samo dodite! — vikao je Pete, ne prestajući pucati po skupini napadača.

Kad se Ryan, sagnuvši se, odlučio da konačno pretrči preostalih nekoliko metara do Petea, učinilo mu se da su svi Indijanci odjednom zapucali, i to na njega.

— Mislim da im je to dosta — hladnokrvno je rekao Pete kad je Ryan uskočio u zaklon k njemu. — Barem za početak. Na jedan njihov pucanj mi možemo uzvratiti sa petnaest. Jesi li ranjen?

— Čini se da nisam. Barem ništa ne osjećam.

Indijanci su se odjednom povukli. Za skupinom jahača trčalo je i pet ponija bez jahača. Pete ih je dobro prorijedio.

— Kamo li su nestali? — upitao se Pete. — Sada smo, preko njih, poslali Mattu Kirku točnu poruku gdje smo. Siguran sam da sam

ubio dvojicu – dodao je, brišući znoj sa čela.

– A ja jednoga. Bili su to Kjove. Nego, gdje su nam konji, Pete? Bježimo odavde!

Odgalopirali su prema istoku. Indijanci su ih ispratili još samo jednim pucnjem. Odmakavši skoro dva kilometra, osvrnuli su se. Indijanci su se komešali na mjestu. Među njima je bilo i pješaka. U okršaju su, dakle, izgubili i dosta ponija.

VII

Do zalaska sunca dobrano su odmakli. Jahali su pjeskovitim tlom, nalazeći uvijek dovoljno vode za sebe i konje. Već su ostavili iza sebe ravnu pustinju i dospjeli u područje s grmljem i ponekim stablom. Naišli su i na poneku brvnaru i poneko govedo. Putem su žvakali suhu govedinu. Bila je gotovo bez okusa, ali slana, a to je zadržavalo vlagu u tijelu.

Nastavili su jahati i noću. Bili su u sedlu već četrnaestak sati. Imali su slanine u bisagama, ali nisu htjeli paliti vatru, bojeći se da ih možda ipak ne slijede Indijanci.

– Vjerojatno su odustali od potjere – glasno je Pete izrekao ono o čemu su obojica razmišljali. – Čini se da su se zaželjeli dokopati naših pušaka.

– I pušaka – suglasio se Ryan – ali i naših glava! Nego, što misliš o tome da odrijemamo jedan sat?

– Mislim da mi se prijedlog sviđa!

Probudili su se točno sat kasnije. Zapadnjaci imaju dobar osjećaj za vrijeme. Konji su mirno pasli kraj njih.

– Dakle, ovo je bilo bolje od sočnog bifteka! – ocijenio je Pete mali odmor.

– Kad svane, priuštiti ćemo sebi i vatru te ispeći slanine i skuhati

kavu – osmjehnuo se Ryan. – Predlažem da sada krenemo južnije.

– Kirk i njegovi čekat će nas blizu tvrđave – pretpostavio je Pete.

– Baš na to i mislim – suglasio se Ryan. – Stoga ćemo zaobići tvrđavu, prići joj s one strane s koje nas ne očekuju.

– Ti, Ace, sigurno imaš u sebi odmetničke krvi! – oduševio se Pete tim lukavstvom.

Kad je svanulo, nastavili su uz vatru, slaninu i kavu prepričavati prošle i planirati buduće pothvate.

– Dobro smo isprašili one Indijance – prisjećao se Pete. – Što misliš kako je bilo ako su poslije naletjeli na Matta i sukobili se s njim?

– To bi bilo previše dobro za nas.

– Misliš li da nam je Matt na tragu?

– Sumnjam – odahnuo je Ryan glavom. – Ima on brige sa stadom. Trebat će im barem tjedan dana da ga otjeraju u Dodge, ako su otkamo krenuli.

– Mogli bi presjeći telegrafsku žicu?

– Mogli bi, Pete! Toga se, vidiš, dosad nisam sjetio. Mogli bi to uraditi tako da izgleda kao da su to učinili Indijanci.

Odspavali su još jedan sat, osvježivši tako i sebe i konje, a zatim su bez prestanka jahali cijelo prijedpodne. Rano poslijepodne naišli su na tragove petorice jahača. Vodili su prema tvrđavi. Pete je pretpostavljao da bi to mogli biti tragovi Kirkovih ljudi. Naišli su na stupove s telegrafskom žicom prema Bullhornu. Nadali su se da nije oštećena.

– Mogli bismo svratiti na Springerov ranč – predložio je Ryan. – Možda će moći poslati nekoliko kauboja za kradljivcima stoke.

– Šteta što nema telegrafa za Dryfork, da takav prijedlog uputimo i Briceu Henryu! – uzdahnio je Pete.

– Možda će major htjeti poslati nekoliko vojnika s porukom Briceu – razmišljao je Ryan. – U svakom slučaju, telegrafirat ćemo u Bullhorn. Tamo ćemo, vjerojatno, naći nekoliko kauboja, spremnih da pođu u potjeru.

Nekoliko sati kasnije stigli su na Springerov ranč. Stočar je odmah naredio nekolicini kauboja da se pripreme za potjeru za kradljivcima stoke. Ryanu i Peteu dao je svježije konje, a meksikanskoj kuharici naredio da im skuha kavu.

– Sutra u ovo doba desetak mojih jahača bit će i u Bullhornu – uvjeravao ih je Springer. – Odande ćemo poći malo na sjever – dodao je, uzjahujući, kako bi predvodio svoju momčad u potjeru.

– Dodite, jedite! – pozvala ih je gotovo zapovjednim glasom meksikanska kuharica, stavivši kavu na stolic na verandi.

Morali su je poslušati.

Sunce je već poput crvene lopte tonulo na zapadnom obzoru kad su, čučajući u travi, promatrali udaljenju tvrđavu.

– Pričekat ćemo da se smrači, pa tek tada ući u tvrđavu – predlagao je Ryan.

Pete je samo kimnuo. Između njih i tvrđave polako je vijugao potok. Iz indijanskih šatora uz tvrđavu izvijao se dim. Nazirale su se i spodobe ljudi i životinja. Pete je, iz navike, upravo provjeravao je li mu napunjen revolver. Odjednom je zgrabio u ruke pušku.

– Dolazi netko! – pokazao je na oblačić prašine s lijeve strane.

I Ryan je ugledao dvojicu jahača na oko pet stotina metara.

– Uzjašimo! – predložio je. – Ako su to Kirkovi ljudi, ovaj put smo barem u istom broju!

Pete je pojahao desetak metara ustranu, tek toliko da se razdvoje.

– Ovo nije Matt, nego Ted – doviknuo mu je Ryan. Isti onaj momak koga sam sreo u onoj dolini – dodao je, podbovši konja ostrugama.

Uto je Ted Kirk ispalio na njih prvi metak. Brzom paljbom oglasio se i čovjek koji je jahao s njim. Bio je tamnopus poput Indijanca.

Ryan je zapucao na Teda Kirka, ne nišaneći. A onda je pod njim posrnuo pogodeni konj, pa je u širokom luku pao u travu. Pred očima su mu zatreptali čudni crveni i crni krugovi. Kao u lošem snu, čuo je kako netko vrišti. Sve se događalo nekako usporeno. I pucnji i tutanj kopita. Prisilio se da se otkotrlja ustranu. U tom kotrljanju glava mu se razbistrila. Kraj njega je u galopu projurio Tedov tamnopusi jahač.

Izvukavši kolt iz korica, Ryan je kleknuo na jedno koljeno. Vinčsterku je negdje ispustio. Podalje od sebe, desno, ugledao je Petea, živoga, a nedaleko od njega i Teda Kirka, nepomičnoga u travi, s košuljom crvenom od krvi. Tamnopusi je upravo okrenuo konja i vraćao se galopom, da ponovi napad. Nišanio je iz puške u Ryana. Ryan je opalio iz kolta, jednom, drugi put. Napadač je ispustio pušku i pao iz sedla, a konj mu je odgalopirao dalje.

– Jesi li čitav? – upitao je Pete Ryana, dojahavši do njega i skačući iz sedla.

– Mislim da jesam – odgovorio je.

– Misliš? – Prešao mu je Pete prstima po obrazu i pokazao krv. – Pa metak ti je okrznuo lice, čovječe!

Ted Kirk je bio mrtav, prostrijenih prsa. Ryanu se učinilo kao da pred sobom vidi Treadbya, toliko su braća bila slična. Podigao je Tedov leš na konja.

– Ni toga Kirka više nema – mirno je primijetio Pete.

Ryan je pronašao vinčesterku i vratio je u navlaku. A onda je ukočenim prstima počeo skidati sedlo s mrtvoga konja.

VIII

– Kjove? Šteta što nisam bio s vama! – žalio je Kizzie kad mu je Pete ispričao o sukobu s Indijancima.

Razgovarali su u logoru kraj potoka izvan tvrđave, kako su se Kizzie i Miguel vratili praznim kolima iz Dryforka. Shag je prethodnoga dana krenuo s ostalim kolima u Bullhorn, povezavši sa sobom i Verdu Milbright.

– Major je rekao da će vojnici ujutro, umjesto nas, obaviti posao, pokopati one poginule – upao je u razgovor Ryan, upravo stigavši iz tvrđave. – A mi ćemo krenuti čim sunce grane.

– U Bullhorn? – upitao je razočarano Kizzie. – Zar nećemo poći za onim Indijancima?

– Mi smo prijevoznici, Kizzie! – podsjetio ga je Ryan. – Major će poslati vojnika s porukom Briceu Henryju. Ne uzmognu li njegovi i Springerovi momci opkoliti kradljivce stoke, ne bismo to mogli ni mi. Nemamo više vremena za lov na Matta Kirka.

Ujutro su krenuli prema Bullhornu. Kizzie i Miguel praznim Kizzieovim kolima, a Ryan i Pete jašući uz njih. Iza sebe su vidjeli oblačić prašine, no ako je to i bio Matt Kirk, ne bi se usudio suočiti sa četiri dobra strijelca.

U Bullhorn su stigli sutradan uvečer. U brvnari ih je dočekao Shag, pun novosti.

– Springer je bio ovdje – izvijestio ih je. – Pokupio je po nekoliko kauboja iz svakog od triju saluna i složio potjeru.

Ryan ga je upitao za Verdu Milbright.

– Vratila se s nama. Sama. Onaj njen muž, Otis, napustio ju je, istoga dana kada ste ti i Pete otišli. Tako mi je barem pričao neki vojnik koji Otisa smatra kockarom.

– Mislio sam da će tako biti – zaključio je Ryan, polazeći prema vratima.

– Stotinu mu vragova! – opsovao je Kizzie. – Zar nećeš ništa učiniti?

– Hoću. Idem da nešto pojedem. Hoćeš li sa mnom? – mirno je rekao Ryan.

– O čemu to ovaj priča? – čudio se Shag kad je Kizzie nastavio psovati.

– O potjeri za Mattom Kirkom – odgovorio mu je Ryan, izlazeći iz brvnare.

Kizzie je pošao za njim.

IX

Verda Milbright je saznala o nevjeri svoga muža onoga dana kad je napuštala tvrđavu. Začula je o tome razgovor dvojice vojnika. Činjenicu da Otis dijeli krevet s meksikanskom djevojkom kao i s njom, vjenčanom ženom, smatrala je velikim poniženjem. Zadržala se u svojoj sobi sve dok nije došlo vrijeme za polazak kolone Snagovih kola.

Željela je otputovati, otići što dalje od muža preljubnika. Stoga je i zamolila Shaga, kad se vratio sa Springerova ranča, da je poveze. Prezirala je muža, slabića, a mrzila osamnaestogodišnju djevojku, njegovu ljubavnicu. Ako su ona dva vojnika znalo o tome, razmišljala je na povratku u Bullhorn, onda su o tome vjerojatno pričali svi u tvrđavi. A možda se Otis i hvastao svojim ljubavničkim potхватima?

Ali vjerojatno su o toj vezi znali i svi u Bullhornu. Svi osim nje! Verda se ponosila svojim položa-

jem udane žene. Osim nje, takva je u Bullhornu bila još samo gospoda Sudro starija od nje, čiji je muž Tim držao trgovinu.

Sada je u vlastitim očima bila ponižena. Vjerojatno je svi žale, možda čak preziru zbog nevjerno-ga muža.

Kad je Shag, stigavši u Bullhorn, zaustavio kola, pošla je, odlučno zaobišavši konjušnicu, u svoju kućicu iza nje, riješivši da od Otisa, čim se on vrati s toga svog tajnovitog posla, zatraži da je odmah pošalje natrag na Istok.

Iako se, onako ojađena, nije htjela nigdje pojaviti, jer je imala dojam da svi zure u nju, morala je poći barem do Sudroove prodavaonice po hranu.

– Ti, prljavice! – povikala je na Pilar, susrevši je tom prigodom na ulici. – Nemaš nimalo srama! Kako se usuđuješ pojavljivati na ulici pred poštenim ljudima?

– Ne shvaćate, gospodo... – počela se braniti Pilar.

– Upropastila si mi brak i dom! – viknula je Verda na uplašenu djevojku i zgrabila za posrebreni križić oko njegova vrata. – Prokleta bila!

Pilar je pobjegla, a Verda je ostala na pločniku, dovikujući za njom i istodobno jecajući, s istrgnutim djevojčinim križićem u ruci.

Kad su se građani počeli okupljati, stali zuriti u nju, Verda je zatresla ridom kosom, bacila križić na ulicu, stisnula zube i zaputila se svojoj kući.

X

Ryan i Kizzie saznali su za novost dok su bili u salunu „Red Slipper”: izvan grada naden je leš Otisa Milbrighta, ustrijeljenog u čelo iz kolta.

U salunu se događaj naveliko prepričavao. Otisa Milbrighta gotovo nitko nije žalio. Čudili su se samo kako nitko nije čuo pucanj,

pitali se tko je uopće pronašao leš. Neki su tvrdili da je leš pronašao šerif Trask. Ležao je, govorili su, kraj puta kojim se tjera stoka i već je bio hladan. Žalili su gospodu Verdu. Kizzie, koji je otišao da pogleda leš kod liječnika Andersa, protumačio je slučaj na svoj način.

– Dakle, čovjek više nije siguran ni u blizini grada! – rekao je, a onda značajno dodao: – Doktor ga nije mogao sasvim ispraviti na ležaju. Kad su mu ga dopremili, bio je čudnovato ukočen.

– Zar misliš da je bio ubijen negdje drugdje i dopremljen nadomak gradu? – iznenadio se Ryan.

– Naravno! – odgovorio je Kizzie. – Sin moje majke ne griješi u takvim stvarima. Sigurno je bio ubijen uz put kojim se tjera stoka. Mrtav je već barem dvanaest sati. To kaže doktor. Ovom se rakunu – pokazao je prstom na sebe – čini da ga je netko vrebao i uvrebao. Što misliš, Ryane, kakav je to grijeh taj Milbright počinio?

– Nemam pojma – iskreno je rekao Ryan, otpivši gutljaj kave.

Pomislio je, međutim, odmah na pojas s novcem, pitajući se je li ga Milbright, kad je ubijen, imao uza se. Javila mu se i pomisao kako će se Verda sada zacijelo odmah vratiti na Istok.

A tada se na vrhu stubišta pojavila Sabrina. U žutoj haljini s dubokim izrezom, s divnom ogrlicom oko vrata; brižljivo počesljanih uvojaka smeđe kose. Osmjehnula se Ryanu poznatim mu osmijehom tigrice. Graja u salunu odjednom je prestala. Sve oči, a osobito Georgeove, bile su uprte u lijepu vlasnicu saluna.

– Zdravo, Sabrina. Rado bih te počastio pićem! – rekao je Ryan, ustajući od stola i istodobno se čudeći vlastitoj hrabrosti i govornosti.

– Zdravo, Ace!

Prišla je k stolu, a Kizzie je također ustao i galantno joj ustupio

svoj stolac. Čak je, u znak pozdrava, skinuo šešir, a onda ga počeo isprašivati.

— George! — doviknula je Sabrina barmenu. — Daj Kizzieu piće na račun kuće, a ovamo donosi bocu i dvije čaše!

Ryan je promatrao Georgea dok je pripremao piće Kizzieu, a zatim donio piće za svoju šeficu. Taj doista nije skidao pogleda sa Sabine.

— Priča se da si se sukobio s Tedom Kirkom — započela je Sabrina kad su otpili gutljaj viskija.

— Je li to točno? — upitala je grlenim glasom, gledajući u ožiljak na njegovu licu.

— Točno je. Pete i ja naletjeli smo kod Fort Craiga na njega i još jednoga kome ni ne znam ime.

— Niste mogli izbjeći sukob, zar ne? — tiho je upitala.

Kimnuo je.

Uto je u salun ušao šerif Johnny Trask, s crnim šeširom, u besprije-korno bijeloj košulji i isto takvom sivom kaputu.

— Je li Traskov brat Jim u gradu? — tiho je Ryan upitao Sabrinu.

— Nisam ga vidjela. Zašto?

— Pitam tek onako...

Johnny Trask probijao se između stolova, krčeci prilaz k njihovom. Ryan se upitao ne nosi li mu opet kakvu poruku poslije savjetovanja sa svojim šefovima Inslerom i starim Putnamom.

— Zdravo, Ace! Gospodice Sabrina, dopuštate li da zapalim? — naklonio se i vlasnici saluna.

Sabrina nije ništa odgovorila a Ryan je kretnjom ruke ponudio šerifu slobodan stolac.

— Vjerujem da si čuo za Milbrighta — obratio se šerif Ryanu.

— Čuo sam.

— Doktor kaže da je zacijelo dopremljen u blizinu grada, a da je ubijen ranije, negdje drugdje — rekao je šerif i podigao ruku. — Ne zamjeri, Ace, na kažem da to ja, no građani postavljaju razna pitanja.

— Kakva pitanja? — mirno je upitao Ryan.

— Pa, što ste prevozili svojim kolima.

— A tko to pita? — umiješala se u razgovor Sabrina.

— Imali smo — mirno je odgovorio Ryan — samo jedna kola, šerife, i to prazna. Dovezli smo ih ovamo iz Fort Craiga. Zanima li vas još nešto, šerife?

— Ne, ne, Ace, samo sam ti htio reći o čemu narod priča. Mislio sam da će te zanimati.

— Pa, hvala vam na obavještenjima, šerife.

— Čuo sam da si vozio i gospodu Milbright u Fort Craig. Je li to točno?

— Jest. Sama je htjela poći.

— Vratila se već — opet je upala u razgovor vlasnica saluna. — Čujem da se sukobila s Pilar na ulici...

— Shag ju je dovezao natrag — potvrdio je Ryan. — Žao mi je, šerife, što građane toliko toga uzbuđuje...

— Još nešto — dodao je šerif, ustajući od stola — i vjeruj mi da ti to govorim kao prijatelj: treba da znaš da je Matt Kirk u gradu.

— Gdje? — upitao je Ryan, opasno suzivši oči.

— Ne znam. Ali znam da je maloprije ujahao u grad. Rekavši to, šerif se brzo udaljio. Gledajući za šerifom, Ryan se namrštio. Ispio je viski, što mu ga je Sabrina bila nalila, te ju pogledao.

— Zar mi nećeš reći da se čuvam? — značajno ju je upitao.

— A hoćeš li se čuvati ako ti to kažem? — upitala je, osmjehnuvši mu se.

Približavao mi se Jose, zvani Joe, Sabrinin meksikanski kuhar. Sagnuo se k Sabrini kao da razgovara s njom, ali je oslovio Ryana.

— Senjor Ryan — rekao je — došao je Miguel Montijo. Ima vam nešto reći.

Sabrina je kimnula kao da je kuhar zaista govorio njoj.

— Taj Miguel Montijo je tvoj čovjek? — Upitala je Ryana.

— Jedan od naših vozača - odgovorio je. U trenu je nestao prema kuhinjskim vratima. Miguel ga je čekao izvan kuhinje, kraj dvorišne ograde, gologlav, u čizmama, hlačama i kaputu ispod kojega nije imao ništa; očito je došao u žurbi.

— Senjor Ryan - rekao je — el hombre Kirk je ovdje, stigao ja.

— Jesi li ga vidio, Miguele?

— Da, gospodine, sa četiri druga - odgovorio je španjolski, podigavši još za svaki slučaj četiri prsta.

— Još su, dakle, četvorica s njim? — provjerio je Ryan.

— Da — odgovorio je Miguel. — Tamo su — pokazao je prema drugom salunu.

— Preko ulice — umiješao se u razgovor kuhar Joe u ulozu prevodioca.

Brzo je nešto razgovarao na španjolskom s Miguelom, a onda se opet obratio Ryanu:

— Miguel kaže da je te ljude ugledao kraj rijeke. Pratio ih je. Ušli su u stražnju sobu saluna »Lone Star«, vrlo mirno. Miguel kaže da je i šerif Trask tamo.

— Jesu li još tamo? — upitao je Ryan, pogledavši Miguela.

— Da, jesu! — potvrdio je Miguel.

— Hvala ti, Miguele! Podsjeti me da te počastim pićem! — potapšao je čovjeka po ramenu te se okrenuo da pode.

— Gospodine! — javio se, međutim, Miguel. — Da podem s vama?

Raskopčavši kaput, pokazao je svoj vojnički kolt.

— Dobar si ti čovjek, Miguele. Hvala ti! No neću sada poći onamo. A ti se vrati k svojoj obitelji.

— Doviđenja do sutra, gospodine! — osmjehnuo se Meksikanac, te nestao u tami.

Matt Kirk je, dakle, u gradu s još četvoricom! Ryan je, oslonivši

se u dvorištu o zid kuhinje, trljao u nedoumici bradu. I šerif Trask je s njima. Matt je već zacijelo saznao gdje je on, Ryan. Šerif se pobrinuo da mu to kaže. Da pode sâm u »Lone Star«, tu običnu brvnaru, jazbinu, u kojoj se umjesto na stolcima sjedilo na bačvama, značilo je čisto samoubojstvo. Da pode s Kizzieom, Peteom i drugima, snage bi bile izjednačenije, no otkud mu pravo da takvoj opasnosti izlaže živote svojih prijatelja? Ne, ne ide nikamo! Bit će još pogodnije prigode za obračun s Mattom Kirkom.

— Ace? — začuo je Sabrinin glas. Izašla je kroz kuhinju u dvorište.

— Tu sam — javio se Ryan, a ona je pošla prema njemu.

— Što ćeš učiniti? — brižno je upitala.

— Ništa. Miguel kaže da Matt ima uza se četvoricu. Čekat ću — osmjehnuo se. — Uostalom, neka on potraži mene!

— Pametno! Dodi, počastit ću te još jednim pićem! — pozvala ga je. Pošao je ispred nje, prema salunu.

— Ne tamo! — povukla ga je za rukav. — Dodi gore, u moju sobu!

— Georgeu se to neće svidjeti! — našalio se, ali se iznenadio kad se vrlo ljutito okrenula prema njemu, sva pocrvenjevši. — Nemoj se ljutiti! — zamolio ju je, primivši je za ruku. — Nisam mislio ništa loše. Hajdmo popiti to piće!

Penjući se za njom stubištem, ljutio se na samoga sebe, na svoju nespretnost u ophođenju sa ženama. »Kad žena kaže: Ne! ona misli: Da!« — često mu je govorio Kizzie, dodajući kako to osobito vrijedi za plavuše i smeđokose žene. No Sabrina nije bila takva. Bila je izravna. Pozvala ga je na piće, i to je značilo da ga zaista zove na piće. Ili je možda značilo i nešto više? Prava je to žena, kako mu je nedavno pred salunom rekao Brice Henry.

Da, značilo je i više: kad su ušli, Sabrina je pažljivo zaključala sobu!

XI

Rastavši se s Rayanom i Sabrinom u salunu »Red Slipper«, šerif Trask je prešao ulicu i ušao u jazbinu koja se nazivala salun »Lone Star«.

Jednonogi Billy, južnjački veteran građanskog rata, imao je pune ruke posla da usluži neke nestrpljive putnike, što su pristigli kočijom. Soba je bila uska, zadimljena, osvijetljena sa pet-šest svjetiljaka, obješenih o čavle po zidovima. Pod je bio od nabijene zemlje, posute pijeskom s potoka, a umjesto šanka bile su daske postavljene preko bačava. Na zidu iza njih bile su dvije zastave – savezna i teksaška s jednom zvijezdom, po kojoj se i salun nazivao »Lone Star«.

Šerif je razmijenio samo nekoliko riječi s nekim gostima. Kad je na stražnjim vratima ugledao mladog brata Jima, pošao je k njemu.

– Je li Matt ovdje? – upitao ga je.

Jim je samo kimnuo, pa su obojica ušli u drugu, stražnju sobu. Ta je soba bila manja od prednje i nimalo udobnija. Imala je željeznu pećicu, a uza zid krevete na kat. Na stražnja vrata iz nje se moglo izaći u dvorište. Bila je obasjana samo jednom svjetiljkom.

Za grubo tesianim stolom, nasred sobe, sjedio je Matt Kirk. Pred njim je bila boca viskija, a u ruci je držao stare karte.

– Gdje je on? – upitao je šerifa.

– U salunu »Red Slipper« – odgovorio je šerif Trask. – Priča se da sutra kreću u Dodge. Ryan će vjerojatno uskoro poći na spavanje.

– Tako, dakle? – prezrivo je Matt Kirk promatrao kicoški do-tjeranog šerifa, a zatim pljunuo na pod.

Imao je vučji pogled svih Kirkovih. Bujna crna kosa pod bezobličnim šeširom bila mu je sva prašnjava i slijepljena od znoja. Uske oči bile su mu podlivene krvlju.

– Rede, podi onamo, promatraj izlazna vrata i obavijesti me kad izade! – naredio je jednome od svojih ljudi.

– Pričekaj! – umiješao se šerif kad je čovjek krenuo. – Treba motriti i na stražnji izlaz!

– Svakako – suglasio se Matt. – Rede, kaži Jimu da motri na stražnji izlaz. Je li sad u redu, šerife?

– K vragu! – opsovao je šerif. – Pa tebi je stalo do njega, a ne meni! – dodao je i sjeo na rub donjega kreveta. – Znaš, Matte, ne možemo Ryanu prišiti nikakvu optužbu. Ljudi ga uglavnom vole, a mnogi ga se i boje.

– Spadaš li i ti među ove posljednje, Johnny? – prezrivo je upitao Matt, iz navike miješajući karte.

– Ne bih se volio sukobiti s njim licem u lice – priznao je šerif, šarajući zbunjeno nogama po podu.

– Znači, bojiš se?

– Doktor kaže – nastavio je šerif, prečuvši to vrlo izravno pitanje – da je Milbright bio mrtav prije nego što je dopremljen blizu grada. Ne mogu dokazati da ga je dovezao Ryan svojim kolima.

– Ti si obična prokleta budala, Johnny! – dobacio mu je Matt. – Ne želimo mi nikakve dokaze i nikakvo suđenje Ryanu. Želimo samo da ga napunimo olovom. Isto kao što je on sasuo olovo u Treadbya i Teda! – dodao je gnjevno.

– Meni je svejedno – odgovorio je šerif. – Taj Ryan nije mi prirastao srcu. Nego, reci mi što je s govedma? Springer je jučer bio tu i ...

– Nije tvoje da brineš o govedima. Momci ih tjeraju ravno kroz područje Indijanaca.

– Zar ih ne tjerate u Dodge?

– Što manje znaš, Johnny, to bolje za tebe – zarežao je Matt. – Sada želim samo Ryana. Tko je tamo s njim?

– Onaj veliki. Kizzie.

– Kizzie? Onaj u košulji od jelenske kože?

Kad je Trask kimnuo, Matt je ispustio karte na stol, te počeo ispod stola izvlačiti ranjenu, krvavim zavojima omotanu nogu.

– Taj me je momak ranio! – gnjevno je rekao. – Morat ću se i njega dočepati!

Mattova dva ortaka, preostali u sobi, počeli su se tome smijati kao dobroj šali. Matt se okrenuo k njima, razbio bocu sa stola i zagrabio u šaku krhotine stakla.

– Podite se cerekati nekamo drugamo! – doviknuo im je.

Bacio je na njih opasne krhotine. Stariji se sagnuo, a mlađemu je staklo rasjeklo lice. Opipavši se i osjetivši krv, mladić je htio posegnuti za revolverom. No Matt Kirk mu je priskočio neobično brzo i jakim ga udarcem odbacio do zida. Dospio ga je još tresnuti nogom.

– Imate li ovdje doktora? Idi, reci mu neka odmah dođe! – naredio je šerifu. Neka dođe kroz dvorište i neka dvaput pokuca na vrata.

– Svakako, Matte! – poslušno je kimnuo šerif i izašao.

Nekoliko minuta poslije toga, probudivši liječnika i uputivši ga u salun »Lone Star«, Johnny Trask je pripalio cigaru i pošao izvan grada, prema rubu pustinje. Zurio je na sjever, prema tek zamjetnom svjetlu svjetiljke u meksikanskom logoru kraj potoka.

Serif je, poslije maloprijašnjeg ponižavanja od strane kradljivca stoke Matta Kirka prema njemu, dospio u ono raspoloženje kad čo-

vjek počne obnavljati pojedina razdoblja života, razmišljati o njima.

Vrijeme je da ode odavde. Milbright je mrtav. Svakako ga je ubio Matt Kirk.

Johnny Trask je više puta priznao samome sebi da mrzi svoj posao, a i inače je dobrano zabrazdio. Sada, pošto je Otis Milbright bio mrtav, više ga ništa nije zadržavalo u Bullhornu. Ljeto je bilo na izmaku, a s njim i poslovi sa stokom. Petljao se tu s pijanim kaubojima. Bullhorn nije ništa. Selendra! Imao je pet stotina dolara uštedevine. Dovoljno da pođe u New Orleans. To je grad!

Po mišljenju Johnnya Traska, Matt Kirk nije imao nikakvih izgleda protiv Acea Ryana, pogotovu sada kad je Ryan bio opomenut. No bit će bolje da on, šerif, ne čeka ishod toga sukoba u Bullhornu. Mlađi brat Jim može pokušati. On je divlji, neotesan, neposlušan. Jim je, uostalom, vidio kako je Ryan ubio Treadbya jednim jedinim metkom! A Treadby je imao ugled opasnog revolveraša. Ryan je ubio i Teda. Matt, doduše, nije usijana glava kao Treadby, ali ni po pameti nije dorastao Ryanu.

Ryan će kad-tad doznati i za njegove poslove. A takvog strijelca kakav je Ryan nikako ne bi poželio na svom tragu. Neka Jim ostane i živi na svoj način. A njemu, Johnnyu, vrijeme je poći, izgubiti se odavde.

Johnnyu su bile trideset i tri godine. Za vrijeme građanskog rata služio je tek kratko vrijeme pod McCulloehovim zapovjedništvom u Missouriu. Bio je samo u bici kod Wilson's Creeka jednog maglovitog jutra u kolovozu. Nije se istakao hrabrošću. Pobjegao je zatim prvom prigodom i pridružio se jednoj od brojnih bandi u brdima. Sačekivao i pljačkao farmere. Kad su vojske raspuštene, pošao je na Zapad. Tu nitko nikoga nije ništa pitao.

Nakon rata bila su teška vremena. Sa skupinom sebi sličnih počeo je praviti od vode i alkohola najgori viski i prodavati ga Indijancima, a trgovali su i sapunom i duhanom. Zarađivali su izvrsno.

Pošao je zatim na jug. U San Antoneu je otvorio javnu kuću. U njoj je sakupljao stanovita obavještenja koja je znao iskoristiti. Povezao se s ljudima kojima je odao imena onih koji su se bavili nezakonitom trgovinom stokom. Obavještavao ih o pravcima kojima su goveda prebacivali u Coahuilu u Meksiko.

Negdje je ipak pogriješio. Bio je optužen i osuđen za ubojstvo. Iz zatvora je uspio pobjeći tek poslije godinu dana.

Mladi brat Jim pridružio mu se istom u Bullhornu. Bio je hrabriji. Već je bio u vezi s Mattom Kirkom i njegovim kradljivcima stoke. Kradljivci su se usmjerili prema takozvanoj neutralnoj zoni, jer u njoj nije vladao zakon. Kirkova skupina sve je drskije krala konje i goveda, prodavajući ih kupcima mesa u gradovima uz željezničku prugu.

Jimovim posredstvom Johnny Trask se također sporazumio s Mattom Kirkom. A zahvaljujući Benu Insleru, postao je šerif. Od kauboja sakupljene obavijesti o broju i smjerovima kretanja stoke dostavljao je Mattu, olakšavajući tako kradljivcima stoke posao. Ni je to, naravno, činio besplatno.

No Johnnyju se dio kolača od toga posla činio premalim. Kad je u Bullhorn stigao Otis Milbright, Johnny je s njim sjeo na dogovor u maloj brvnari iza konjušnice koju je Otis nazivao svojom "kućom". Uortačili su se. Zemlja je velika, pa ostavlja prostora i za njihovu djelatnost, rekao je Johnny, a Otis se s time suglasio.

Otis je tajno djelovao iz Fort Craiga i Dryforka, a Johnny mu je onamo slao obavijesti. Početnim Otisovim kockarskim kapitalom počeli su kupovati ukradena goveda, a onda ih, dakako skuplje, prodavati na indijanskom području. Posao je dosta dobro išao. Iako su im Indijanci nametnuli svoje dadžbine, zarada je bila dobra. Prema posljednjim računima, u njihovoj ortačkoj blagajni bilo je više od šest tisuća dolara.

Johnny Trask se bio zabrinuo kad je nedavno Verda Milbright nestala iz Bullhorna. Njihov zajednički ortački kapital bio je, naime, kod Otisa, jer je on njime i raspolagao. A Trask nije imao osobito dobro mišljenje o karakteru svojega ortaka. Izigrao bi lako čovjeka, kako je uostalom izigrao i vlastitu ženu.

Poslije Verdinog odlaska Johnny Trask je, dakle, smatrao potrebnim da porazgovara s bratom Jimom. Zamolio ga je da malo pri-pazi na Otisa.

A Otis je sada bio mrtav!

Koliko je Jim stvarno znao o njegovim poslovima? Koliko je jaka bila njegova bratska ljubav, a koliko njegova privrženost Mattu Kirku?

Osvrnuvši se preko ramena prema gradu, Johnny je još jednom razmislio o činjenici da je Otis dopremljen nadomak gradu već mrtav. Ubijen je negdje drugdje. Je li to značilo da je i Matt Kirk znao za šerifovo ortaštvo s Otisom Milbrightom i njihove poslove?

Zatresavši glavom, Johnny Trask je pomislio kako je njegov brat Jim zapravo uvijek bio najprivrženiji dolaru.

Da, došlo je vrijeme da se on, Johnny Trask, izgubi iz Bullhorna.

XII

Verda Milbright je bila zaprepaštena. Sjedila je sama u brvnari koja se sastojala od samo dviju prostorija, a koju je Otis, kad joj je pisao da dođe u Bullhorn, nazivao njihovom »kućicom«. Imala je, dođuše, i verandu s koje se dvjema stubama silazilo na ulicu, odnosno iza konjušnice, ali prva pomisao, kad ju je pri dolasku ugledala, bila joj je da se okrene i vrati onamo odakle je došla.

A sada je još i Otis mrtav. I ona odsječena od cijelog svijeta. Sav novac je otišao, a s njim i njezine nade u povratak na Istok.

Preplašilo ju je kucanje na vratima. Jesu li to došli da ubiju i nju? Pošla je po svoj mali pištolj.

— Gospodo Milbright! Otvorite, to sam ja, Trask — začula je šerifov glas.

Pomislila je da ima kakvih novosti za nju. Oprezno mu je otvorila. Nije ni zapazila da se i šerif nekako oprezno ušuljao u sobu, kao da se i sâm nekoga boji.

— Žao mi je zbog Otisa, gospodo — izrazio joj je na svoj način sućut, a onda se počeo osvrutati po prostoriji, zavirujući čak u onu drugu.

— Hvala vam. Jeste li...

— Nemam mnogo vremena — prekinuo ju je gotovo oštro. — Kada ste nedavno otputovali s Ryanom u Fort Craig...

— Da?

Čudila se što zapravo hoće. Šerif je bio vidljivo nervozan. Neprestano je zveckao kovanicama u džepu.

— Jeste li sa sobom nosili i novac? — dovršio je šerif pitanje.

— Kakav novac?

— Znam sve o tom novcu — nestrpljivo ju je prekinuo. — Bilo je više od šest tisuća. Jeste li taj novac tada odnijeli Otisu?

Kimnula je. Pitala se otkud taj čovjek zna o tom novcu.

— Jeste li u tvrđavi predali novac Otisu? Tada ste, zar ne, taj novac posljednji put vidjeli?

— Tko vam je to rekao? — upitala je.

— Je li još netko znao za taj novac? — postavio je novo pitanje, ne potrudivši se da odgovori na njezino.

— Nije nitko — odgovorila je poslije kraćeg razmišljanja.

Trask je, psujući, krenuo prema vratima.

Kad je otišao, Verda je sjedila kao skamenjena, razmišljajući. Ace Ryan morao je osjetiti pojas s novcem kad ju je podizao u kola. Znao je da je taj novac nosila Otisu. Nije li Ryan ubio Otisa, da bi se domogao toga novca?

Šerifovo ispitivanje navelo ju je baš na takav zaključak.

XIII

Kad se Ryan probudio u Sabrininoj sobi, lijepa vlasnica saluna još je mirno spavala kraj njega. Zavjese na prozorima bile su navedene. Ryana ne bi probudila obična svakodnevna buka. Probudili su ga uzbuđeni povici na ulici.

Mirno se digao, upalio svjetiljku, te se počeo oblačiti, ne skidajući pritom pogled sa Sabrininog razotkrivenog tijela. No kad je jasno prepoznao Kizzieov glas, koji je dozivao baš njega, ugasio je svjetiljku i pohitao iz sobe.

Kizzie je, s konja, s vinčesterkom u ruci, vikao pod prozorima saluna »Red Slipper«.

— Zaveži već jednom! — doviknuo mu je Ryan s verande.

— Sve je nestalo u dimu! — urlao je Kizzie. — Brvnara, korali, kola, sve!

— A gdje je Shag? — upitao je Ryan, pritrčavši k ortaku.

— Ne znam. Pete mi je samo rekao da te brzo dovedem.

Odgalopirali su iz grada. Do zore je bilo još samo sat ili dva. Na ulicama se vrzlo samo nekoliko ljudi. Južno od grada, tamo gdje su bili njihova brvnara i koral, buktao je požar.

Pete je spasio konje i mazge, ali su kola izgorjela, zajedno s kožom što su je toga jutra namjeravali odvesti u Dodge. Brvnara je potpuno izgorjela.

– Shag je tamo, unutra – pokazao je Pete na zadimljenu ruševinu, kad je Ryan sjahao s konja.

– Što se dogodilo? – upitao je Ryan.

Bilo mu je jasno da je Shag stradao u vatri.

– Kizzie i ja bili smo u salunu – odgovorio je Pete, kajući se. George nam je dopustio da tamo spavamo na podu.

– Vidio sam požar, nešto me probudilo! – upleo se u razgovor Kizzie. – Potrčali smo ovamo. A onda sam pojahao po tebe. Nismo mogli učiniti ništa, Ace! Sve je propalo!

– Tako je bilo – potvrdio je Pete.

– Kako znate da je Shag unutra?

– Znaš i sam kakav je Shag bio. Sigurno je zaspao kao klada.

Kad je svanulo, doista su na zgarištu našlipouglijenjenog Shagovo tijelo, na njegovom ležaju. No dok su tijelo omotavali pokrivačem, Kizzie je odjednom zastao.

– Shag je ubijen – ustanovio je. Ryan se uvjerio da je Shagova glava ozlijeđena vjerojatno udarcem kundakom. Iznoseći s Kizzieom Shagovo tijelo iz ruševina brvnare, predbacivao je sebi da je kriv za svu tu nesreću. Da nije ostao u Sabrininom krevetu, Kizzie i Pete ne bi ostali u salunu, da bdiju nad njim, nego bi bili u brvnari sa Shagom.

Kao i uvijek kada je bio u nedoumici i napregnuto razmišljao, počeo je savijati cigaretu. Je li to početak osvete Matta Kirka? No da je to počinio Kirk, on bi otjerao

konje i mazge. Okrenuo se prema Peteu. Ovaj je, prišavši konju što ga je Kizzie jahao kad je pošao da dozove Ryana, izvadio iz navlake pušku i odlučno krenuo prema gradu. Okupljeni promatrači sklanjali su mu se s puta.

– Hej, nećeš valjda poći bez mene? – potrčao je za njim Kizzie.

– Pete! – pozvao ga je Ryan.

Pete je zastao. Ryan ga je sustigao. Pogledali su se bez riječi, a onda produžili zajedno prema gradu.

Pred salunom »Lone Star« Kizzie je pošao do stražnje strane brvnare, a Pete je, stigavši prvi do vrata i odgurnuvši ih nogom, nahrupio u jazbinu.

– Nema ga tu! – uzviknuo je jednonogi Billy, podižući ruke pred naoružanim Peteom.

Ryan je prošao kroz sobu i odgurnuo vrata stražnje prostorije te zavirio u nju.

– Gdje je? – upitao je Pete.

– Ne znam, Pete, zaista ne znam!

U stražnjoj sobi nije bilo nikoga. Stol je bio prevrnut preko karata i krhotina stakla. No kad je Ryan otvarao vrata prema dvorištu, da u sobu pusti Kizziea, začuo se pušćani pucanj.

– Kamo je otišao? – nastavljao je Pete ispitivati jednonogog Billya, stavljajući u vinčesterku novi metak.

– Zaboga, Pete, pa nije mi rekao!

Ryan je u zidu iza glave jednonogog Billya zamijetio rupu od Peteova metka. Njegov ortak nije se šalio. Billy je sav probljedio, drhtao, ali još nije odavao što zna.

– I on i Jim i svi ostali odjahali su još prije nekoliko sati – dašćući je zapjevao Billy, kad mu je Pete nanišanio u glavu. – Bili su tu, jesu, ali su odjahali...

– Kamo čovječe? – umiješao se u ispitivanje Ryan.

– Otkud bih ja to znao?

Pete je ponovno opalio. Metak se zario u zid točno iznad Billyeve glave.

– Na sjever! – panično je vrisnuo Billy. – Dovraga, odjahali su na sjever!

– Kamo na sjever? – upitao je Pete, neumoljivo ponovno dižući cijev vinčesterke.

– Prema području Kjova. To je sve što znam. Čuo sam kad su razgovarali o tome...

– Samo ti nastavi pričicu! – oštro mu je dobacio Ryan.

– Tražili su tebe, Ace. Matt je bio gnjevan. Posjekao je Beauu obraz krhotinama boce – gutao je Billy slinu i oblizavao od straha suhe usne. Znali su da si u salunu »Red Slipper«. Matt je poslao Reda i Jima da motre i jave mu kad ćeš izaći. Bojali su se da upadnu onamo. No oni nisu podmetnuli požar u tvojoj brvnari, sigurno nisu!

– Kako znaš da nisu? – mirno je upitao Pete, ponovno podigavši vinčesterku.

– Pa nisu se, zaboga, ni maknuli odavde! Red i Jim motrili su na »Red Slipper«, a onda je došao doktor...

– Doktor je dolazio?

– Naravno. Mattu je ozbiljno ranjena noga. Poslao je šerifa po doktora. Doktor mu je previo nogu, a i Beauu posječeni obraz.

Pri spomenu Mattove ranjene noge Ryan i Kizzie značajno su se pogledali. Shvatili su da je Kizzie nedavno ranio doista Matta.

– Bila su četvorica s Mattom?

– ponukao je Ryan Billya da dalje priča.

– Kako znate? Ovaj... da, bili su Jim Trask, Red, Beau i McGuire. Beau i McGuire su bili tu stalno s Mattom u sobi.

– Rekao si da je Johnny Trask pošao po doktora. Je li se vraćao ovamo?

– Nije – zatresao je Billy glavom. – Nisam ga poslije toga vi-

dio, Ace. Oko ponoći vratio se Jim Trask i izvijestio da se »Red Slipper« zatvara. Mislili su da si ih nadmudrio i pobjegao im. Matt je odlučio da odjašu. Nije htio da ga tu zatekne dan.

– Odjahali su, dakle, oko ponoći?

– Naravno, Ace. Zato i kažem da požar nisu podmetnuli oni. Vidio sam ih vlastitim očima kako jašu na sjever. A Mattova noga bila je ukočenija od ove moje drvene.

– Ne ljuti se na nas, Billy! – hladnokrvno je, spuštajući pušku, zaključio ispitivanje Pete.

– Ne ljutim se – kiselo je odgovorio Billy. – Eto, sve ću vas počastiti pićem.

Ryan je hinjenu gostoljubivost odbio, odmahnuvši glavom, te su svi izašli iz saluna.

– Dakle, tako mi svih Indijanaca, nije li taj naš Pete pravi momak! – oduševljavao se na ulici Kizzie, tapšući Ryana po ramenu.

– Siroti Billy, ispričao nam je i što je znao i što nije znao.

Ponovno su se našli zajedno u salunu »Red Slipper« pola sata kasnije. Ryan je u međuvremenu posjetio liječnika Andersa i ovaj mu je potvrdio priču jednonogog Billya.

– Matt nije ozbiljno ranjen – upozorio ih je međutim liječnik – Prostrijeljeno mu je bedro, no taj je čovjek izdržljiv kao mazga.

George, marljiv kao i uvijek, petljao je oko šanka, dok su Ryan, Kizzie i Pete doručkovali. Ryan je, po navici, sjedio leđima okrenut k zidu. Svaki put kad bi mu se oči srele s Georgeovim, barmen je odvrćao pogled, držeći se ozbiljno poput kamenog kipa.

– Johnny Trask nije u gradu – primijetio je Pete, jedući jaja i slaninu. – Ili se, ako jest, nikako ne pokazuje.

– Johnny to nije mogao učiniti – odbio je Ryan, misleći dakako na požar. – A i zašto bi on ubio Shaga? Bilo je tamo i stotinu dola-

ra. Shagov ih je ubojica uzeo – primijetio je.

– A ja vam kažem da je to počinio baš Johnny! – ustrajao je Kizzie. – Zapalio nam sve i odmaglio na sjever s Mattom.

– Ne poklapa se – razuvjeravao ga je Ryan. – Billy kaže da je Matt odjahao oko ponoći, a požar je podmetnut pred zoru! Najbolje bi bilo – smogao je snage našaliti se – da nademo Johnnya i pitamo ga! Nego, je li Miguel kod koralala? – upitao je, stavljajući šešir na glavu.

Pete je kimnuo.

– Dakle, dobro. Znate li momci, ili vam to moram posebno objasnjavati, da smo sada bez ičega, bez prebijene pare? Imamo, doduše – slegnuo je ramenima – mazge i konja, ali nemamo nijednih kola. A dužni smo i Springeru za izgorjele kože. Kizzie, pođi k Miguelu i reci mu da one mazge otjera u svoj logor kraj potoka i dobro pazi na njih. Moram nekako pribaviti novac za kola. Ili ćemo se inače svi morati kod nekoga zaposliti kao kauboji.

Kroz vrata saluna, koja su se još njihala od Kizzieova naglog odlaska, ušao je Ben Insler.

– Dobro jutro, George! – pozdravio je barmena, a zatim produžio do Ryanova stola.

Bio je to razvijen muškarac, sivih brkova. Crne raščupane obrve stršale su mu nad očima kao grmlje. Bio je u crnom kaputu, što mu je davalo izgled suca. Na povećem trbuhu ležao mu je zlatni lanac džepnog sata.

– Prokletstvo, Ryane – uzviknuo je – čujem da si jutros ubio jednonogog Billya. Što se to, dovraga, događa? Zar nimalo ne poštuješ ljude i njihova prava? Taj salon je moje vlasništvo i nemaš nikakva prava poći tamo kad ti se sviđa i pucati u ljude!

– Kako ste, Bene? – mirno ga je pozdravio Ryan.

– Govorim ti da si uhapšen, čovječe! Žao mi je zbog tvojih kola i svega, ali ne možeš...

– Smirite se, Bene! George, čini mi se da gospodinu Insleru treba jedno piće!

– Ne treba meni nikakvo piće! – grmio je Insler, stojeći kraj stola nasuprot Ryanu i udarajući stolcem po podu.

– Ace vam je rekao da se smirite! – upozorio ga je Pete, oduzimajući mu iz ruku stolac.

– Sjedite, Bene! – pozvao ga je Ryan. – Ako sam uhapšen, gdje ćete me zatvoriti?

– Nitko nije ubio jednonogog Billija – upao je u razgovor Pete.

– Samo smo izbušili nekoliko rupa u zidu – nastavio je Ryan. – Recite, Bene, koliko smo vam dužni za tu štetu?

– A što ste učinili s Johnnym Traskom? – još se nije smirivao Insler.

– Ništa! Uopće ga nismo vidjeli. Nego – zabacio je Ryan šešir na potiljak – sada ste mi, došavši ovamo, uštedjeli trud da vas tražim, Bene. Znate da su nam izgorjela kola. Treba nam pozajmica, da kupimo druga. Što kažete na to? Imam mazge i najbolje vozače na cijelom području!

– Stvarno imaš proklete živce, Ace. Udeš u moj salon i izbušiš ga, istjeraš iz grada mojega šerifa, a sada još tražiš da ti dam novac.

– Ja sam pucao u salunu... – upleo se Pete, ali ga je Ryan rukom ušutkao.

– Tražili smo Matta Kirka, Bene – objašnjavao je Ryan. – Bio je tu sinoć. Htio me ubiti. Čini nam se da nam je on i podmetnuo požar. A mislimo – zastao je – da je on ubio i Shaga!

– Zar još ne znate?

– Možda još ne znamo – značajno je naglasio Ryan.

– Shvaćam. No što se pozajmice tiče, moram ti reći da namjeravam otvoriti vlastitu prevoznčku tvrtku. Barem dok i ovamo ne stigne željeznica.

Okrenuo se na petama i izašao iz saluna.

– Debeli kopilan! – doviknuo je za njim Pete.

– Ne zna on drukčije – mirno je rekao Ryan. – Što smo ti dužni za doručak, George?

XIV

S traženjem zajma Ryan nije imao sreće ni kod Lackea Putnama. Stari Virdžinijac, nekadašnji pukovnik, otvoreno mu je rekao da udružuje kapital u ortaštvo s Benom Inslerom.

Shaga su pokopali toga dana na groblju, nepunih pola kilometra izvan grada. Na toplom vjetru iz smjera Panhandlea stajali su, s jedne strane groba, Ryan, Kizzie, Pete i Anders, a s druge Sabrina, Miguel, trgovac Tim Sudro i vlasnik gradske konjušnice Ab Wilson.

Poglavlje iz Biblije pročitao je Anders, budući da u Bullhornu nije bilo ni crkve ni svećenika. Ryan se iznenadio kad im se, pri kraju pogreba, pridružio i stari Putnam; čak je pomogao zatrpati grob.

Kasno poslijepodne iz Fort Craiga je stigao telegram, kojim su Ryana izvještavali da Johnny Trask nije viđen ni u tvrđavi ni blizu nje. Telegrafa u Conchu nije bilo, a linija za Dodge još je bila presječena.

Na zgarištu Miguel je, uz pomoć mazgi, raskrčivao ruševine, a Pete je već na tabli načinio nacrt novih, većih objekata.

– Ovom se rakunu čini – govorio je Kizzie pokazujući na sebe – da nam predstoji putovanje. Ili ćeš još, Ace, čekati pismo iz Dodgea?

– Johnny je došao s juga. Tamo bi ga trebalo i potražiti – smatrao je Ryan.

– U Conchu bismo mogli naći i kola – primijetio je Pete.

– Dvije muhe jednim udarcem! – ocijenio je Kizzie. – Potražimo tamo i šerifa i kola! A sada podimo sprati prašinu iz grla!

U salunu su se poredali uz šank. Ryan ih je obavijestio da imaju, ne računajući sitniš, još samo šezdeset dolara.

– Pa uopće nismo bez para! – mirno se osmjehnuo Pete. – George, daj nam po čašicu!

Ryanu se uto približio neki mlađi kauboj.

– Zovem se Keno – predstavio se. – Sreo sam Hiram Springera. Poručio vam je da nisu uhvatili one kradljivce stoke.

– Bio si sa Springerovim momcima?

– Nisam, gospodine. Sreo sam gospodina Springera, dolazeći u grad. Rekao mi je da vam poručim da je njihovu potjeru spriječila skupina Kjova. Vratili su se jučer – dodao je.

No, krasno! Nisu, dakle, uspjeli! – ljutio se Pete.

– A što je s Briceom Hanryem i njegovim momcima na ranču »Box K«? – upitao je Ryan.

– Ne znam, gospodine – odgovorio je mlađi kauboj. – Gospodin Springer mi o tome nije rekao ništa.

– Kizzie, donesi piće našem mladom prijatelju – rekao je Ryan. – Pozdravi gospodina Springera! – dobacio je još Kenou.

Meksikanski kuhar, koji se uto pojavio na kuhinjskim vratima, davao je Ryanu nekakve znake. Ovaj mu se približio.

– Senjor Ryan – šapnuo je kuhar – gospoda Sabrina želi razgovarati s vama, prije nego što podete.

– Hvala ti, Jose. Je li ona gore?

– Nije. Izašla je.

– Dobro, potražiti ću je.

Sabrinu je sreo na ulici. Dolazila je, činilo se, iz telegrafskog ureda, odjevena u skromnu tamnozelenu haljinu koja joj je gotovo pokrivala i pete. Nosila je bijeli suncobran. Osmjehnula mu se. Skinuo je šešir, pozdravljajući je nasred ulice. Njezin osmijeh ga je ugrijao.

– Što ćeš učiniti? – upitala ga je s neobičnim sjajem u tamnim očima. – Jeste li uspjeli išta spasiti?

– Samo konje i mazge.

Pošli su prema salunu. Nekoliko kuća dalje Ryan je spazio kako se Ben Insler, promatrajući ih sa svojega praga, igra zlatnim lančićem džepnog sata.

– A kola? – upitala je.

– Morat ćemo nabaviti druga. Momci i ja odlazimo večeras u Concho. Možda budemo imali sreće.

– Sreće?

– Baš tako – osmjehnuo se – jer nemamo novaca. Potražiti ćemo kola na kredit, a tražimo i Johnnya Traska.

– Johnnya? Ne razumijem.

– Moguće je da je on podmetnuo požar.

– Zar Johnny? Mislila sam da je ...

– Mislili da nije. Smatramo da je pobjegao nekamo na jug.

Pošla je uz stube svoga saluna, zadižući rub haljine. Na vrhu stubišta složila je suncobran i otključala vrata svoje sobe. Pogledala ga je, trepcući dugim trepavicama. Čim je ušao u sobu, bacila mu se u zagrljaj.

– Nisam znala da će biti ovako!

– osmjehnula mu se, kad se, tek nakon nekoliko minuta, uspjela oteti njegovim poljupcima. – Zar stvarno noćas odlaziš? – upitala je.

– Kakve to veze ima s mojim poljupcima?

– Znaš, nisam ni ja od željeza – rekla je, zažarivši se. – Hajde da o svemu porazgovaramo. Zašto noćas moraš poći u Concho?

– Zato što je danju teže jahati pustinjom – našalio se. – Zar želiš da ostanem?

– Naravno da želim! A osim toga – uozbiljila se – sumnjam da ćete Johnnya naći u Conchu ili bilo gdje drugdje na jugu.

– Zašto?

– Štošta čujem u svom salunu. Priča se da je u Teksasu za njim raspisana potjernica.

– To sve mijenja – namrštio se. – Je li počinio nešto ozbiljno?

– Ubojstvo.

Zabubnjao je prstima po kauču. Concho je doista daleko. Možda bi se kola mogla naći i u Fort Craigu ili Dryforku.

– Dopusti da ti ja pozajmim novac za kola! – predložila je Sabrina. – Ovo je strogo poslovni prijedlog.

– Ali, ne bi bilo u redu...

– Zašto? Recimo, imam povjerenja u tebe i tvoje momke, smatram da ćete uspješno obavljati prevoznicke poslove i želim se uortačiti s vama, ulažući svoj početni kapital. Nije li to i za vas dobar posao? Odbiješ li mene? Zar ćeš poći k Benu Insleru?

– Već sam razgovarao s njim.

– slegnuo je Ryan ramenima. – Nema u mene toliko povjerenja kao ti.

– Zato što te nije toliko upoznao kao ja.

– I neće! – našalio se.

Nekoliko trenutaka poslije toga sišao je u salun i ondje sreo svoje ortake. Sjeli su za stol.

– Imamo izmjena u planovima – obavijestio ih je.

– Ne idemo večeras u Concho. Častim vas još jednim pićem, momci. Poći ćemo u Fort Craig.

Potražiti ćemo kola ili u toj tvrđavi ili u Dryforku.

A imamo i novog ortaka.

– Ortaka?! – začudio se inače smireni Pete.

– Sabrina ulaže novac u kola.

– Odlično! A što je s Johnnym Traskom?

– Sabrina kaže da je za njim izdana potjernica zbog ubojstva – obavijestio ih je Ryan, ispijajući viski. – Hajdemo, momci, moramo na put!

Miguel ih je čekao kod novog, privremenog koralu, što ga je već dospio izgraditi.

– Vratit ćemo se za dva ili tri dana – rekao mu je Ryan. – Možda i s kolima.

– Kupite ih što prije, da radimo, jer su nam se mazge od nerada udebljale – pokazao je Meksikanac na dobro istimarene životinje u koralu.

– Adios! Doviđenja!

Pozdravili su se s Miguelom te Pilar i troje Miguelove djece, koji su mu pravili društvo. Izjahali su u noć.

– Jašemo kao muhe pod šeširrom – opisao je tamu na svoj način Kizzie.

Mjesečine nije bilo, a milijuni zvijezda nisu bili dostatni da osvijetle put. Napredovali su dobro. Pred zoru su čak malo odspavali.

U Fort Craig stigli su sredinom žarkog poslijepodneva. Bilo je vjetro, puhao je u smjeru tvrđave, ali je donosio samo pijesak, ne i osvježanje.

Pred tvrđavom su bila samo dva indijanska šatora. Na ulaznim vratima tvrđave bila su čak dva stražara, lica zaklonjenih žutim rupcima protiv dosadnog pijeska.

U tvrđavi ih je dočekaio poručnik Coombs s jednom četom. Major Ely je s ostalom vojskom izjahao na jugoistok, zbog nemira među Čejenima. Naime nijedan drugi oficir u tvrđavi nema dovoljno iskustva s Indijancima.

– Kada će se vratiti? – upitao je Ryan.

– Ne znam – slegnuo je poručnik ramenima: – Meni je naređeno da čuvam tvrđavu. Od oficira su tu još samo poručnik Gibbon i vojni liječnik kapetan Fischer. Nego, mogu li što učiniti za vas?

– Nadam se – rekao je Ryan.

– Željeli bismo kupiti kola.

– Kola? Ah, da, čuli smo za požar kod vas. Mislim da ih ima na prodaju neki Hinchfield.

Jakob Hinchfield, nabijen onizak i preplanuo čovjek, s brkovima kao u morža, rekao im je da im može prodati dvojica kola – jedna teška s, pouzdanim osovinama, te jedna lakša. Rekao je da im može prodati i nekoliko mazgi, toliko da mogu odvući kola. Sklopili su posao uz piće, a Hinchfield je Ryanu pribavio i kupoprodajni ugovor. Kola su, uvjerio se Ryan, bila u dobrom stanju. Valjalo ih je samo očistiti od pijeska i dobro podmazati.

Večerali su s poručnikom Coombsom i poručnikom Gibbonom, mladim oficirima iz države Maine. Pri kraju večere Gibbon se ispričao i pošao obići straže, a Coombs je podijelio svima cigare. Upravo su ih pripaljivali kad se izvan tvrđave začuo puščani pucanj, a uskoro i dozivanje stražara.

– Neki jahač – rekao je Coombs, pogledavši kroz prozor.

– Pozovite liječnika – rekao je Ryan, pogledavši također što se događa. – Pozovite liječnika, mladiću! – ponovio je energičnije, kad je mladi poručnik oklijevao.

Pošli su prema glavnim vratima tvrđave. Tamo su dva stražara propustila ranjenog jahača, koga je poručnik Gibbon upravo prihvaćao da ne padne iz sedla. Zajedno s jednim narednikom položio ga je na zemlju.

Ryan, Kizzie i Pete potrčali su k njima. Lice ranjenika izobličilo se od boli. Bio je ranjen u prsa. Po košulji ispod crnoga kaputa širila se mrlja krvi.

Stigavši do ranjenika, kapetan Fischer mu je raskopčao i skinuo kaput te razderao košulju.

— Brzo s njim u moju ordinaciju! — naredio je — Oprezno! — doviknuo je kad su tri vojnika zgrabila ranjenika.

Poručnik Gibbon pošao je za njima, noseći svjetiljku.

— Čuli smo pucanj — izvještavao je stražar, stojeći u stavu mirno ispred poručnika Coombsa. — Provirio sam i pitao jahača što hoće. Rekao je da je s ranča »Box K«. Narednik mi je naredio da ga pustim unutra.

Uto se vratio i poručnik Gibbon, obavještavajući ih o teškom stanju ranjenika.

— Je li ranjen metkom ili strijelom? — praktično je upitao Pete.

— Rana je od metka — odgovorio je Gibbon.

Ryan se zaputio prema Fischerovoj ordinaciji, razmišljajući. Stražar je spomenuo »Box K«. Znači, ranjenik pripada momcima Bricea Henrya. Kapetana Fischera zatekao je nagnutog nad ranjenikom koga su bili položili na stol. Ranjenik je bio vrlo blijed.

— Bojim se da ovaj momak neće vidjeti narednu zimu — izrazio je žaljenje Kizzie, koji je također pristigao zajedno s Peteom. — Izgubio je previše krvi.

Ryan se povukao od stola. Zamijetivši tek sada da u šaci drži ugašenu cigaru, ponovno ju je pripalio i počeo bijesno odbijati dimove. Ako je Brice Henry slao jahača u tvrđavu, znači da traži pomoć. Ali — protiv koga?

— Kako je ranjenik? — upitao ga je poručnik Coombs, vrativši se od straže, no namrštio se kad je Ryan, umjesto dogovora, zatresao glavom. — Dakle, ako ga je uopće

moguće spasiti, naš kapetan će to učiniti — zaključio je. — Nema smisla da svi tu uokolo stojimo. Podimo, gospodo!

— Čini mi se da imamo neprilika — mirno je rekao Ryan, značajno pogledavši Petea.

— Do ranča »Box K« je dan jahanja na istok — odgovorio je ortak, razumjevši ga.

Uto se kapetan Fischer pojavio na vratima ordinacije i izvijestio ih:

— Je li išta rekao, gospodine? — upitao je Coombs. — Ni riječi. Dalje je vaša briga, poručniče — dodao je: — Pobrinite se da ga pokopaju.

— Kapetane! — zadržao ga je još Ryan. — Koliko je dugo mogao jahati s takvom ranom?

— Najviše jedan sat. Rana je sasvim svježja.

— Znači li to da nije dojahao s ranča u Dryforku? — upitao je Coombs.

— S tom ranom? Ne, poručniče! — odgovorio je kapetan.

Ryan se vratio k stražarima i naredniku.

— Je li jahač još uspio nešto reći kad ste ga pustili u tvrđavu? — upitao je narednika.

— Nešto nesuvislo. Oprostite, gospodine, zvučalo je čudno, kao da je nešto ili netko mrtav.

— Da to nije, možda, zvučalo kao Brice? — dovijao se Ryan.

— Možda. Vjerojatno jest, gospodine — suglasio se narednik. — Nije valjda poginuo gospodin Brice Henry?

— Mislim da jest — kimnuo je Ryan.

XV

Ustali su prije zore i o izlasku sunca već pažljivo pratili tragove Henryeva mrtvog kauboja. Jahali su na istok, prema suncu. Vodio ih

je Kizzie, među njima najbolji odgonetač tragova. Već im je točno pokazao trag poginulog kauboja i protumačio da nije vladao konjem, jer je životinja cijeli put do tvrđave prevalila hodom.

Pokazalo se da je procjena kapetana Fischera bila ispravna. Poslije manje od jednog sata naišli su na mjesto s tragovima žestoke borbe.

— Naš je momak došao odande — pokazivao je Kizzie rukom. — Pogledajte ovu čahuru. Pucao je na nekoga. Sjećate li se da je u tvrđavu dojahao bez puške? Skoknite u ono grmlje. Tamo ćete sigurno naći njegovu pušku — pokazao je Kizzie na obližnje grmlje.

— Tamo ju je ispustio, kad su ga ranili.

I zaista: pušku su pronašli u grmlju. Kizzie je, pojahavši malo dalje, objašnjavao:

— Eto, ti momci došli su ovamo sa sjevera. Vidite li ovdje ove čahure? Bilo je tu borbe, užasne noćne borbe.

— Koliko ih je moglo biti?

— Više od tridesetak — namrštio se Kizzie.

— Trideset?

— Najmanje toliko — polako je odgovorio Kizzie, položio šake na oblucje sedla i zagledao se prema jugu. — Došli su sa sjevera i napali ovu skupinu ovdje, kako sam već rekao. Napadnuto je barem šest ljudi. Naš momak je pobjegao prema tvrđavi, a ostali — pokazao je rukom — onamo.

Ryan i Pete pošli su u smjeru u kojem je pokazao Kizzie. U visokoj travi odmah su našli dva leša, potom malo dalje treći. Ukupno su našli devet ljudskih i dva konjska leša. Među poginulima su bili Brice Henry i Jim Trask: oni su se očito borili na suprotnim stranama. Na dva leša, uključujući i leš Jima Traska, rane su bile normalne, od jednog metka. Ostalih se-

dam bilo je izrešetano. Džepovi su svima bili ispražnjeni. Briceu Henryu nisu ostavili čak ni njegov sat.

— Nemamo ih čime pokopati — ustanovio je Ryan. — Trebalo bi da netko javi u tvrđavu.

— Poći ću ja — ponudio se Pete, uzjahujući. — Gdje ću vas naći?

— Slijedit ćemo ove što su pobili Henryevu družinu. Čini se da su krenuli na jugoistok, kako bi prošli između tvrđave i zgrade agencije. Kad se u to uvjerimo, obavijestit ćemo te s dva dimna signala.

— Imaju veliku prednost, šefe — obratio se Kizzie Ryanu. — Smatram da su pred nama barem sedam sati.

— Reci to Coombsu — obratio se Ryan Peteu. — Najbolje bi bilo da odmah pošaljete glasnika majoru Elyu. Kladim se da je ova banda dosad već stigla napasti i ranč Hirama Springera.

Kad je Pete odjahao, Ryan se popeo u svoje sedlo. Brice Henry mu je bio dobar prijatelj. A čovjeku nije nikako drago kad dozna kako su mu prijatelja izrešetalili u preriji usred noći. Brice više nikada neće poći na provod u San Antonio, o čemu su razgovarali nedavno u Bullhornu.

Prema Kizzieovim natuknicama, Ryan je mogao zamisliti što se dogodilo. Brice i njegovi ljudi bili su na putu u tvrđavu, kad li je na njih, bez opomene, zapucalo tridesetak Kirkovih jahača. Kirk i njegovi ljudi odjahali su zatim ravno na zapad, prema Springerovu ranču.

Jahali su više od jednog sata, prateći jasan trag Kirkove bande. Naišli su na tragove logorišta. Kizzie je zaostao da ih pretraži.

Matt Kirk sigurno je, razmišljao je Ryan, znao što se događa u tvrđavi. Springerova rančerska zgrada bila je na području pod zaštitom vojske, ali veći dio zemljišta koje mu je pripadalo bio je, među-

tim, u takozvanom neutralnom području. Ako je Kirk znao da je major zauzet smirivanjem Indijanaca, nije se imao čega bojati u svojoj akciji ubijanja stočara i krađe njihove stoke. A možda je, razmišljao je dalje, major bio izmamljen iz tvrđave lažnim obavijestima? Možda je to bio dio Kirkova plana?

– Jedan je od njih pošao na sjever – obavijestio ga je Kizzi – a ostali su krenuli dalje na jug čim je svanulo.

– Jesi li siguran? – upitao je Ryan.

– Zar nisi vidio one tamo tragove? – čudio se Kizzie. – Jahali su noću i po opasnim, strmim mjestima, dok nisu zaključili kako im je bolje pričekati danje svjetlo.

– Dobro – suglasio se s takvim tumačenjem Ryan. – Pošaljimo Peteu dimne signale.

Naložili su malu vatru, a Kizzie je namočio jedan pokrivač, te spretno zamahao njime iznad vatre, signalizirajući Peteu da će nastaviti potjeru u prije pretpostavljenom smjeru.

– Pokupio je stado s ranča „Box K“, a sada jaše k Springeru. Što misliš, Kizzie, koliko će grla sakupiti? – upitao je Ryan.

– Mislim – odgovorio je Kizzie – da će ih biti barem deset, a možda i dvanaest tisuća. No kako će promijeniti žigove na stoci?

– Neće to morati ni činiti – smatrao je Ryan. – Kupce ne zanimaju žigovi, nego meso. Ubio je Bricea Henrya. Ako još ubije i Springera, moći će reći da goveda prodaje po njihovu nalogu. Tko će znati da laže?

– Zar tako?! – zazviždao je Kizzie. – Nikada to ne bih pomislio, Ace. No zacijelo imaš pravo. Dok se otkrije njihov prljavi posao, ta će banda već stići i do Kalifornije.

Pete im se pridružio već oko podneva. U tvrđavi je bio uzeo svježeg konja.

– Onaj tamo Coombs usplahorio se kao kokoš u proljeće – izvijestio je. – Boji se da bi mogli napasti tvrđavu!

– Pa i mogli bi! – dopustio je i tu mogućnost Ryan. – Je li poslao glasnika majoru?

– Rekao je da će poslati. No ima još jedna novost.

– Koja?

– Presiječena je žica, pa tvrđava nema telegrafske veze s Bullhornom.

Ryan je nezadovoljno zagundao. Zato je, dakle, Kirk poslao jednoga jahača na sjever! Kizzie je to izvrsno bio prozreo iz tragova. Ryan se prvi put zapitao nije li i Bullhorn u opasnosti od te bande. Mali je to grad. Kirk bi ga mogao zauzeti za nekoliko minuta. Istina, moglo bi se naći hrabrih ljudi da mu se suprotstave, pogotovu što Kirk ne bi napao svom snagom, jer mora ostaviti dosta ljudi i kod velikog stada, ali sada, pošto je telegrafska veza prekinuta, a građane Bullhorna nitko ne može opomenuti, svašta može biti. Doduše, sama činjenica da je veza prekinuta ne znači i dovoljnu opomenu, jer žicu su često sjekli i Indijanci, ali valja biti na oprezu.

Stigavši na Springerov ranč, Ryan, Kizzie i Pete zatekli su tamo samo kuharicu Louisu i jednog kauboja koji je, pletući laso na verandi, lijeno zijevao.

– Zar se nešto događa? – upitao je kauboj.

– Najbolje da kreneš odmah u tvrđavu! – počeo mu je objašnjavati Ryan.

Pete se izgubio u kuhinji, da sve objasni i kuharici.

– Samo smo kuharica i ja ovdje – nastavio je kauboj. – Gospodina Springera nismo vidjeli od jučer. Što se događa?

– Događa se to da će stokokradice napasti ovaj ranč, jer otvorenc pljačkaju stada. Upreži konja u dvokolicu, povedi i kuharicu, a

uzmite i najnužnije stvari, pa odmah bježite u tvrđavu! Tamo ćeš poručniku Coombsu reći da smo mi krenuli u Bullhorn.

Prije odlaska Ryan je pokazao na koral.

– Najbolje bi bilo da zamijenimo naše umorne konje za ove svježe – rekao je. – Kirk bi ih ionako potjerao sa sobom.

Tako su i učinili.

Sat kasnije, kad su već bili u preriji, Kizzie ih je odjednom upozorio na požar u daljini.

– Zapalili su preriju! – uzviknuo je. – Požar ide prema nama! Čini se da nam za bijeg preostaje pola sata, možda i manje, ovisno o vjetru!

– Koliko je do Comanche Creeka? – upitao je Pete.

– Predaleko!

– Pa kamo onda da krenemo, Kizzie?

Umjesto odgovora, Kizzie je okrenuo konja u smjeru odakle su došli. Konjima se ubrzo, od silna napora, pojavila pjena na gubicama. Osvrnuvši se, spazili su da vatra napreduje brže od njih.

– Kako bi bilo da vatru suzbijemo vatrom, da i mi ovdje potpalimo preriju? – predložio je Ryan.

Kizzie je samo niječno odmahnuo glavom. Galopirao je dalje, prema području gdje nije bilo trave, gdje su bile vododerine. Odveo ih je u neko presušeno korito, koje je, između nevisokih stijena, izgledalo kao tunel.

Fronta požara ubrzo je pročišćala kraj njih, ne ozlijeđivši ih. No umorni konji uspaničeno su njištali, a ljudi nisu mogli čisati od dima i pepela u zraku. Što bi se tek dogodilo da na Springerovu ranču nisu uzeli svježe konje?

Produživši put, shvatili su da imaju tek toliko vode da njome ne bi napunili ni jednu čaturicu.

– Odjašimo što prije do Comanche Creeka! – pozvao ih je Ryan.

XVI

Verda Milbright razgledala je svoje stvari, razmišljajući što će ponijeti sa sobom u kovčegu. Osim stvari u kovčegu imala je još samo osamnaest dolara i svoj mali pištolj s drškom optočenim biserima.

Brvnara i namještaj pripadali su Benu Insleru.

Okupala se, obukla najbolju haljinu i posla k Insleru, da mu ponudi na prodaju srebrni jedaći pribor i Otisova odijela.

– Ne mogu ti dati mnogo – odbijao ju je. – Ta odijela neće nikome pristajati, a srebra imam i ja previše!

– Ali, to je sve što imam! – jadala se ona. – Stignem li u Fort Dodge, možda ću se tamo moći zaposliti.

– Lijepoj djevojci, kakva si ti, to ne bi smjelo biti teško – govorio je debeljko, sjedeći za pisaćim stolom u svojem uredu iznad brijačnice. – Znaš li dobro računati? – upitao je napokon.

– Oh, da, odlično se snalazim u brojevima!

– Napiši mi nešto! – rekao je i pružio joj papir sa stola.

– Što?

– Bilo što. Prepiši nešto iz ove ovdje knjige. Samo da ti vidim rukopis.

Osmjehujući se, prepisala je jedan odlomak. A potom napisala i nekoliko brojeva.

– Dobar, zaobljen rukopis! – zadovoljno je kimnuo Insler. – Možda bismo ti i ja mogli nešto početi zajedno.

Prišao je k prozoru i zagledao se na ulicu, poigravajući se zlatnim lančićem o kojemu mu je visio džepni sat.

– Radit ću bilo što, gospodine Insleru! – ponadala se Verda.

– Recimo da mi budeš službenica – osvrnuo se na nju preko ra-

mena. – Mogao bih ti plaćati četrdeset dolara na mjesec.

– A kuća? Moram negdje i stanovati.

– Nisam razmišljao o kući. Ostaneš li u njoj, onda ću ti plaćati trideset dolara.

– Oh, hvala vam, gospodine! – ustala je sva sretna.

– Još samo jedna stvar... – pogledao ju je.

– Koja?

– Želim, želim... – zastao je i nastavio – želim imati prvenstvo da te posjećujem.

– Ne razumijem... – zatreptala je zbunjeno očima.

Nije joj objašnjavao. Samo ju je gledao. A njoj je tek postupno bivalo jasno značenje njegove želje. Počela se crvenjeti. Taj starac, sigurno mu je bilo najmanje šezdeset godina, zahtijevao je od nje ljubav!

– Stidite se, gospodine Insleru! – povikala je.

– Ja sam osamljen muškarac, gospodo Verda – mirno je rekao, svrnuvši pogled s nje. – Dao sam vam ponudu. Primite je ili odbijte!

Pohitala je iz ureda, gnjevno zalupivši vrata za sobom. Na dnu stubišta zastala je da dođe k sebi. Pa taj ju je debeli starac smatrao običnom droljom! Namrštila se, ugledavši kroz otvorena kućna vrata salun »Red Slipper« s druge strane ulice. Žene poput Sabine Horne znale bi kako valja postupati s pokvarenjacima kakav je Insler. A ona je bespomoćna. Proklinjala je Otisa što ju je dovukao ovamo.

Pogledala je u novčanik. Sitniš od osamnaest dolara! Njena je mati, doduše, s toliko novaca mogla voditi kuću, no ovdje? Njena mati! Pa naravno! Telegrafirat će majci, zatražiti da joj pošalje novaca! Pohitala je u telegrafski ured.

– Ne radimo, ured je zatvoren – rekao joj je službenik.

– Ali, moram poslati telegram!

– Vjerujem vam. A kamo?

– U državu New York.

– Veze su prekinute – nasmi-
jao se telegrafist, kao da ga to zabavlja. – I prema Dodgeu i prema Fort Craigu.

– Zar ih nećete popraviti? Nisu valjda prekinute zauvijek?

– Prekinute su već skoro tjedan dana, gospodo. Obično pošalju nekoga iz Dodgea da ih popravi.

– Zar vam nije stalo? – uzviknula je.

– Telegraf nije moj, gospodo!

Vrativši se u brvnaru, ustanovila je da nema gotovo nikakve hrane. Morala je poći u prodavaonicu i potrošiti gotovo četiri dolara.

Slijedećeg jutra pošla je do Sudroa i pitala ima li bilo kakvog posla za nju, u trgovini ili u njegovom domu. Nije imao. Preostalo joj je još samo da pita u nekom od triju saluna, no ni u jedan nije htjela poći.

Toga poslijepodneva ponovno je pošla k Insleru. Da je Putnam bio u gradu, pošla bi k njemu. No znala je da je stari pukovnik dva dana prije toga otputovao kočijom u Dodge.

– Pozajmite mi barem novac da platim kočiju – molila je Inslera.
– Viratit ću vam ga, obećavam!

– Ne mogu to učiniti, gospodo Verda. Već sam vam dao svoju najbolju ponudu! – odgovorio je starac.

Imala je još samo šest dolara kad je ponovno, treći put, pošla u Inslerov ured. Odjevena u pamučnu, do grla zakopčanu haljinu, pristojno počešljavši u pundu smeđu kosu, stisnuvši usta, počela je raditi ponuđen joj činovnički posao.

Te noći Ben Insler je prvi put iskoristio svoju privilegiju da je posjeti.

XVII

Stigavši na Comanche Creek, došli su Ryan, Kizzie i Pete ne samo do svježe vode nego i do svježeg zraka. A nisu propustili ni prigodu da zagaze u bistar potok i okupaju se.

Sada nisu imali nikakvih drugih planova osim da što brže stignu u Bullhorn. Nisu se sreli s Hiramom Springerom. Preostalo im je da se nadaju kako je izbjegao kob Bricea Henrya.

— I konjima će dobro doći da se odmore cijelu noć. A imaju tu i sočne trave — zadovoljno je poslije večere primijetio Kizzie. — Treba da se odmore, jer će nam sutra itekako trebati! — praktično je dodao.

— Pitam se što li sada radi Matt Kirk? — oglasio se Pete, prebacujući preko sebe pokrivač.

— Mogao bi — prihvatio je razgovor Ryan — potjerati ta goveda na istok, da prezime kod Indijanca. U proljeće bi ih lako mogao potjerati dalje u Chisholm ili Abilene, na prodaju.

— Ne mislim tako — prosvjedovao je Pete. — Do proljeća bi ga, valjda, već netko tamo potražio.

— Mogao bi ih — slegnuo je ramenima Ryan — prepustiti nekoj drugome, po nešto nižoj cijeni, pa zatim, pravodobno pobjeći.

— Eh, da mi taj momak sada padne u šake! — žestio se Kizzie.

— Hajdmo birati prvu stražu! — mirno je predložio Ryan, izvlačeći iz džepa novčić.

Prvu stražu, najlakšu, dobio je Pete, a Ryan i Kizzie umotali su se u pokrivače. Kizzie je ubrzo i zahrkao. Ryan nije mogao zaspati. Mučile su ga misli na Bullhorn. I na Sabrinu, naravno. Što ako Kirk

zauzme grad? Što uopće planira? Svakako mu, za dalek put, treba i hrane i pića. To može, na putu kojim se kreće, naći samo u Bullhornu. A pođe li onamo te čuje da je Sabrina Ryanova ljubav, svakako će je potražiti! Sabrina je u najvećoj opasnosti! Jedva je odolio da odmah ne skoči na konja i ne odjaše u Bullhorn. No savladao se. Kizzie je imao pravo: konjima treba ovaj noćni odmor više nego njima trojici!

Konačno je i Ryan zaspao.

Bili su u sedlima čim je sunce granulo.

Sredinom prijepodneva Kizzie je iznenada pokazao rukom prema jugu.

— Neka me Indijanci sasijeku ako ono tamo nisu goveda! — uzviknuo je.

— Dolaze li ovamo? — upitao je Pete, zaklonivši dlanom oči, ali nije mogao ništa razabrati u daljini.

— Dolaze — odgovorio je Kizzie.

— Sada su od nas udaljena desetak kilometara, ali idu ovamo, prema potoku. Ima ih kao mrava! — nije mogao izdržati da na kraju malo ne pretjera.

Ryan se osvrtao oko sebe, tražeći mjesto pogodno za zasjedu.

— Imamo li sreću — rekao je — mogao bi nam naletjeti pred puške i Matt Kirk.

Potjerali su konje u zaklon uz stabla pamukovca i tamo ih privezali. Sami su zauzeli položaj na uzvisini desetak metara iznad potoka, dobro se sakrivši u grmlje. Ryan je odmah pripremio oslonac za vinčesterku. Žarko se nadao da će na potok doći i Matt.

Čekali su skoro puni sat. Ryan je nervozno grickao vlat trave. Čudio se što Matt tako bezbrižno jaše s tolikim ljudima i s tolikim stadom. Ili je možda uspio pobiti i Springerovu družinu?

— Eto nam napokon društva! — prvi ih je upozorio Kizzie.

Dva jahača približavala su se potoku, stigavši već na samo pola kilometra od njih.

— Zar je to sve? Samo dvojica — razočarano je Kizzie pljunuo. — Hoćemo li im presuditi po kratkom postupku?

— Smiri se, Kizzie — došapnuo mu je Ryan. — Želim s njima porazgovarati.

Ona dvojica već su stigla do potoka. Skočili su s konja u potok i počeli se, radosno vrišteći, prskati.

Ryan se uspravio, raspoređujući istodobno kretnjama ruke Petea lijevo, a Kizziea desno od sebe. Dvojica kupaca nisu ih zamijetili sve dok im se Ryan, Kizzie i Pete nisu približili na manje od stotinu metara. Tek tada je mladi od njih prestao vriskati; uhvatio za ruku prijatelja i pokazao mu na njih.

— Predajte oružje! — doviknuo im je Ryan.

Obojica su podigla ruke.

— Hej, momci, zar tražite nepriliku? — doviknuo je mladi pridošlica.

— Zar misliš da to činimo? — mirno je upitao Ryan.

— Zar ne vidite ono stado? S njim je još četrdeset naših ljudi! Bolje vam je da spustite ove puške i da porazgovaramo na miru.

— Možemo i ovako — odbio je Ryan drski prijedlog. — Je li Matt Kirk s vama?

— Jest — odgovorio je sada stariji, crnokosi.

— A jesi li ti Ace Ryan? — upitao je mladi, namrštivši se.

— Pogodio si — odgovorio mu je Ryan mirno. — Odbacite te revolvare, momci!

Mladi je značajno pogledao starijega, te počeo spuštati ruku k oružju. Dohvatio je kolt i počeo ga polako izvlačiti iz korica. Njegov stariji drug hinio je da će učiniti to isto. A onda se odjednom bacio ustranu i povukao kolt.

Kizzieva je puška zagrmjela. Kradljivac stoke je posrnuo i pao potrbuške u potok. Mladi je dospio ispaliti metak, ali je promašio. Ryan i Pete, zapucavši istodobno iz pušaka, nisu promašili. Mladi je pao bliže obali, tako da mu je gornji dio tijela bio izvan potoka, a donji u vodi.

— Prokletstvo! — protisnuo je kroz zube Ryan.

Nisu imali uza se lopatu. Kako pokopati leševe? Pomišljali su da ih ostave gdje jesu, a sami se što prije uklone. Možda će Matt Kirk jednostavno pomisliti da su mu izviđači dezertirali. Onaj mladi, s ožiljkom na licu, bio je pravi balavac. Jednonogi Billy spomenuo je njegovo ime: Beau. Ožiljak mu je bio uspomena baš od Matta. Razlog više da Matt pomisli kako ga je napustio.

Ipak su se opredijelili za drugo rješenje. Kizzie i Pete privezali su leševe kradljivcima za njihove vlastite konje te potjerali životinje od potoka, prema pustinji, a zatim su pokušali izbrisati sve tragove sukoba. Pete i Ryan pojahali su niz potok, a Kizzie je pošao za konjima s leševima. Kad se, poslije dva sata, pridružio Ryanu i Peteu, obavijestio ih je da je konje otjerao prilično daleko na sjever.

— Bude li Matt Kirk i otkrio tragove tih dvaju konja i pošao za njima, misleći da pred sobom ima dezertere, izgubit će, dok ne otkrije istinu, poprilično vremena — tumačio je Kizzie.

— Sumnjam da će Matt tako postupiti — zaključio je Ryan. — Bit će sretan što će kasnije, pri podjeli plijena, biti dvojica manje!

XVIII

U kasno poslijepodne Sabrina je sjedila za stolicom u svojoj sobi i razmazivala kremu po licu. Preko tijela prebacila je samo pokrivač s kreveta, a preko ramena ručnik.

Pred njom na stolicu bila je i salunska poslovna knjiga, s kolumnama brojeva, izdacima i prihodima. Gledala je prikaz ukupnog prihoda i dobiti. Prihod je u posljednje vrijeme znatno opao, a o dobiti nije moglo biti ni riječi. Poslovanje je bilo na ništici. To je i očekivala. U Bullhornu je posao išao dok su kroz grad tjeroali stada. A u posljednja dva tjedna prošlo je samo jedno.

Bilo bi pametno zatvoriti salun i prezimiti u Dodgeu, možda čak u Kansas Cityu ili St. Louisu. U posljednje vrijeme namjerno nije obnavljala zalihe. George ju je sinoć obavijestio kako viskija ima još jedva za narednih tjedan dana. Prije mjesec dana lako bi se odlučila na odlazak. No bilo je to prije nego što je u njen život tako sudbonosno ušao Adam Courtney Ryan. Znala je da se on nikako ne bi suglasio s njihovim zajedničkim odlaskom u Kansas City. Kad bi mu rekla za taj plan, uporno bi gledao u nju, bez riječi. Taj njegov pogled razoružao bi je, pa bi i sama odustala od odlaska.

Ne, neće mu ništa govoriti. Postoji samo jedan način: otići prije nego što se Ace vrati u Bullhorn.

Odgurnula je od sebe poslovnu knjigu, pa se pogledala u zrcalu. Uzela je ručnik i počela brisati lice. Duboko uzdahnuvši, uspjela se čak osmjehnuti svom liku u zrcalu.

U drugoj sobi otvorila su se vrata s hodnika, netko je ušao.

– Tko je? – upitala je.

No već je u zrcalu pred sobom spazila lik velikog Georgea. Stajao je na vratima, potpuno ispunivši njihov okvir.

– Ah, to si ti! – iznenadila se.

Namrštila se. Ovo je bilo neuobičajeno. George je uvijek poštovao činjenicu da su ovo njezine privatne prostorije, da se u njih ne ulazi bez poziva. A ona ga sada nije pozvala. Stajao je na vratima,

zureći u nju. Bio je to, shvatila je, muški pogled požude.

– Što želiš? Zar dolje nešto nije u redu? – upitala je.

– Želim razgovarati s tobom – blago je odgovorio.

Da, taj veliki muškarac uvijek je bio blag, smiren. Bio je u bijeloj košulji, s kravatom, u tamnoplavim hlačama čije nogavice nije udjenio u čizme. Uvijek uredan.

– O čemu da razgovaramo? – upitala je, ustajući, kako bi prekrila šalom gola ramena.

– Treba otići odavde.

– Da, pomišljala sam da zatvorim salun, barem preko zime.

– Ne mislim na salun – odgovorio je.

– Oprosti, George... – počeo je, podbočivši se rukama o kukove.

– Ne voliš ga, Sabrina! On je samo mali kauboj. Zaboravit ćeš ga za nekoliko dana.

– To je moja stvar! – rekla je, shvativši istoga trenutka da George mrzi Ryana.

– Onaj požar, George – spomenula je, hineći ravnodušnost – što znaš o njemu?

– Ah – osmjehnuo se on – ti si se, dakle, dosjetila. Ali Ryan nije!

– Ne, Ryan ne zna da si to bio ti.

– Mislio sam, Sabrina, da će ga to otjerati odavde. Ben Insler već je poslao ortaka u kupovinu kola za svoju tvrtku.

– Ti si budala! – rekla je oštro, gnjevnije no ikada. – Najbolje ti je da odmah odjašeš odavde. Dat ću ti novaca, ako ti treba. Ali bježi, nekamo na jug, bilo kamo, samo bježi odavde.

– Ne idem nikamo bez tebe.

– Ubio si Shaga – nastavila je. Ryan i njegovi kaznit će te za to.

– Neće. Čujem i ja ponešto. Ryan se uopće neće vratiti ovamo. Matt Kirk traga za njim!

– Je li ti Kirk prijatelj?

– Nije – odmahnuo je glavom.

– Mogu te usrećiti, Sabrina! – nastavio je. – Zar nije sve bilo lijepo dok taj Ryan nije došao? Zaboravit ću tvoju vezu s njim. Shvaćam da si se osjećala osamljenom.

– George – rekla je gotovo blago. – Spremaj svoje stvari i odlazi. Ryanu neću reći ništa. Što je bilo, bilo je.

– Ne – tvrdoglavo je odgovorio. – Znam da te mogu usrećiti. Volio bih da si sretna, Sabrina. Nas dvoje smo jednaki.

– Nismo jednaki – rekla je, prilazeći k prozoru. – Ovo je smiješno, George. Ne želim se svađati. Hajde da zaboravimo sve ovo! Sretna sam i dobro mi je.

– Jednaki smo – ustrajao je. – Kad nešto želimo, potrudimo se da to i dobijemo.

Okrenula se od njega bez odgovora. Pogledala je stolić uz uzglavlje kreveta. Na njemu je držala svjetiljku i Bibliju. A u njemu je, u pretincu, bio njezin mali pištolj derindžer.

– Žao mi je, George – zatresla je glavom. – Ostajem ovdje.

– Pa dobro – zgrabio ju je odjednom svojim snažnim rukama – kad baš moram izravno reći, reći ću. Volim te, Sabrina! I opraštam ti vezu s Ryanom.

Bijesno mu se istrгла. Skočio je za njom i bacio je na krevet. Bori se i rukama i nogama, sve dok joj nije tijelo pritisnuo snažnim ramenima, te joj jednom kretnjom ruke strgnuo s tijela pokrivač u koji je bila umotana.

Bacala se pod njim, izvijala tijelom, a rukom je pokušavala dohvatiti pištolj iz pretinca stolića. Srušila je svjetiljku. A onda je napokon napipala pištolj.

George je, ugledavši oružje, razrogačio oči u nevjerici. Prasak pucnja bio je posljednje što je čuo u životu. Prišavši stoliću, uzela je ručnik i počela brisati sa sebe tragove njegove krvi. George je, dakle, ubio Shaga i podmetnuo po-

žar Ryanu. Zatresla je glavom, namrštila se, čudeći se što se uopće ne kaje što je ubila ljubomornog barmena.

Odlučila je: ostat će u Bullhornu.

XIX

– Što mislite, koliko ćemo ljudi spremnih naći u Bullhornu? – upitao je Ryan svoje ortake kad su nastavili put poslije sukoba na potoku.

– Teško je to reći – javio se Pete. – Pitam se na čijoj će strani biti jednonogi Billy?

– Ne znam – slegnuo je ramenima Ryan.

Vjerojatno će u gradu biti dosta takvih koji će se opredijeliti tek kad budu vidjeli koja je strana jača. Bilo je ljudi koji su u sukobu imali što izgubiti.

– Koliko znam, Billy radi za Bena Inslera, zar ne? – dodao je.

– Najbolje bi bilo da odmah odjašemo za njima! – predlagao je Kizzie.

– Zar samo nas trojica? – zatreptao je Pete jedinim okom.

– Mogli bismo im natjerati stado u stampedo!

oduševljavao se Kizzie.

– Pitam se da li bismo to uspjeli? – pogledao je Pete Ryana.

– Vratit će se oni – počeo je Kizzie razmatrati i drugu mogućnost. – Matt želi tvoju glavu, Ace – grohotom se nasmijao – a sigurno želi i moju, ako zna da sam ga ja ranio.

– Ako si u onom okršaju ti vidio njega, onda je ugledao i on tebe.

– Koliko ste sigurni – upitao je Pete – da će se Matt pojaviti u Bullhornu?

– Stotinu mu guštera! – zagrmio je Kizzie. – Pa gdje će nabaviti grah, ako ne u Bullhornu. Ako sa sobom ima četrdeset ljudi, vjerojatno već naveliko ubijaju i jednu goveda. A tko će iščačkati sve ono

meso iz zuba, ako ga nemaju čime isprati? Treba im, dakle, i viskija!

— Je li ti to dovoljan odgovor, Pete? — mirno je zapitao Ryan.

O zalasku sunca zaustavili su se na kilometar od Bollhorna. Gradić se, u smiraj dana, činio vrlo miran u ogromnom prostranstvu prerije. Opasivao ga je potok Comanche Creek. Ryan je, trljajući bradu, razmišljao kako Bullhorn uopće nema nikakvih prirodnih pogodnosti za obranu. Osim toga većina kuća i skladišta bila je drvena, dakle podložna požaru.

— Hajdemo! — odlučno će Rian i potjera konja prema gradu.

XX

Ryan se ledima oslanjao o šank u salunu „Red Slipper“. Ispred njega su sjedili gotovo svi odrasli muškarci Bullhorna. Stolove su postavili uza zidove, a ispod šanka su posjedali u polukrugu na stolce. Bilo je to malo ratno savjetovanje o tome kako obraniti grad od pljačkaša.

Ben Insler se zabavljao, po navici, zlatnim lančićem svojega džepnog sata, mršteći se na vrhove svojih čizama. Kraj njega je sjedio stari Virdžinijac, bivši pukovnik Locke Putnam. Kizzie, Pete i Miguel bili su, sjedeći na svježim konjima, na predstraži izvan grada. Sabrina Horne, elegantna u jednostavnoj crnoj haljini, bila je jedina žena na tom skupu, i to samo zato što se održavao u njezinom salunu.

— Ali, vi ne znate zasigurno da će oni uopće doći ovamo! — prosvjedovao je, poslije nekoliko uvodnih Ryanovih riječi, Ben Insler. — Uostalom, zašto bi uopće napali grad?

— Možda i neće — mirno je odgovorio Ryan, spretno savijajući cigaretu i ne gledajući u Inslera.

— Sve ovisi o tome što mi budemo učinili. Ili - dodao je, pripalivši ci-

garetu i značajno gledajući u Inslera — o ponome što ne budemo učinili.

Uto je ustao trgovac Tim Sudro, čovjek s već sijedim zaliscima.

— Ako je tih prokletnika trideset ili četrdeset, kako to Ace kaže, uzet će što god budu htjeli — rekao je i osvrnuo se oko sebe. — Tko će ih u tome spriječiti, ne učinimo li mi to sami?

— Nismo dorasli četrdesetorici revolveraša! — javio se glas iz pozadine.

— Neće ih biti četrdeset... — rekao je Ryan.

— Ali — počeo je Insler — sâm si rekao...

— Imaju stado — prekinuo ga je Ryan. — Netko će ga morati čuvati. Računam da će Matt dojahati ovamo s petnaest, najviše dvadeset ljudi. Jedino ako ne dobiju prvu bitku, sutradan će doći ponovno.

— Onda ćemo se, znači - viknuo je Insler — boriti s njima dva puta!

— Nećemo, ako u prvom okršaju ubijemo Matta! — odgovorio je Ryan.

Blago je promatrao sva ta lica, svjestan njihova nemira, briga, straha. A sve to poslije obavijesti koju im je donio baš on. Ne žele u to vjerovati. Napast će njega. Konačno, to je njihov, a njegov grad.

Teško je odvajao pogled u Sabine. Otkako je stigao, bio je s njom nasamo samo na trenutak. Iz njezina zagrljaja pohitao je ravno k Benu Insleru. Iznenadio se kad je zatekao u njegovu uredu Verdu Milbright. Nije progovorila s njim ni riječi, samo je zurila u njega dok je razgovarao s Inslerom. Ben Insler je potom razgovarao s Lockeom Putnamom, pa su njih dvojica i sazvali ovo vijećanje u salunu.

— Zar nisi zapravo ti taj koga se Matt želi dočepati? — javio se Anders. — Kad sam mu u „Lone Staru“ previjao nogu, barem desetak puta mi je rekao kako će te ubiti.

– Nije to bitno – mirno je odgovorio Ryan. – Naravno, Matt želi moju glavu. No, bio ja tu ili ne, Matt će svakako zauzeti grad!

– Uz tebe sam, Ace! – oglasio se Ab Wilson, vlasnik konjušnice, crnobradi muškarac, jak poput medvjeda. – Ono su kradljivci. Ako krađu stoku, pokrast će i sve od nas!

– Tako je! – doviknuo je Sudro.

– Dovraga, čekajte malo – posredovao je, ustavši gnjevno, Ben Insler. – Zar vi, ljudi, ne shvaćate da će, kad započne pucnjava, i među nama biti mrtvih?

– Doživjeli smo mi pucnjavu i prije! – dobacio je netko.

– Ova će biti drukčija! – zaurlao je Ben. – Naravno, kauboji znaju divljati. Bilo je ubojstava i u ovoj ovdje sobi. Ali mi, shvatite, razgovaramo o sukobu s četrdeset razbojnika! Kradljivci stoke nisu obični kauboji! – upro je prstom u sugrađane. – Ako se suprotstavimo tim momcima, moramo i pobijediti. Pomišlja li netko od vas što će se dogoditi ako bitku izgubimo?

– Zaboga! – kriknuo je Sudro.

– Pa gubimo na svaki način!

– Pa to vam i govorim! – zadovoljno je zagundao Insler.

– Ne mislim kao ti – nastavio je, međutim, trgovac. – Htio sam samo reći da će, ako ih pustimo mirno u grad, pokupiti sve na što naidu. Vlasnik si prodavaonice, Bene, ali je sva roba u njoj moja! Svaki dolar uložio sam u tu robu. I namjeravam se boriti za nju.

– Što će ti vrijediti prodavaonica ako tebe ne bude u njoj?

– A što ću vrijediti ostanem li bez svega što posjedujem?

Bilo ih je sedamnaestorica, Ryan ih je izbrojao. Pitao se gdje je George. Na skupu je, sjedeći kraj Sabine, bio čak meksikanski kuhar, a barmena nije bilo! Bacio je opušak na pod i zgazio ga petom či-

zme. Kad je htio progovoriti, sa stolca je ustao Locke Putnam.

Ljudi su se stišali. Svi su poštovali starog, sijedog Virdžinijca, bivšeg pukovnika. Insler ga je promatrao stisnutim očima, gotovo zadržavajući dah.

– Nije na meni da vam kažem što ćete raditi – započeo je Putnam. – Glasali mi ili ne glasali, svaki će od nas učiniti po svom nahodenju ono što bude smatrao ispravnim. Vjerujem gospodinu Ryanu kad kaže da smo u velikoj opasnosti, jer sam siguran da je ne precjenjuje. Što mislite, koliko još imamo vremena – obratio se Ryanu.

– Ne mnogo, gospodine Putname – odgovorio je Ryan. – Rekao bih da će oni ovami stići sutra. Vjerojatno sredinom poslijepodneva.

– Znači, nema bojazni od napada ove noći? – namršteno je upitao bivši pukovnik.

– Ne može se isključiti i takva mogućnost – obrazložio je Ryan. – Međutim, s obzirom na njihovu sadašnju, udaljenost od grada, uvjeren sam da još noćas ne mogu napasti.

Putnem je kimnuo.

– Kao što sam rekao – nastavio je poslije kraće stanke – ne govorim nikome što da čini. Ali ću, dokle god živim, vjerovati da se čovjek mora boriti, braniti ono što smatra ispravnim. Po mojem mišljenju, mi se sada moramo boriti!

– Tako je! – odobravao je Sudro.

– Pozivam – nastavio je Putnam – sve one među vama koji se žele boriti da mi to večaras jave.

– Naklonivši se svima, stari je Putnam energično izašao iz saluna na ulicu. Dvostruka vrata dugo su se ljuljala za njim.

XXI

– Ne možeš ostati u ovoj prokleskoj brvnari – govorio je Ben Insler Verdi Milbright. – Opasno je.

– Nemoj, molim te, psovati – tvrdo je odgovorila Verda. – Ne želim poći onamo u »Red Slipper«.

– Takav je trenutak – nastavio je, gotovo molećivo, Insler – da se svi moramo držati na okupu, biti složni. I ti možeš pomoći. Dovraga, Ryan kaže da ćemo se teško suprotstaviti toj bandi, ako i cijeli grad bude jedinstven!

– Ryan? – procijedila je kroz zube.

– Što imaš protiv Ryana? – začudio se Insler, zastavši pred njom i znatizjeljno je pogledavši.

– Ubio je Otisa! – viknula je.

– Ne, nije – odmahnuo je starac glavom. Otkud ti ta pomisao? Ne volim baš osobito Ryana – nastavio je – ali sam siguran da taj momak ne laže. Osim toga, s njim su bili i Pete, Kizzie i Miguel. A ubojstvo se ne može dugo skrivati, ako za nj znaju čak četvorica! Da su ubili Otisa, mogli su to učiniti samo na pola puta prema Fort Craigu. Zar misliš da bi čak odande dovezli njegovo tijelo ovamo, pred Bullhorn? Ne – zatresao je glavom – nije Otisa ubio Ryan, nego je to učinio Matt Kirk.

– Matt Kirk?

– Slušaj me, Verda!

Čujem mnogo toga u ovako malom gradu kakav je Bullhorn. Ništa mi ne promakne. Sjećaš li se Johnnya Traska?

Kimnula je. Je li moguće da je Otisa ubio Trask a ne Ryan? Sjetila se kako je Trask došao k njoj one noći, u ovu istu sobu, raspitujući se o Otisovu novcu.

– Pa – nastavio je Insler – taj Trask nije bio dobar čovjek. Prokletstvo, znao sam da je lopov, ali sam mislio da treba postaviti lo-

pova da se bori protiv drugih lopova. Postavio sam ga za šerifa, jer sam to smatrao dobrim potezom. Znao sam da surađuje s Kirkovim sojem. No, sve dok je Trask bio šerif, kradljivci stoke su ostavljali Bullhorn na miru. A znao sam i nešto drugo...

Kad je značajno zastao, podigla je pogled. Je li to bila slutnja? Ili samo njezina sumnja? Odjednom je znala što će joj reći.

– Znao sam i za Otisa – dodao je.

– Što? – jedva je uspjela upitati.

– Pa, vidiš, Otis i Johnny Trask zajedno su varali Matta Kirka. Unajmljivali su ljude koji su, za njihov račun, dosta ukradenih goveda tjerovali na sjever. Za takve obavijesti imam na listi ljude koje posebno redovito plaćam, Verda. Dakle, vjerujem da je Matt, kad je to saznao, ubio Otisa i dopremio njegovo tijelo ovamo, kao opomenu Trasku. Matt, znaš, voli takve šale! Čak vjerujem – počeo se poigravati zlatnim lančićem – da i Johnny Trask već odavna leži mrtav negdje u preriji.

Zarila je glavu u ruke, na rubu plaća, a on se okrenuo od nje.

– Hajde – pozvao ju je još jednom, gledajući na svoj džepni sat – spremi svoje stvari, pa podimo!

Odmahnula je glavom. Muža joj je znači, ubio Matt Kirk, a ne Ryan! Sada se pogotovu nije mogla pojaviti pred ljudima, a osobito pred Ryanom koga je, u sebi, neopravdano osumnjičila.

XXII

Kovali su planove, naginjući se nad papire na dugačkom šanku u salunu »Red Slipper«. Sabrina je donijela svjetiljke i stala uz bok Ryanu. Bili su tamo još i Tim Sudro, Ab Wilson i Locke Putnam. Ben Insler nije se vratio u salun.

– Dakle, mogli bismo na ulicu postaviti kola, dvokolice i slične

stvari – predlagao je trgovac Sudro. – Bile bi to dobre prepreke.

– Bile bi – osmjehnuo se iskusni Putnam – ali bi se ubrzo pretvorile u orude protiv nas. Razbojnicima bi mogle poslužiti kao barikade iza kojih bi mogli pucati u nas. Vjerujem da ulica mora ostati sasvim čista.

– Hoćemo li se, znači, boriti iz zgrada? – upitao je trgovac.

– Mislim da bi to bilo najbolje – nastavio je Putnam. – Imamo sedamnaest pušaka...

– Osamnaest! – ispravila ga je Sabrina.

Osamnaest, naravno! – naklonio joj se Putnam. – Hvala vam, gospodo Sabrina! Dakle, čini mi se da bi unakrsna paljba bila najdjelotvornija: pola naših malih snaga s jedne, a pola s druge strane ulice – pokazivao je prstom na malu skicu što ju je bio načinio.

– Ja sam protiv toga – javio se Ryan. – Ne znamo što će pljačkaši učiniti. Ovo što predlažete dobro je ako u ulicu ujašu. No što ako dođu pješice?

– Neće, ne boj se, neće oni pješići! – uvjeravao ga je vlasnik konjušnice Wilson.

– Možda neće. Sklon sam čak povjerovati u to – ustrajao je Ryan. – Ali bude li nas devet s jedne, a devet s druge strane ulice, moglo bi se dogoditi da protivnika bude svih petnaest ili dvadeset na devetoricu naših!

– Da, ulica je široka – razmišljao je Putnam. – Mogli bismo izgubiti prednost unutrašnjih linija.

– Što li je sad to? – čudio se Sudro.

– Vojnički izraz – osmjehnuo se Putnam. – Vrlo dobro. Dakle, našu tvrdavu činit će ove četiri zgrade: salun »Red Slipper«, hotel do njega, prodavaonica gospodina Sudroa i salun »Fremont«. Zgrade su jedna do druge, bez opasnosti

međuprostora. Ima li netko nešto protiv takvog plana?

Nitko se nije javio.

– Imam dovoljno municije za trajniju opsadu – praktično je počeo razrađivati plan trgovac Sudro. – Hoćemo li zakucati daske po prozorima?

– Odlična zamisao! – pohvalio ga je Putnam. – A ja imam u vidu još nešto. Naši će protivnici, u bijesu kad po njima ospemo paljbu, vjerojatno pokušati zapaliti zgrade. Trebalo bi pripremiti vodu za gašenje požara.

– Izvrsno, pukovniče! – oduševio se Sudro.

– To s vodom ja ću organizirati! – oglasio se Wilson, već izlazeći iz saluna.

– Time, imaš li žice broj osam? – upitao je Ryan Sudroa, savijajući cigaretu. – Što mislite, gospodine Putname, ne bi li bilo dobro da razapnemo žicu preko ulice, da nalete na nju, pa se stvori pometinja?

– Eh, Ryane! – osmjehnuo se pukovnik s odobravanjem. – Što nisam imao takve oficire u građanskom ratu!

Te večeri, nešto kasnije, Sabrina Horne ležala je budna u svom krevetu, zureći u strop, a Ryan je ležao kraj nje, mirno spavajući. Prožimao ju je osjećaj kao da joj je u naručju.

Kroz otvoren prozor u sobu je dopirala buka, štopot kola, povici ljudi. Grad se spremao za obranu. Ljudi su dovlačili različit materijal, donosili s potoka vodu za gašenje požara. Premorenog Ryana jedva je uspjela nagovoriti da pođe s njom gore, da se odmori. Kad ga je dovela u sobu, zaspao je još dok mu je skidala čizme.

Izvan grada su zamijenili predstraže. Putnam je pridobio i Bena Inslera da se priključi priprema. Sabrina je razmišljala o tome kako je Insler, kolebajući se, izgu-

bio na svom ugledu. Bio je najbogatiji i najugledniji, a sada su mu vodstvo oduzeli hrabar i staložen stari Putnam i Ryan.

Njezin Ryan!

Mirni, iskusni Putnam pomogao joj je i kad se preplašila što da učini s Georgeovim lešom. Kad mu je sve ispričala, smirio ju je i ohrabrio. Noću je poslao neke ljude, koji su nekamo, nije pitala kamo, odnijeli leš. A slijedećeg je dana Putnam mirno pred nekoliko ljudi spomenuo kako je George napustio grad.

U zemlji bez zakona neke su se stvari morale rješavati izravno. Bila je to gruba zemlja, bio je to grub život, ali je Sabrina sada znala da ga neće napustiti. Barem dok je Ryan tu!

XXIII

Kradljivci stoke zaista su stigli pred grad sredinom poslijepodneva, kako je to Ryan bio predvidio.

O dolasku pljačkaša javio je Kizzie, dojahavši od predstraža.

— Devetnaestorica ih je! — doviknuo je Ryanu, koji je stajao na gornjoj verandi Sabrinina saluna.

— Devetnaest jahača i četiri tovarna konja. Gdje je Pete?

— U susjedstvu — kratko je odgovorio Ryan, budući da je Pete doista dobio raspored u susjednoj zgradi hotela. — Je li i Matt Kirk s njima?

— Možeš se kladiti u to. Jaše nekog sivca! — odgovorio je Kizzie.

— A kamo da pođem?

— Ovamo! — pozvao ga je Pete, otvorivši ulazna hotelska vrata. — Ovdje je ugodnije, jer ima i djevojaka. Požuri, starino, da ti još pokazem kako se rukuje puškom, prije nego što stignu! — pecnuo ga je.

— Uh! Kao da to sin moje majke ne zna bolje od tebe! — hinio je Kizzie da se ljuti.

Ryan je, uz pomoć Sabrininog kuhara, napunio zemljom mnogo vreća, te ih rasporedio uz ukrasnu ogradu gornje verande saluna. Iza njih je ležala Sabrina, spremno držeći u rukama pušku. Ryan se u šali namršćio na nju, diveći se uvojcima na njezinu vratu, a ona mu se, zauzvrat, osmjehnula.

Kuhara Josea postavili su na stražnja vrata, prema dvorištu, da pazi na tu stranu. Ab Wilson, s još dvojicom građana, bio je u prizemlju, u salunu. U hotelu su se smjestili Kizzie, Pete i Ben Insler. U prodavaonici su bili Sudro i njegova žena s Lockeom Putnamom, te još trojica drugih, uključujući i Miguela. Ostali branitelji ležali su iza barikada u salunu »Fremont«.

— Stali su ispred grada! — doviknuo je Sabrini s kata salunske zgrade Ryan.

U gradu je posvuda bilo mirno. Ulicu su već djelomično zaklanjale od sunca sjene viših zgrada. Bila je to pogodna okolnost: možda napadači neće zamijetiti žice razapete preko ulice. Ryanu je laknulo što banditi dolaze usred poslijepodneva, kako se bio nadao. Budući da dolaze s istoka, sunce će im udarati pravo u oči.

— Zašto su stali? — upitala je sa svojega položaja na verandi Sabrina.

— Ne znam. Valjda se tek sada dogovaraju o napadu. Posljednje upute, što bi se reklo — osmjehnulo joj se. Bit će da su umorni, oni i konji, a to nam ide u prilog. Ostani tamo! — domahnuo joj je kad je počela ustajati. — I upamti što sam ti rekao: gadaaj niže, jer ćeš, ako gadaš više, zbog trzaja puške pucati iznad njih!

— Pazit ću na to.

Uto su pljačkaši, s paklenom vriskom, nahrupili u ulicu. Netko u salunu »Fremont« imao je slabe

živce, pa je prerano zapucao. Ryan je na to tiho opsovaó. Pljačkaši su stigli u grad takoreći za nekoliko sekundi.

Zamijetili su razapete žice, ali prekasno. Dvojica prvih jahača već su se, zajedno s konjima, valjali po prašini. Na njih su naletjeli još trojica. Konji su, zbacivši jahače, zanjištali.

Ostali napadači grozničavo su zaustavili konje. Na konjima je ostala jedva polovica napadača. Mnogi su tražili zaklon iza zgrada ili u pobočnim ulicama, osobito kada je poslije pojedinačne prerane pucnjave branitelja uslijedila opasna usredotočena paljba, najjača iz Sudroove prodavaonice i saluna »Fremont«.

Sabrina je, ležeći kraj Ryana iza vreća sa zemljom, sabrano pucala, pažljivo nišaneći.

— Ovo je samo početak — rekao joj je.

Stisnuo je zube kad je iz Sudroove prodavaonice razabrao i oduševljenu viku građana, koji su pucali brzo, ali vjerojatno ne i dovoljno precizno. Nadao se da će Putnam, koji je bio tamo, uspjeti zadržati kontrolu nad njima kad se borba rasplamsa.

Svi napadači nestali su s ulice za nekoliko sekundi, osim one pektor koji su, zapevši o žicu, bili najbliži vatri, pa su smjesta poginuli.

— Gledaj dobro onamo niz ulicu — upućivao je Ryan Sabrinu. — Ondje nema nikoga od naših. Spaziš li nekoga od napadača, odmah pucaj!

— Ovo sa žicom bilo ti je uspješno, znaš! — pohvalila ga je.

— Nadao sam se da će ih žice zbaciti iz sedla još više. To bi se i dogodilo da oni iz »Fremonta« nisu zapucali. Bojim se, međutim, da su napadači shvatili odakle sve pucamo.

Tek što je to izrekao, s druge strane ulice počeli su pljuštati me-

ci, razbijajući salunske prozore. Ryan je usmjerio pušku između prodavaonice i susjedne zgrade. Zapucao je kad se tamo pojavio jedan napadač; odmah je pao.

XXIV

Napadači su, dakle, uletjeli u klopku. No kakvo će sada prirediti iznenađenje?

Vodi bande, Mattu Kirku, činilo se da su stigli pred Bullhorn u najpogodniji trenutak. Gradić je izgledao miran, gotovo pospan, u glavnoj ulici nije bilo nikoga. Zbacivši šešir na potiljak, Matt Kirk se samozadovoljno nasmijao.

— Najbolje doba za napad! — ocijenio je. — Barem polovica njih sada spava. Rede, ti si već bio ovdje. Povedi osam, ne, deset ljudi i ujaši ravno u sredinu...

— To će ih probuditi! — zabrinuto ga je prekinuo Red.

— Slušaj kad ja govorim! — zagrmio je Matt, uzdigavši se na stremenima. — Dovedite ovamo one tovarne konje!

— Već dolaze — javio se netko. — Gdje je u gradu salun »Red Slipper«, Matte?

Matt Kirk se namrštio. Stao je namještati pojas s mecima.

— Slušajte me dobro! Ponajprije morate dobro natovariti ova četiri konja. Prodavaonica je lijevo u glavnoj ulici. Ti ćeš im, Rade, pokazati. Ako u salunima sretnete nekoga kauboja, ne dajte mu vremena za razmišljanje!

— A gdje ćeš ti biti? — upitao je Red.

— Čini što ti govorim, a ne brini za mene! Nahrupite u glavnu ulicu! Kad zapucate, ti će kaubojski iskakati iz saluna kao buhe! A mi ostali poći ćemo okolo te stići iza konjušnice. I još nešto: u »Red Slipperu« je jedna žena, zove se Sabrina. Da ste svi maknuli šape od nje!

– Ne smijemo je, dakle, gnjaviti? – iskesio se Red.

– Ne, to ću ja učiniti! Krećite već jednom!

Tako je, dakle, Matt Kirk razradio plan napada svojih pljačkaša, ne očekujući nikakav ozbiljniji otpor.

Kad je ugledao kako mu ljudi, koji su s Redom nahrupili u glavnu ulicu, padaju preko žica, bijesno je vrisnuo. Zauzdavši sivog ždrijepca, brzo je kliznuo među dvije zgrade, a za njim je pošlo još šest njegovih ljudi. Skočivši s konja, lupio ga je po sapima, da se udalji, a sam je čučnuo s puškom u ruci. Paljba branitelja dopirala je i do njih. Meci su zviždali, odbijajući se od zidova.

– Pa ti su nam kućkini sinovi pripremili doček! – gnjevno je uzviknuo, shvativši konačno što se zbiva.

Provirio je na ulicu, dovikujući svojim ljudima da se sklanjaju s nje. Pet mu je ljudi odmah poginulo.

– Ubili se Reda! – javio se netko od ljudi oko njega.

– Podite u one tamo zgrade! – naredio im je, pokazujući rukom smjer.

No odmah je shvatio da od trojice među šestoricom ljudi neće imati nikakve koristi. Izbačeno mu je, dakle, iz stroja osam od devetnaest ljudi! Zamičući iza kovačnice, trčao je prema skladištu. Dokopavši se zaklona iza nekog zida, osvrnuo se. Čovjek koji je trčao za njim pao je, pogoden.

Paljba branitelja uskoro se stišala. Čuli su se još samo pojedinačni pucnji. Tri Mattova čovjeka provaljivala su na stražnja vrata u salun, a dvojica su pokušavala razvaliti vrata konjušnice.

– Štedite metke, momci! – naredio je Matt. – Popnite se dvojica onamo na krov konjušnice!

– Sâm je odjednom skočio i pretrčao brisani prostor između restorana i konjušnice. Za njim su zapraštali pucnji.

– Većinom pucaju iz onih tamo četiriju zgrada! – doviknuo mu je jedan bandit s krova. – Smeta nam proketo sunce, Matte. Bije pravo u oči!

Uto su začuli njištanje jednoga od tovarnih konja iza kovačnice. Životinja se, pogodena, srušila. Ostala tri konja su se razbježala. Matt je odšepao malo dalje, da bolje vidi. Začuo je pucnjave dvojice svojih ljudi s krova, a odmah zatim i krik jednoga od njih.

– Ne valja, šefe! – javio se drugi. – Bolley je teško ranjen. Prokletstvo, ti građani pucaju kao ludi!

– Bježi s krova! – doviknuo mu je Kirk.

Odšepao je u konjušnicu. Tamo je zatekao četvoricu svojih ljudi.

– Ima ih barem dvadeset! – izvijestio ga je jedan od bandita.

– Samo vi nastavite pucati – viknuo je na njih Matt. – Ono tamo su sami sitni trgovci i debela kopilad poput staroga Inslera.

– Ne bi se reklo da loše pucaju!

– Kad sunce zađe, priredit ćemo im bakljadu! – rekao je izlazeći iz konjušnice.

Bio je siguran da ima posla s Ryanom. Insler ne bi nikada mogao organizirati tako uspješnu obranu. Obuzeo ga je bijes. A onda je pomislio ne bi li bilo bolje da se izvuku odavde i odjašu do stada. Bez hrane i pića, što su ih tu namjeravali naplijačkati, još bi i mogli. No mučila ga je pomisao da je Ryan na drugoj strani ulice.

Privirio je iza zgrade. Zaklanjalo ga je vanjsko stubište. Sjene nasuprotnih zgrada bivale su sve duže, pa im uskoro sunce neće toliko smetati. Sagnuvši se, ispalio je dva metka u prozore na suprotnoj strani ulice.

Imao je kod sebe u pojasu više od deset tisuća dolara. Novac opljačkan s Milbrighthova leša, od stoke što su je Milbright i šerif Trask prodavali.

Trgnuo se kad su meci počeli udarati u zid iznad njega. Zašto da ovdje izgubi život, kad ima toliko novca? Bila je ovo neuspješna borba. Preostalo mu je još deset ljudi, možda ni toliko. To nije njihova bitka. Sakupio ih je sa svih strana. Nisu to bili nikakvi borci! Znali su divljati samo kad su bili u većini. Pogine li još koji, razbježat će se, neće ih moći zadržati.

Obliznuo je usne. Dovraga, baš je vruće! Ispalio je još jedan metak preko ulice, te se brzo povukao. Ugledao je brvnaru iza konjušnice. Možda tamo ima viskija? Osvrnuvši se uokolo, pošao je onamo. Razvalivši kundakom vrata, ušao je u brvnaru.

– Gle, gle! – iznenadio se.

Šćućurena od straha, u kutu sobe bila je neka žena. Ispustivši pušku, odšepao je k njoj. Imala je lijepu riđu kosu. Zadrhtala je kad ju je dotaknuo.

– Što tu radite? – hinjeno prijateljski ju je upitao, podižući je na noge.

Bila je u pamučnoj zelenoj haljini. Od straha nije mogla govoriti, samo je razrogačila velike, lijepe oči.

– Gledaj, gledaj, kako smo samo lijepi? – podrugljivo se divio.

Pružio je prema njoj ruku, kao da će je pomilovati. A onda joj je naglo rastrnuo haljinu. Probljedjela je i pala. Kleknuvši na jedno koljeno, obujmio ju je jednom rukom, a drugom stao trgati s nje preostale komade odjeće. Imala je divne bijele noge.

Otimala se kad ju je plegao na pod. Kriknula je. Grohotom se smijao, smirujući je udarcima. Vani se nastavljala bitka, čuo je kako se meci odbijaju o zid, no sve to

kao da je bilo daleko. Nije ga se ticalo ništa, osim ove lijepe prestrašene žene.

No odjednom se uspravio. Začuo je topot čizama vani, na verandi.

– Matte! – vikao je netko. – Jesi li tu unutra?

U sobu su ušla dvojica njegovih ljudi. Zatečen, zbunjeno im se osmjehnuo.

– Grom i pakao, čime se naš šef bavi usred bitke! – uzviknuo je jedan od njih.

– Požurite, momci! – doviknuo im je Matt.

Izlazeći iz brvnare, da bi se vratio u konjušnicu, za sobom je začuo kako je žena opet kriknula.

XXV

U taboru branitelja Ryan je odvuкао Sabrinu s verande. S druge strane ulice pljačkaši su opasno pucali, osobito iz saluna i konjušnice. Jedan je pljačkaš, pogođen ostao, na krovu konjušnice, a drugi je visio, pola na ulici, pola u sobi, na prozoru saluna »Lone Star«.

– Čini mi se da nam više ne treba tvoja pomoć – rekao je Ryan Sabrini, oduzimajući joj pušku. – Ti momci više neće ostati ovdje dugo.

Gurao ju je pred sobom u najudaljeniju, najzaklonjeniju sobu.

– Mogu pucati kao bilo koji muškarac! – prosvjedovala je ona zažarenih obraza.

– Učini kako ti kažem!

– Ali, ja sam...

– Nemam vremena za raspravu! – uhvatio ju je za bradu, osmjehnuvši se. – Kad se vratim, gledaj da te nađem ovdje!

Pošao je u hotel na stražnja vrata. U prvoj, najzaklonjenijoj sobi ležale su na podu Bess, Sooeey i još dvije djevojke. Sooeey je upravo zu-

bima otčepljivala bocu. Bogme, ovima nije dosadno, a i ne plaše se razbojnika! U sobi s ulične strane našao je Petea i Kizziea. Pucali su, pažljivo birajući mete. Ben Insler je otišao. Ni na jednom prozoru više nije bilo stakla. Njegovi ortaci izgradili su sebi zaklone od namještaja i dasaka. Kizzie je imao kraj sebe pet praznih čahura.

— Čini se da će uskoro odustati i pobjeći, zar ne?

Iza Kizziea je Pete, odmahujući glavom, pobijao bradonjinu samohvalu.

— Ne bi oni ni došli da su znali da si ti tu! — nakesio se Ryan.

— I ja mislim tako! — ozbiljno se suglasio Kizzie.

— Gdje je Insler? — upitao je Ryan. — Je li bio od ikakve pomoći?

— Ne osobito — slegnuo je ramenima Pete. — Neprestano je nešto bulazio o onoj Milbrightovoj djevojci.

— Veliko pričalo! — ocijenio je Kizzie, pažljivo motreći drugu stranu ulice.

— Uskoro će sumrak — zaključio je Ryan. — Poći ću sada onamo prijeko. A vi, momci, pucajte, da im privučete, pažnju. Neka još malo plešu.

— Čemu će ti ta budalaština? — prosvjedovao je Kizzie. — Ako ideš, idem i ja s tobom, da se dočepam toga vražjeg Matta Kirka!

— Ti si najbolji naš strijelac i moraš ostati ovdje — odgovorio mu je Ryan, namignuvši Peteu. — Pucaj onamo, tako da momci poskakuju!

Kad je Ryan stigao do kraja zgrade Sabrinina saluna, sustigao ga je Pete. Prešli su preko ulice, a da na njih nije ispaljen nijedan metak.

— Možda se već povlače — smatrao je Pete.

Ryan je samo nešto promrmlijao. Gledajući niz ulicu, vidio je kako ližu plamićci iz pušaka branitelja

Bullhorna. Odjednom je ugledao i bljesak na pročelju hotela. Ali to nije bio plamićak, nego plamen.

— Petel — pokazao je na plamen.

— Dovraga! — kriknuo je Pete.

— Bolje da se vratimo!

Iz hotela se čulo međusobno dovikivanje ljudi.

— Nećemo se vraćati — odmahnuo je Ryan glavom. — Kizzie će znati što treba uraditi. Nema vjetra, a imaju dosta pripremljene vode. Sami će to pogasiti.

— Što misliš, kako su to izveli?

— Vjerojatno bakljama — pretpostavio je Ryan. — Čini mi se da bi htjeli zapaliti grad dok nas zabavljaju pucnjavom.

Bili su iza neke dašćare. Provirivši iza ugla, Ryan je spazio nekakvu polomljenu dvokolicu i kraj nje hrpu smeća. Domahnuvši Peteu da ga slijedi, pobrzao je prema slijedećoj zgradi. Malo dalje neki je muškarac brzo izašao iz dvorišta saluna „Lone Star“ i nestao u konjušnici.

Konjušnica je bila znatno duža od drugih zgrada. Kojih desetak metara ulijevo, iza nje, blizu koralā, bila je brvnara u kojoj je živjela Verda Milbright. S njihove strane na brvnari nije bilo prozora. Pokazavši Peteu na konjušnicu, Ryan je potrčao prema njoj.

Barutni dim jače se osjećao kod konjušnice. Ryan se osvrnuo prema hotelu. Još se vidio plamen. Osjetio je potrebu da se vrati i pomogne Sabrini spašavati njezin salun koji je bio odmah uz hotel. No stisnuo je usne, znajući da će Sabrini više pomoći ako ubije još kojeg pljačkaša.

Kad je Ryan stigao do stražnjeg dijela konjušnice, iz nje je izjahao nekakav muškarac. Opalio je za njim, ali ga ni je pogodio. Pljačkaš se uopće nije osvrtao na Ryanov pucanj. Vranac je protutnjao između koralā i Verdine brvnare prema preriji. Iz konjušnice je izašao i jedan sivac bez jahača. Pošao je

ravno prema Ryanu, zastao, okrenuo se, pa je i on otrčao kraj brvnare prema preriji.

— Momci hvataju maglu! — protumačio je Pete.

Uto su iz konjušnice, na prednja vrata, izašla još dvojica bandita. Jedan je vodio mustanga. Pete je, zapucavši, ubio onoga bez konja. Onaj s konjem ispraznio je cijeli revolver u njihovom smjeru. Ryan je uzvratio paljbom iz svoga kolta. Zamijetio je kako se konj oteo pljačkašu i otrčao prema zgradi saluna.

— Ovaj neće dospjeti onamo! — rekao je Pete, pokazujući na preriju izvan grada, po kojoj su, uzdignutih repova, trčala tri tovarna konja.

Ryan se okrenuo prema Peteu, ali ga je ovaj iznenada odgurnuo.

— Pazi! — povikao je.

Iz Verdine brvnare, iza konjušnice, izašla su dvojica pljačkaša, s revolverima u rukama. Ryan se bacio na zemlju, otkotrljao i zapucao na njih. Pete je, kleknuvši na jedno koljeno, zapucao iz puške. Prvoga od one dvojice metak je odbacio na vrata brvnare. Padao je polako, ispuštajući revolver iz šake. Pao je na prag. Drugi je pao s verande niz stube.

Obojica su bili mrtvi.

No i Pete je jauknuo, ispustivši pušku iz ruku. Pritrčavši k njemu, Ryan je vidio da Peteova rana nije teška. Jedan od razbojnika slučajno je pogodio Petea.

Ryan je prošao kraj pljačkaša koga je pogodio u nogu. Ovaj je psovao, stišćući objema šakama ranu iz koje je šikljala krv. Ryan je odgurnuo od njega revolver, uopće se ne obazirući na njegove vapaje za pomoć, te požurio u konjušnicu.

Zastavši kraj otvorenih vrata, mogao je čuti sve glasnije povike s ulice. Više se gotovo nije pucalo. Nekoliko pljačkaša je galopiralo, svaki za sebe, prema izlazu iz gra-

da, prema preriji, a građani su na ulici već započinjali pobjedničko slavlje.

Ryan je ušao u konjušnicu. Zakućao je ženski krik. A onda kao da je prema njemu jurnula nekakva narančasta plamena strijela. Utonuo je tminu.

XXVI

Kada je na ulici pucnjava već stala jenjavati, Sabrina je, ostavivši pušku u svojoj sobi, sišla stubištem u salun. Kroz salun je upravo žurno prolazio Ab Wilson.

— Požar u hotelu! — kratko ju je obavijestio.

Ubrzo je iz susjedne zgrade začula i odlučan duboki Kizzieov glas, a zatim i vrisak djevojaka. Zastala je nesigurno nasred saluna. Gore u sobi bio je njezin novac, sve što je posjedovala. U hotelu je bilo dovoljno vode i dovoljno gasilaca. Pošla je spašavati svoje stvari.

U sobi je kleknula pred ugrađenim sefom i počela okretati brojeve šifre. U sefu je držala dvije čelične kutije. U jednu je stavila sve osobne dokumente i zaključala je. U drugoj je bio novac. Ponijevši obje kutije, vratila se u salun. Netko se tamo dolje muvao. Pomislila je da je možda Kizzie nekoga poslao po dodatne količine vode za gašenje požara u hotelu. Potrčala je niz stube i zastala kraj šanka.

Kraj prozora je, vireći na ulicu, stajao neki muškarac.

Privukla se do šanka i sakrila obje kutije ispod njega. Namrštila se, promatrajući muškarca s leđa. Prepoznala ga je dok se još okretao od prozora prema njoj, iako je u dugačkoj sobi saluna bio udaljen desetak metara.

Bio je to Matt Kirk!

Odmetnik se nacerio, ugledavši je.

– Kako si, Sabrina? – upitao ju je gotovo prijateljski.

– Činiš glupu grešku! – doviknula mu je i zakoračila iza šanka.

Čim se pokrenula, u šaci mu se našao revolver.

– Možda činim, a možda i ne činim! – odgovorio je.

– Ako tražiš Ryana, znaj da nije ovdje.

– Vidim to i sâm – rekao je, prilazeći joj. – Dovoljno će biti i to što sam se dokopao tebe, Ryanove dragane, zar ne?

– Tko ti je rekao da sam Ryanova dragana?

– Johnny Trask. Ne poričeš, valjda. Johnny se u tome nije mogao prevariti!

– Hoćeš reći da ti je to rekao prije nego što si ga ubio?

– Dakle, Sabrina – opet se nacerio – pa zašto bih ja počinio takvo što? Johnny i ja smo dobri prijatelji.

– Ah, sada mi je jasno zašto je Ryana upozorio da ga tražiš! – ironično mu je, ali i lukavo, dobacila, uzmičući pred njim.

Zgrabio ju je za ruku. Osjetila je i da joj je upro cijev revolvera u leđa. Kad su se jače začuli glasovi izvana, stavio joj je dlan na usta i opomenuo je da šuti. Pokorila se.

Povukao ju je do glavnih ulaznih vrata saluna i provirio na ulicu. Vani je bilo gotovo mračno. Iz hotela je još sukljao dim, plamena više nije bilo. Ni pred salunom ni pred hotelom nije bilo nikoga.

– Sada ćemo prijeći preko ulice – šapnuo je bandit Sabrini. – Učinit ćemo to neupadljivo, tiho, vrlo tiho! – zaprijetio joj je. – Znaš, ne bih volio da moram pucati u tebe.

– Uvjerena sam u to – kiselo je primijetila.

– Dakle, pazi! – rekao je i povukao je na ulicu.

Nitko ih nije zamijetio kad su prešli ulicu i ušli u konjušnicu. Građani su već slavili pobjedu.

– Ona žica bila je, zar ne, Ryanova zamisao? – upitao ju je.

– Mislim da vam ju je dobro namjestio! – rekla je.

– Nije time ništa dobio. Ti i ja poći ćemo sada zajedno do stada u preriji. Slijedećeg mjeseca u ovo doba bit ćemo u Caldwellu. Barem ću ja biti – nacerio joj se – a ne znam hoće li se i tebi tamo svidjeti.

– Ryan će te ubiti – rekla je mirno.

Udario ju je, pa je posrnula i pala na stranicu jednog konjskog pregratka, a u nosnice joj je zapuhnuo smrad konjskog gnoja.

– Ostanite tako, gospodo! – zapovjedio joj je.

Čula je kako vraća revolver u korice i odlazi prema drugim pregracima. Shvatila je, po toptanju kopita, da izvodi dva konja.

– Ustani! – grubo ju je gurnuo i pokazao na jednoga konja.

Popela se u sedlo, a Matt Kirk je zgrabio uzde obaju konja te poveo žitovinjne prema stražnjem izlazu iz konjušnice. Vrata su bila široko otvorena.

– Pazi! – doviknuo je netko nekom pred vratima.

Kirk je ukočeno zastao.

Začuli su se pucnji. I iz revolvera i iz puške. Sabrini se učinilo da je prepoznala i onaj glas što je viknuo „Pazi!“. Je li moguće da je to bio Pete? Stisnula je usne kad je pucnjava prestala. Kirk je tiho ali oštro psovao. Čula je zveckaj kad je zapeo okidač kolta. Iza vrata se čulo samo tiho mrmljanje, a onda je i ono utihnulo.

Sabrina je, sjedeći na konju, pogledala u Kirka koji još nije bio u sedlu. Pitala se bi li mogla podbošti konja i pregaziti bandita? No uto je ugledala kako je netko zavrrio u konjušnicu i povukao se.

Zastao joj je dah: to je bio Ryan! Kad je otvorila usta, Kirk je u nju uperio revolver. Znala je da će,

samo ako pisne, bez milosti pucati u nju. Kimnula mu je, zatvorivši usta, a Kirk je pogledao prema vratima.

Ryan je ulazio. Sabrina je kriknula, a Kirk istodobno zapucao iz revolvera. Ugledala je kako je Ryan pao. Zaljuljala se u sedlu, a Kirk se grohotom nasmijao. Sve se oko nje zamaglilo. Skliznula je s konja i pala.

Kad se osvijestila, boljelo ju je cijelo tijelo. Ležala je na podu konjušnice, na leđima, otvorenih usta, nastojeći doći do daha. Sjetila se Ryana. Je li mrtav? Pridigla se na koljena, a konj kraj nje je zarzao. Pogledavši prema vratima, ugledala je kako Kirk vuče Ryano-vo tijelo prema svjetlu.

— Matte! — zazvala ga je.

Razbojnik se nije osvrtao na nju. Sagnuo se i povukao Ryana za kosu.

— Nije mrtav! — doviknuo joj je, uspravivši se.

Dok se i ona uspravljala, vidjela je kako je Kirk izvukao revolver iz korica i uperio ga Ryanu u glavu.

— Matte! — kriknula je.

Začuo se pucanj, a Sabrina je ugledala kako je Kirk trgnuo glavom. Metak se zabio u zid povrh Sabrinina ramena, ali Kirka nije pogodio. Razbojnik se, psujući, brzo okrenuo i upro oružje u nekoga koga Sabrina nije vidjela.

Odjeknuo je drugi pucanj. Kirk je zateturao i ispustio revolver. Uslijedila su još dva pucnja. Sabrina, padnuvši opet na koljena, očekivala je ishod nenadanog događaja. Pucnji uopće nisu bili osobito glasni. Kirk je, u bunilu, podigao pred lice obje ruke, kao da se tako želi zaštititi od metaka. Konačno je, zateturavši, pao na pod konjušnice.

Sabrina je uspjela ustati i potrčati k Ryanu. Sagnuvši se nad njim, vidjela je da su mu oči otvorene. Kraj nje je protrčala ridoko-

ša žena. Sabrina je vidjela Verdu Milbright, ali joj toga trenutka nije doprlo do svijesti tko je ta žena.

Dok joj je Ryan stiskao ruku, osvrnula se za Ryanovom ridokosom spasiteljicom. Verda je, gotovo razgolićena, imala na sebi samo vojnički kaput, prebačen preko ramena. Lice joj je bilo sve izgrebeno. Jecala je, držeći u šaci mali pištolj, s drškom optočenim biserima.

Sabrina se nije mogla ni pomaknuti.

A Verda se nagnula nad leš Matta Kirka i ispalila u njega još dva metka. Grčevito je potezala okidač i kad u pištolju više nije bilo metaka.

XXVII

U salunu »Red Slipper« okupilo se pomalo šaroliko društvo. Bio je tu neki aktivni narednik, koji je neprestano pričao o ratu, i to nikome drugome nego Kizzieu, a ovaj mu je, zauzvrat, pričao izmišljotine o svojim sukobima s Indijancima.

Bila je tu i većina građana Bullhorna, koji su došli na čašicu, vraćajući se s pogreba. Pokopali su na malom groblju nadomak gradu Bena Inslera i još dvojicu poginulih građana. Pokopali su i Matta Kirka i njegove pljačkaše — u velik, zajednički grob.

Uz čašicu za trojicu poginulih sugrađana popila se i čašica u čast pobjede nad pljačkašima. Razgovor je postajao sve življi.

Ryan se srdačno smijao, pijukajući viski.

Kad je Kizzie opet počeo pričati o Indijancima, supijani se narednik odjednom trgnuo.

— Indijanci, kažeš? Sad sam se nečega sjetio. Sjećate li se, ljudi, Johnnya Traska? Bio vam je šerif. Sjećate se? E, dakle, jučer smo ga

našli – izjavio je i mahnuo prema brdima. – Bili smo tamo, popravljali prekinuti telegrafski vod.

– Zar je Trask mrtav? – upitao je Pete.

– Da, više nikada neće hodati zemljom – objasnio je narednik.

– Što mu se dogodilo? – upitao je Ryan.

– Dokopali su ga se Indijanci. Da, gospodine, Indijanci! Sigurno im se gadno zamjerio. A Indijanci tako lako i brzo ne zaboravljaju.

– Kao ni bijelci – netko je dodao.

Ryan je ustao od stola, kimnuo starom Putnamu i izišao na verandu ispred saluna. Bilo je rano prijepodne. Sjetio se kako je, ne tako davno, u isto doba i na istom mjestu stajao sa svojim prijateljem stočarom Briceom Henryem. Obuzela ga je sjeta, tuga, da, nakon pobjede nad kradljivcima stoke, kojoj se valjalo radovati.

Dva vojnika bila su donijela vijesti iz tvrđave. Major Ely javljao je da je sa svojim vojnicima presreo ukradeno stado. Hiram Springer bio je teško ranjen, ali će preživjeti.

Ryan je, kao i uvijek u trenucima razmišljanja, savijao cigaretu.

Iza njega su se otvorila vrata Saluna. Na verandu je izašao Locke Putnam.

– Treblao bi da budeš u krevetu s tom tvojom ranom, Ace! – rekao mu je.

– Ah, to je samo ogrebotina!

Ryan je opipao zavoj na mjestu gdje mu je Kirkov metak okrznuo glavu. Da uopće nosi zavoj, bila ga je natjerala Sabrina.

– Dobro, vidjet ćemo se onda sutra! – pozdravio se s njim stari Virdžinijac, prijateljski mu kimnuvši te, dodirnuvši još za pozdrav i obod šešira, krenuo preko ulice prema svom uredu.

Ryan je pogledao uvis, u prozore na katu iznad saluna.

S pomoći koju mu je ponudio Putnam imat će uskoro izvrsnu prevozničku tvrtku.

Sutra on, Pete i Kizzie kreću u Fort Craig, da kupe još nekoliko kola.

A večeras? Večeras ga gore čeka Sabrina.

Vidžilanti

Vigilance Committess, tj. Komiteti za sigurnost građana, a njihovi članovi koje su nazivali vidžilantima, »budnim građanima«, objektivno su nastali na američkom Zapadu u drugoj polovini 19. stoljeća. Bili su nešto između linča neobuzdane mase te vladavine reda i zakona koja se teško uspostavljala, i to uglavnom revolverima hrabrih predstavnika zakona. Vidžilanti su uzimali pravdu u svoje ruke u krajnjim slučajevima, kad su pljačkaši i odmetnici bili predrski, a predstavnici zakona ili pre-slabi ili korumpirani.

Ovdje je riječ o Johnu Xaveru Beidleru, poznatom vidžilantu njemačkog podrijetla, povijesnoj ličnosti.

John X. Beidler prozrao je zločinačke akcije šerifa Pulmmera i pobunio se otvoreno protiv njega prvi put u studenom 1863. godine, kad je na nekom nalazištu zlata blizu Nevada Citya ustrijeljen i opljačkan kauboj njemačkog podrijetla Nicholas Thibalt. Ustanovljeno je da je zločin počinio zamjenik šerifa George Ives.

Beidler i skupina građana u međuvremenu su otkrili da je u sličnim pljačkanjima sudjelovao i šerif Plummer.

Neki Henry Linton, opljačkan na prometnoj cesti, prepoznao je Plummera među pljačkašima. Protiv Georgea Ivesa dokaza je bilo na pretek. Tada je prvi put formiran sud građana, kojemu je predsjedao

njujorški odvjetnik Wilbur Sanders. Ivesa je predveo pravdi Beidler, te ga, nakon izricanja smrtnog presude, sam objesio, usprkos brojnim prijetećim pismima, koja su očito potjecala od Plummera.

Slijedećih su dana u Bannacku i Virginia Cityu počeli, pod Beidlerovim vodstvom, zasjedati Odbori za sigurnost građana. Prikupljali su dokaze protiv šerifa Plummera i njegove bande, zaprepašteni i sami činjenicom da je predstavnik zakona mogao tako dugo obmanjivati javnost. Vidžilanti su, nastupajući zavjerenički, regrutirali i mobilizirali još šire krugove pouzdanih, poštenih građana, te počeli stvarati porotničke sudove. Htjeli su uvoditi red i poredak po zakonu. Na suđenju je moralo biti i optužbe i obrane, i svjedoka i zapisnika. To je bila znatna razlika od sporadičnog »zakona« linča, koji nije pitao za formalnu presudu o krivnji ili nedužnosti osumnjičenog prestupnika.

Ubrzo su Odbori za sigurnost građana organizirani na svim »zlatnim poljima« toga dijela Zapada, pa su čekali znak za svoju znatniju mobilizaciju.

Šerif Henry Plummer osjećao se sigurnim do te mjere da je čak u nekoj kolibi blizu Bannacka sa svojim zamjenikom i pomoćnicima u bandi kovao planove za nove pljačkaške akcije. Istodobno se nije

* O Komitetima građana i šerifu Plummeru, već smo pisali u LASU, broj 774

John X. Beidler

odricao svoje karijere predstavnika zakona. Beidler je, u noći 10. siječnja 1864, opkolio kolibu sa svojim vidžilantima, presudio Plummeru, Bucku Stinsonu i Nedu Rayu, te ih ujutro, iako su kukali i molili za milost, objesio.

Otada su vidžilanti zadavali zločincima i korumpiranim predstavnicima zakona udarac za udarcem. Putovali su danonoćno, pronalazeći pripadnike i jatake Plummerove bande, izvlačeći ih iz njihovih skrovišta.

Istodobno kada i Plummer obješena su još četiri bandita. Samo četiri dana kasnije Beidlerovi su vidžilanti proveli ulicama Virginia Citya pet bandita iz Plummerove bande i objesili ih. Istoga dana Beidler je proglasom naredio svim bandinim jatcima da nestanu iz toga kraja. Već u prvoj noći Plummerovi jataci hrpimice su panično bježali u Idaho ili južnije države. Slijedećeg jutra, 15. siječnja 1864,

Beidler je u lov na bandite poveo potjeru s više od dvadeset jahača. Uhvaćeni očajnici odavali su svoje ortake, a Beidlerova je potjera, na osnovi tih obavijesti, obilazila najskrivenije farme i rančeve, hvatala bandite, sudila im i na licu mjesta ih vješala. Takva je pravda stigla Stephena Marshlanda, Williama Buntena, Georgea Shearsa, Cyrusa Skinnera i mnoge druge, među kojima je bilo i takvih koji su se nadali postati Plummerovim nasljednicima, nastaviti njegovu pljačkašku djelatnost.

Intenzivan lov vidžilanata potrajao je šest tjedana. Svugdje gdje se s njima pojavio, onizak ali robustan brkajlija John X. Beidler sijao je strah i trepet. Obraćao se rudarima i drugim građanima, stojeći obično na kakvom sanduku. Navještao je vladavinu pravde i zakona, opominjao da neće trpjeti razbojstva, pljačke i ubojstva. Zatim bi obično, kao dokaz da se ne šali, sâm nogom izbijao iste takve sanduke ispod nogu bandita s omčom o vratu, osobno izvršavajući smrtnu presudu vješanjem. Tako su vidžilanti u tih mjesec i pol dana povješali tridesetak bandita.

Bila je to kruta, ali ne i slijepa pravda: barem isto toliko osumnjičenih bandita vidžilanti su na suđenjima sasvim oslobodili ili ih kaznili samo batinanjem. Većini povješanih bile su dokazane ne samo pljačke nego i ubojstva.

Ljudi su postajali vidžilanti iz ljute nevolje, u samoobrani, nisu se mogli oslanjati na slabe, dobrim dijelom korumpirane predstavnike vlasti – sâm šerif bio je najveći zločinac Montane! – pa nisu imali drugog izbora nego da zakon i pravdu uzmu u vlastite ruke. Držali su se utvrđenih zakonskih načela i izrekli u tim svojevrsnim čistkama samo nekoliko ne sasvim osnovanih presuda. Stvorili su tako osno-

vu i teren za lakši prodor državne, organizirane pravde u Montani.

John X. Beidler bio je samo jedan od pustolova kakvih je bilo mnogo u to pionirsko doba. Roditelji su mu bili Nijemci, mati podrijetlom iz Bavorske. Rođen je 14. kolovoza 1831. u Mount Joyu u državi Pennsylvania. Kad mu je bilo 14 godina, roditelji su mu pomrli. Da ne bi dospio u sirotište, pobjegao je na Zapad. Prešao je te zemlje uzduž i poprijeko, zarađujući kao vozač teretnih kola i poštanskih kočija, knjigovođa, trgovački pomoćnik. Poslije 1850. godine pridružio se u Kansasu »borcima za slobodu« – zapravo abolicionistima, borcima protiv ropstva. O svojim doživljajima u tim borbama vodio je dnevnik karakterističnim, »krvavim« stilom.

Iz toga dnevnika vidljiva je nevjerojatna energija i borbenost toga oniskog muškarca, pravog pionira – preteče civilizacije na Zapadu. Osobito je karakteristična epizoda kad su odmetnici napali i opljačkali tiskaru nekog naprednog lista u Lawrenceu u državi Kansas, bacivši tiskarski stroj u rijeku. Beidler je

sva olovna slova iz tiskare pokupio u vreću, koju je ponio sam sobom, predvodeći potjeru, naoružanu i malim bacačem. Opkolivši odmetnike u nekoj kovačnici u Hickory Pointu, Beidler ih je gađao i bacačem, napunjenim olovnim tiskarskim slovima. Nekoliko je opkoljenih odmetnika pobio ili ranio, a ostale zarobio. Lakonska bilješka u Beidlerovu dnevniku o tom događaju glasila je: »Onima koji nisu bili ranjeni naredio sam da svojim ortacima vade iz tijela olovna slova – tako su barem počeli učiti abecedu!«

Godine 1859. pošao je Beidler u potragu za zlatom u Kolorado, a 1863. se vratio u Montanu. U potrazi za zlatom nije imao osobite sreće. Proslavio se samo kao predvodnik i krvnik vidžilanata. Godine 1866. imenovan je utjerivačem poreza za područja Idaha i Montane, a zatim je bio i zamjenik saveznog šerifa.

Taj čovjek, koji je sudjelovao u bezbrojnim oružanim okršajima, nije umro »u čizmama«, nego mirno u krevetu, 22. siječnja 1890. godine.

U PRIPREMI:

Lee Floren

SJENKA MOJE PUŠKE

The logo for LASO, featuring the word "LASO" in a bold, stylized, blocky font with a slight shadow effect, enclosed within a rectangular border.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 46.800 d, a za šest mjeseci 23.400 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO).

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00, (avionom £ 15,00).

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

Ne propustite idući broj LASA
– najboljih western romana!

Svakog petka
na svim kioscima!

